

Kysymyksiä saarnateksteihin

2. vuosikerta

Mailis Janatuinen

Päivitetty 16.3.2020

SISÄLLYS

1. adventtisunnuntai (Mark. 11:1-11)
2. adventtisunnuntai (Luuk. 12:35-40)
3. adventtisunnuntai (Matt. 11:11-19)
4. adventtisunnuntai (Matt. 1:18-25)
- Jouluaatto (Luuk. 2:1-14)
- Jouluaamu (Luuk. 2:1-20)
- Joulupäivä (Joh. 1:1-14)
- Viattomien lasten päivä (Matt. 2:13-23)
1. sunnuntai joulusta (Luuk. 2:33-40)
- Uudenvuodenaatto (Luuk. 13:6-9)
2. sunnuntai joulusta (Joh. 10:22-30)
- Loppiainen (Matt. 2:1-12)
1. sunnuntai loppiaisesta (Apt. 8:26-40)
2. sunnuntai loppiaisesta (Joh. 4:5-26)
3. sunnuntai loppiaisesta (Joh. 4:39-42)
4. sunnuntai loppiaisesta (Matt. 14:22-33)
- Kynttilänpäivä (Luuk. 2:22-33)
3. sunnuntai ennen paastonaikaa (Matt. 19:27-30)
2. sunnuntai ennen paastonaikaa (Joh. 4:31-38)
- Laskiaissunnuntai (Joh. 12:25-33)
1. paastonajan sunnuntai (Matt. 16:21-23)
2. paastonajan sunnuntai (Mark. 9:17-29)
3. paastonajan sunnuntai (Joh. 12:37-43)
- Marian ilmestyspäivä (Luuk. 1:39-45)
5. paastonajan sunnuntai (Luuk. 13:31-35)
- Palmusunnuntai (Joh. 12:1-8)
- Hiljaisen viikon maanantai (Joh. 18:1-27)
- Kiiristorstai (Joh. 13:1-15)
- Pitkäperjantai (Joh. 19:16-30)
1. pääsiäispäivä (Joh. 20:1-10)
2. pääsiäispäivä (Joh. 20:11-18)
1. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 21:1-14)
2. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 21:15-19)
3. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 17:11-17)
4. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 17:6-10)
- Perheen sunnuntai (Matt. 12:46-50)
5. sunnuntai pääsiäisestä (Matt. 6:5-13)
- Helatorstai (Apt. 1:1-11)
6. sunnuntai pääsiäisestä (Joh. 7:37-39)

Helluntaipäivä (Apt. 2:1-13)
Pyhän Kolminaisuuden päivä (Joh. 15:1-10)
2. sunnuntai helluntaista (Luuk. 12:13-21)
Juhannuspäivä (Luuk. 1:57-66)
3. sunnuntai helluntaista (Luuk. 19:1-10)
4. sunnuntai helluntaista (Luuk. 15:11-32)
5. sunnuntai helluntaista (Joh. 8:1-11)
Apostolien päivä (Matt. 16:13-20)
7. sunnuntai helluntaista (Mark. 10:17-27)
Kirkastussunnuntai (Mark. 9:2-10)
9. sunnuntai helluntaista (Matt. 7:13-14)
10. sunnuntai helluntaista (Matt. 25:14-30)
11. sunnuntai helluntaista (Luuk. 4:23-30)
12. sunnuntai helluntaista (Matt. 21:28-32)
13. sunnuntai helluntaista (Matt. 12:33-37)
14. sunnuntai helluntaista (Matt. 5:43-48)
15. sunnuntai helluntaista (Joh. 5:1-15)
16. sunnuntai helluntaista (Luuk. 10:38-42)
17. sunnuntai helluntaista (Joh. 11:17-44)
Mikkelinpäivä (Matt. 18:1-6,10)
18. sunnuntai helluntaista (Mark. 2:18-22)
19. sunnuntai helluntaista (Mark. 12:28-34)
20. sunnuntai helluntaista (Joh. 9:24-38)
21. Sunnuntai helluntaista (Luuk. 10:1-12)
Pyhäinpäivä (Matt. 5:1-12)
Uskonpuhdistuksen muistopäivä (Matt. 16:1-4)
23. sunnuntai helluntaista (Matt. 18:15-22)
Valvomisen sunnuntai (Mark. 13:31-37)
Tuomiosunnuntai (Matt. 25:31-46)

KUNINKAASI TULEE NÖYRÄNÄ

Ensimmäinen adventtisunnuntai (2. vsk.): Markus 11:1–11

Aluksi: Jeesus oli tulossa Jerusalemiin viimeistä kertaa. Opetuslapset toivoivat, että hän ottaisi siellä jo vallan. Kansakin odotti Messias-kuninkaan tuloa, mutta kaikki eivät suinkaan olleet vakuuttuneita siitä, että Jeesus oli tuo kuningas. Messiaan piti olla Daavidin poika. Edellisenä päivänä Jerikossa Jeesus oli myöntänyt julkisesti sitä olevansa. Kaikki tiesivät senkin, että Messias ratsastaisi aasilla Jerusalemiin, koska oli profeetta Sakarja niin ennustanut. ”*Riemuitse, tytär Jerusalem, sillä sinun kuninkaasi tulee sinulle! Vanhurskas ja auttaja hän on, on nöyrä ja ratsastaa aasilla, aasintamman varsalla.*” (Sak. 9:9*) Huomatkaa, että Jerusalem oli pääsiäisen aikaan täynnä roomalaisia sotilaita.

Jakeet 1–3. Betfagen paikkaa ei tiedetä, mutta Betania sijaitsi noin 3 km Jerusalemista itään, Öllymäen rinteellä. Se oli Martan, Marian ja Lasaruksen kylä, jossa Jeesus oli usein vierailut ja jossa hän yöpyi koko viimeisen viikkonsa ajan.

- Kuvitelkaa tilannetta, kun jonkin maan prinssi menee pääkaupunkiin omiin kruunajaisiinsa. Millaiset juhlallisuuudet kuuluvat yleensä asiaan?
- Mitä jakeet 1–3 osoittavat meille Jeesuksen taloudellisesta tilanteesta?
- Mitä ajopelin laatu merkitsee monelle miehelle ja naisellekin omana aikanamme?
- Minkä viestin Jeesus olisi halunnut antaa kansalleen, jos hän olisi saapunut Jerusalemiin maan parhaimman nelivaljakon vetämissä vaunuissa? (Mitä hän siis viestitti aasin valinnalla?)
- Miksei Jeesus hakenut itse aasia, vaan lähetti opetuslapsensa matkaan?
- Ratsastajaan tottumaton varsa on yleensä vaikea ohjattava, eikä sitä viedäkään suoraa päätä väkijoukon keskelle, missä se saattaa vikuroida tai kieltäytyä yhteistyöstä. Miettikää, miksi Jeesus halusi ajopelikseen nimenomaan varsan, jonka selässä ei vielä ollut istuttu?
- Jeesus ei ollut koskaan ennen käyttänyt itsestään Herra-sanaa. Miksi hän sitä nyt käytti? (Mistä ihmiset voivat tietää, kenestä ”herrasta” tässä oli kyse?)

Jakeet 4–6. Aasi seiso i talon oven edessä, mutta opetuslapset eivät menneet sisälle selittämään asiaa.

- Miksi Markus halusi kirjoittaa nämä kolme jaetta evankeliumiinsa, mikä on niiden sanoma?
- Miettikää eri mahdollisuuksia, miksi aasinvarsa seiso i kadulla, ei tallissa eikä laitumella.
- Mitä se osoittaa, ettei kukaan ei nostanut sen suurempaa hälyä varsan poisviemisestä?
- Miksi tämä aasi on niin tärkeä eläin, että siitä saarnataan kaksi kertaa joka ikinen vuosi luterilaisissa kirkoissa (adventtina ja palmusunnuntaina)?

Jakeet 7–8. Aasi on matala eläin, joten ratsastajan jalat roikkuvat melkein maassa kiinni. Vetäjä lukee uudelleen Sakariaan sitaatin. (Ks. kohtaa Aluksi.)

- Luuletteko että Jeesus näytti ylväältä aasin selässä istuessaan? Jollei ylväältä, niin miltä sitten?
- Mistä opetuslapset keksivät ruveta kasaamaan vaatteitaan aasinvarsan selkään?
- Vanhassa testamentissa kerrotaan sellaisesta tapauksesta, kun sotilaat levittivät viittansa portaille, joita pitkin vasta kruunattu kuningas kohta kulkisi. Päälyysviitta saattoi kuitenkin mennä pilalle, kun sekä aasi että kansa kävelivät sen päällä kivisellä tiellä. Mikä sai ihmiset luovuttamaan ehkä ainoan viittansa tällaiseen käyttöön?
- Mistä kansa yhtäkkiä tajusi, että tässä todellakin on itse Messias-kuningas ratsastamassa Siioniin? Mikä oli se merkki, joka avasi kansan silmät?

Jakeet 9–11. Yhtäkkiä ihmiset alkoivat laulaa psalmia 118. Sitä laulettiin yleensä suurissa juhla-kulkuueissa, kun oltiin menossa temppeeliin uhraamaan uhreja. Hoosianna tarkoittaa: Oi Herra auta! Jotkut tutkijat pitävät tätä psalmia kuningaspsalmina.

- Jos sinun pitäisi kuvailla tuon hetken tunnelmaa muutamalla sanalla, niin miten sitä kuvaisit?
- Miksi kansa valitsi juuri psalmin 118 tässä tilanteessa laulettavaksi?
- Miten ihmiset arvelivat Jeesuksen nousevan valtaistuimelleen – maahan oli miehitetty?
- Miten kansa ehkä uskoi tilanteensa muuttuvan, jos roomalaiset karkotettaisiin maasta?
- Miten on mahdollista, etteivät roomalaiset miehittäjät pysäyttäneet tätä kulkuetta?
- Luuletteko että koko kansa tempautui tunnelmaan mukaan, vai oliko joukossa niitäkin, jotka eivät yhtyneet lauluun? (Mikä sai jotkut ihmisjoukosta epäilemään, ettei Jeesus ehkä kuitenkaan ollut tuleva Messias?)
- Minkä viestin Jeesus tahtoi antaa kansalleen ratsastaessaan saman tien suoraan temppeeliin?
- Viiden päivän kuluttua kansa huusi Pilatukselle ristiinnaulitse-huutoa. Varmaan joukossa oli samojakin ihmisiä kuin tässä kulkuueessa. Mitä nämä tapaukset osoittavat meille ihmisluonnosta?

Kokoavat kysymykset

- Ruokkimisihmeen jälkeen kansa oli tahtonut tehdä Jeesuksesta kuninkaan, mutta silloin Jeesus oli vetäytynyt syrjään. Miksi hän tahtoi osoittaa kuninkuutensa juuri tässä tilanteessa?
- Miksei Jeesus kuuluttanut suusanallisesti kansalle olevansa Messias, Daavidin poika; miksi hän osoitti sen valitsemalla ajopelinsä? Mikä on näiden kahden viestitystavan ero?
- Jeesus tiesi, että ylipapeille ja kirjanoppineille tämä kulkuue olisi viimeinen pisara, joka pyöräyttäisi murhakoneiston liikkeelle. Mitä hän ehkä tulevasta vastustuksesta ajatteli?
- Miten luulette omistajan kohdelleen aasinvarsaansa Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen jälkeen?

(jatkuu)

Ilosanoma: Jeesuksen kruunajaiset olivat todella tulossa. Viiden päivän kuluttua hänet kruunattiin piikkikruunulla ja hänen päänsä päälle kirjoitettiin hänen tittelinsä ”*Jeesus Nasaretilainen, juutalaisten kuningas*”. Aasilla ratsastava Messias ei siis tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä monien edestä – sinunkin edestäsi. Mutta seuraavan kerran, kun Jeesus tulee tähän maailmaan, hän tulee voittavana kuninkaana valkoisen ratsun selässä.

KUNINKAASI TULEE KUNNIASSA

2. adventtisunnuntai (2. vsk.): Luukas 12:35–40

Aluksi: Sana ”palvelija” tarkoittaa alkukielessä myös ”orjaa”. Ovenvartijaorjan piti kiinnittää helmansa vyötärölleen, etteivät ne häiritse liikkumista. Lampun sytyttäminen vei myös aikansa. Orjan tehtävänä oli paitsi avata ovi herralleen myös valaista tämän tie sisälle taloon, niin ettei hän kompastuisi pimeällä pihalla. Sen jälkeen isännän jalat pestiin ja hänelle tarjottiin ruokaa, jollei hän ollut vielä syönyt.

Jakeet 35–36

- Mikä siinä oli vaikeinta, jos joskus koetit pysyä valveilla koko yön? Mikä kellonaika oli pahin?
- Mitä seikkoja yövartijan piti ottaa huomioon, kun hänen herransa oli palaamassa nimenomaan häistä?
- Mistä se oli osoitusta, jollei ovenvartijaorja ollut sitonut viittansa helmoja vyötärölleen eikä sytyttänyt lampua ennen isäntänsä koputusta?
- Mitä kaikkea olisi voinut tapahtua, jos yövartija olisi nukahtanut ennen herransa paluuta?
- Miettikää erilaisia konsteja, jotka auttaisivat palvelijaa pysyttelemään valveilla pikkutunneille asti.
- Mitä ovenvartijan suhde herraansa vaikutti hänen pirteysasteeseensa? (Mitä odottamiseen vaikuttaa, jos joku odottaa rakastamansa / vihaamansa henkilön tuloa?)

Sovellutus jakeisiin 35–36. Miten voimme harjoitella oven avaamista edeltä käsin?

- Millaisissa tilanteissa Jeesus saattaa jäädä elämässämme sillä tavalla oven taakse, ettemme edes huomaa hänen koputustaan?
- Miettikää, minkälaisien asioiden kautta Jeesus on viime aikoina koputtanut ovellemme, että päästäisitte hänet luoksemme?
- Mitä meidän pitää tehdä, jos mieli päästää Jeesus auttamaan meitä ongelmisissamme?
- Mitä siis meidän elämässämme voisi tarkoittaa kupeiden vyöttäminen ja lampun sytyttäminen?

Jakeet 37–38. Oikeassa elämässä sellaista ei tapahtunut koskaan, että isäntä olisi ryhtynyt palvelemaan orjaansa.

- Kuvitelkaa ovenvartijan reaktiota, kun hänen herransa ryhtyikin hänen palvelijakseen.
- Mitä opimme vertauksen herrasta näiden jakeiden kautta? Entä Jeesuksesta?
- Mikä ero on siinä, odotammeko Jeesusta palvelemaan itseämme vai palveluttamaan itseään?
- Mitä tapahtuu ihmiselle, joka ei koskaan anna Jeesuksen palvella itseään?
- Milloin ja missä Jeesus saa palvella meitä?
- Mikä sen ihmisen uskonelämässä on vikana, joka ei tarvitse juuri koskaan Jeesuksen palvelua saarnan ja ehtoollisen kautta?
- Sana ”autuas” on nykysuomeksi ”ikionnellinen”. Millä perusteella Jeesus nimittää valvovia palvelijoita ikionnellisiksi?
- Kun Pietari kielsi Jeesusta pesemästä jalkojaan ennen viimeistä ehtoollista, sanoi Vapahtaja hänelle: ”*Jos minä en pese sinua, ei sinulla ole sijaa minun luonani.*” (Joh. 13:8). Miten tämä lause selittää tekstimme vertausta?

Jakeet 39–40. Tekstiämme edeltävä jae 34 sanoo: ”Missä on aarteenne, siellä on myös sydämenne.”

- Miksi Jeesus vertaa omaa paluutaan murtovarkaan tuloon? Mitä yhteisiä piirteitä niillä kahdella tapahtumalla on?
- Jos Jeesus palaisi takaisin tänään, kumpi hän olisi sinulle: murtovaras, joka vie sinulta aarteesi, vai Herra, joka kutsuu sinua juhla-aterialleen? (Tähän kysymykseen voit vastata myös hiljaa sydämestäsi.)
- Millä tavalla Jeesus on koettanut muuttaa sinun asenteitasi, ettei hänen paluunsa tuntuisi sinusta murtovarkaan vaan rakkaan ystävän tulolta?
- Miten Jeesuksesta voisi tulla meille niin rakas, että odottaisimme ilolla hänen paluutaan?

Ilosanoma: Jeesus tuli orjaksi tänne maan päälle, ei siis palveltavaksi vaan palvelemaan. *Hän otti orjan muodon ja tuli ihmisten kaltaiseksi. Hän eli ihmisenä ihmisten joukossa, hän alensi itsensä ja oli kuulijainen kuolemaan asti, ristinkuolemaan asti.* (Fil. 2:7–8). Jeesus siis palveli sinua kuolemalla orjan kuoleman. Nyt hän kutsuu sinua palveltavakseen ehtoollispöytään, jossa hän tahtoo antaa sinulle kaikki syntisi anteeksi.

TEHKÄÄ TIE KUNINKAALLE

3. adventtisunnuntai (2. vsk.): Matteus 11:11–19

Aluksi: 400 vuoteen ei Israelissa ollut ollut profeetta. Sitten ilmestyi autiomaahan Johannes Kastaja ja alkoi saarnata, että taivasten valtakunta on tullut lähelle, ja jokainen hedelmätön puu kaadetaan ja heitetään tuleen. Se ei pelasta ketään, että hän on Abrahamin jälkeläinen. ”*Jolla on kaksi paitaa, antakoon toisen sille, jolla ei ole yhtään. Jolla on ruokaa, tehkään samoin.*” (Lk. 3:11). Kansa tunnusti syntinsä ja otti parannuksen kasteen, kaikki paitsi uskonnollinen eliitti. Myös Jeesus kastettiin, ja Johannes julisti hänen olevan Jumalan Karitsa, joka ottaa pois maailman synnin. Sitten Herodes pidätytti Johanneksien. Vankityrmässä profeetta joutui epäilysten valtaan: onko Jeesus todella Messias. Luvun 11 alussa Jeesus oli lähettänyt Kastajalle terveisinään muutaman Messias-ennustuksen.

Jae 11

- Miettikää, miten Jeesus oli ehkä kokenut Johannes Kastajan pidätyksen ja vankeuden?
- Missä suhteessa Johannes Kastaja oli suurempi kuin kukaan muu profeetta tai naisesta syntynyt henkilö (9, 11)?
- Missä suhteessa Johannes oli vähäisempi kuin vähäisin henkilö taivasten valtakunnassa? (Missä mielessä pieni kristitty lapsikin on suurempi kuin Johannes Kastaja?)
- Mistä syystä Johannes ei vielä kuulunut siihen ”taivasten valtakuntaan”, josta Jeesus puhuu jakeissa 11?
- Jeesus oli ainoa neitseestä syntynyt ihminen tässä maailmassa. Jos jae 11 sovelletaan häneen, mitä se tarkoittaa?

Jakeet 12–15. Luetaan jae 12 molemmista käänöksistä. Verbi tarkoittaa ”hyökkäämistä” tai ”esiin murtautumista” ja substantiivi on johdettu samasta sanasta: ”hyökkääjät” tai ”esiin murtautajat”.

- Miten taivasten valtakunta alkoi murtautua tähän maailmaan nimenomaan Johanneksen aikana?
- Keitä ovat ne ihmiset, jotka ovat koettaneet temmata taivasten valtakunnan väkivalloin itselleen?
- Miten jae 12 voidaan soveltaa meidän aikaamme.
- Mitä tarkoittaa, että laki ja profeetat ovat ennustaneet vain Johannekseen asti?
- Vanha testamentti päättyy seuraaviin sanoihin: *Kuulkaa! Ennen kuin tulee Herran päivä, suuri ja pelottava, minä lähetän teille profeetta Elian. Hän kääntää isien sydämet lasten puoleen ja lasten sydämet isien puoleen. Silloin en tuomitse maata perikatoon, kun tulen.* (Mal. 4:23–24). Millaisen pommin Jeesus pudottaa kuulijoidensa niskaan ilmoittaessaan, että Johannes Kastaja on juuri tuo Elia?
- Mitä yhteistä Johannes Kastajalla oli Elian kanssa? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä Jeesus sanoo itsestään jakeiden 13–14 kautta?
- Johannes oli alkanut epäillä vankilassa, oliko Jeesus todellakin tuleva Messias. Jos Jeesuksen sanat jakeissa 10–14 kerrottiin hänelle ennen hänen mestaustaan, minkä lohdun ne hänelle välittivät?
- Mikä on se suuri vedenjakaja, josta Jeesus näissä jakeissa puhuu?

Jakeet 16–19. Lapset leikkivät tuohon aikaan mielellään häitä ja hautajaisia. Häissä soitettiin huilua ja tanssittiin, hautajaisissa laulettiin itkuvirsiä.

- Miettikää miksi jotkut lapset innostuvat jostakin leikistä, mutta toiset eivät.
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa verratessaan omaa sukupolveaan tällaiseen lapsilaumaan?
- Missä asioissa meidän aikamme media koettaa saada kaikkia ihmisiä tanssimaan pillinsä mukaan: itkemään sitä, mitä se käskee itkeä ja iloitsemaan siitä, mistä se käskee iloita?
- Miksi Johannes Kastajan asketismi ei kelvannut hänen aikalaisilleen?
- Mitä meidän aikamme ajattelee ihmisestä, joka elää selibaatissa eikä noudata mielihalujaan?
- Millä perusteella Johannesta voitiin pitää jopa riivattuna? (Miksi ihminen, joka elää ilman herkkuja, viinaa ja seksielämää, saattaa muiden mielestä tuntua paholaisen riivaamalta?)
- Miksi ihmisille ei kelvannut myöskään Jeesuksen elämäntapa: että hän söi syntisten kanssa ja joi viiniä aterialla?
- Tarkoittaako jae 19 mielestänne, ettei uskovan ja ei-uskovan elämäntavassa ole mitään eroa? Perustelkaa mielipiteenne.
- Mitä tapahtuu kirkolle tai kristitylle, joka koettaa aina elää yleisen mielipiteen mukaisesti?
- Mitä sinä teet silloin, kun kristillinen vakaumuksesi ja yleinen mielipide törmäävät keskenään?
- Miten viisaus tunnustetaan teoistaan (15)?

Syntisten ystävä. Jeesuksen vastustajat tarkoittivat tämän haukkumanimeksi, mutta siitä tulikin kunnianimi.

- Miksi varkaiden ja ilotyttöjen on usein helpompi uskoa Jeesukseen kuin kunniallisten kansalaisten?
- Missä tilanteessa sinun on vaikea uskoa, että Jeesus todellakin on syntisten ystävä?
- Mitä se maksoi Jeesukselle, että hän suostui syntisten ystäväksi?
- Missä Jeesus syö ja juo syntisten kanssa meidän päivinämme?

Ilosanoma: Jeesus on kutsunut sinut tähän raamattupiiriin voidakseen kertoa, että hän tahtoo olla sinun ystäväsi – kaikista synneistäsi huolimatta. ”Suurempaa rakkautta ei kukaan voi osoittaa, kuin että antaa henkensä ystäviensä puolesta” (Joh. 15:13). Nyt Jeesus kutsuu sinua ehtoollispöytänsä, jossa hän syö ja juo syntisten kanssa joka sunnuntai.

HERRAN SYNTYMÄ ON LÄHELLÄ

4. adventtisunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 1:18–25

Aluksi: Luukas kertoo evankeliuminsa alussa, miten enkeli ilmestyi Marialle, joka oli kihloissa Joosefin kanssa. Enkeli ilmoitti Marian tulevan raskaaksi Pyhästä Hengestä (Luuk. 1:26–38). Mooseksen lain mukaan kihlaus oli yhtä sitova kuin avioliittokin, ja **uskottomuus kihlauksen aikana** rangaistiin samalla tavalla kuin aviorikos: kivittämällä. Seksuaalielämä oli lupa aloittaa vasta avioliiton solmimisen jälkeen (5. Moos. 22). Sellaista miestä pidettiin heittiönä, joka vietti morsiamentensa ennen häyötä. Myöhemmin kirjanoppineet vihjailivat, että Jeesus oli syntynyt syntisestä suhteesta (Joh. 8:41).

Jakeet 18–19

- Mikä siinä on erityisen traagista, jos ihminen tulee kihlattunsa pettämäksi?
- Mistä huomamme, että Joosef todella epäili Marian pettäneen häntä?
- Minkä luulette olleen Joosefille kaikkein vaikeinta tässä tilanteessa?
- Mitä arvellette: puhuiko Maria Joosefille enkelin vierailusta? Jos ei, niin miksi ei? Jos puhui, niin miksei Joosef uskonut häntä?
- Mitä osoittaa Joosefista, ettei hän tahtonut kostaa vääryyttä eikä vetää Marian perhettä oikeuteen, minkä hän Mooseksen lain mukaan olisi voinut tehdä?
- Miksi meidän ihmisten on yleensä vaikeaa olla kostamatta silloin, kun meidät on petetty?
- Mitä Joosef ehkä tunsu Mariaa kohtaan siinä tilanteessa, jota jakeet 18–19 kuvaavat?

Jakeet 20–21

- Miksei Jumala lähettänyt enkeliä Joosefin luo samana päivänä, kun hän lähetti hänet Marian luo? Miksi Joosefin rakkautta piti koetella näin rankalla tavalla?
- Mitä Joosef oppi joutuessaan epäilemään Marian rakkautta? Mitä me opimme silloin, kun joudumme epäilemään läheistemme rakkautta?
- Muistuta mieleesi ne synnit, joilla rikoit menneenä vuonna läheistesi elämää. Lue sitten jae 21 siten, että asetat oman nimesi kansa-sanalle. Mitä tämä jae sinulle sanoo tällä tavalla luettuna?

Jakeet 22–23. Ks. myös jae 20b. Neitseestäsyntyminen tarkoittaa sitä, että siittiösolu tuli Marian kohtuun tämän maailman-kaikkeuden ulkopuolelta.

- Millä perusteella Joosef pystyi uskomaan neitseestäsyntymiseen, vaikkei mitään vastaavaa ollut tapahtunut koskaan ennen maailmassa?
- Mitkä seikat tekstissämme osoittavat, ettei neitseestäsyntyminen ole keksitty juttu?
- Miettikää, miksi juuri neitseestäsyntyminen on monille ihmisille, erityisesti teologeille, kaikkein vaikein kristinopin kohta uskottavaksi, vaikeampi kuin muut Raamatun ihmeet?
- Miten neitseestäsyntyminen ja Jumala-kuva kuuluvat yhteen? (Miksi Jeesus ei olisi voinut pelastaa kansaansa sen synneistä, jos hän olisi ollut vain Marian ja Joosefin poika?)

Jakeet 24–25

- Mitä nasaretilaiset ajattelivat, kun Maria muutti Joosefin kotiin asumaan? Entä Marian perhe?
- Miksi Joosef päätti olla koskematta rakkaaseen kihlattuunsa, vaikka he asuivat nyt saman katon alla?
- Miksi itsensä hillitsemisen opetteleminen on tärkeää jokaiselle ihmiselle, erityisesti miehelle?
- Luultavasti kaikki nasaretilaiset pitivät Joosefia Marian lapsen isänä. Mikä tässä tilanteessa oli ehkä pahinta Joosefille, jota oli siihen asti pidetty vanhurskaana miehenä? Ks. kohtaa Aluksi.
- Luuletteko, että Joosef koetti puhdistaa mainettaan omiensa ja Marian sukulaisten edessä? Miksi, miksi ei?
- Miksi Jumala halusi Poikansa syntyvän juuri kihlaparille, ei sellaiselle tytölle, jolla ei vielä ollut miestä katsottuna?
- Mikä oli Joosefin suuri elämäntehtävä?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Joosefin oman Poikansa kasvatusisäksi?

Ilosanoma: Ilmeisesti Joosef ehti kuolla, ennen kuin Jeesus aloitti julkisen toimintansa. Hän tiesi kuitenkin pääasian: että Jeesus oli tullut pelastamaan kansaansa (myös kasvatusisäänsä) heidän synneistään. Niin hän on tullut pelastamaan myös sinua ja rakkaitasi. Siinä sinunkin jouluilosi.

LUPAUKSET TÄYTTYVÄT

Jouluaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–14

Taustaa: Luukas ankkuroi Jeesuksen syntymän maalliseen historiaan. Augustus oli Rooman keisari vuosina 27 eKr. – 14 jKr. Koska Rooman valtakuntaan kuului lähes koko tunnettu maailma, voitiin sanoa, että ”koko maailma” joutui verotettavaksi. Quirinius mainitaan tässä siksi, että Syyria oli se Rooman maakunta, johon Israel kuului.

Jakeet 1–3. Israel oli miehitetty maa, jossa verot kerättiin Roomalle.

- Millaisia tunteita Augustuksen käsky ehkä herätti juutalaisten keskuudessa?
- Miettikää, mistä syystä jokaisesta perheestä piti jonkun mennä ilmoittautumaan verotettavaksi suvun pääpaikkaan? Miksei silloinen asuinpaikka kelvannut?

Jakeet 4–5. Daavid oli elänyt tuhat vuotta ennen näitä tapahtumia. VT sisältää monia messias-ennustuksia Daavidin suvun uudesta tulemisesta. Joosefin suku oli ilmeisesti jäänyt Galileaan palattuaan Babylonian pakkosiirrosta 400–500 vuotta aikaisemmin. Joosef oli siis suoraan alenevassa polvessa kuningassuvun jälkeläinen.

- Miten on mahdollista, että kuningassuvun jälkeläisestä oli tullut pelkkä vaatimaton puuseppä?
- Miten on mahdollista, että jokainen juutalainen tunsu sukujuurensa tuhannen vuoden taakse ja ylikin, vaikka välillä kansa oli viety pakkosiirtoon Babyloniaan?
- Oli olemassa kaksi Daavidin kaupunkia. Daavid oli kyllä syntynyt Betlehemissä, mutta myös Jerusalemiä nimitettiin hänen kaupungikseen, koska hän oli valloittanut sen jebusilaisilta. Miettikää, miksi Jumala valitsi Poikansa syntymäpaikaksi Betlehemiin, ei Jerusalemiä?
- Nasaretista Betlehemiin on tietä pitkin matkaa yli 200 km. Kuvitelkaa, mitä hankaluuksia matkaan sisältyi etenkin odottavan äidin kannalta. (Montako päivää matkaan meni, miten matkattiin, missä yövyttiin jne.?)
- Veroluetteloon ilmoittautumiseen ei Mariaa olisi tarvittu. Mistä se mielestänne on osoitusta, että Joosef otti viimeisillään raskaana olevan kihlattunsa mukaan tälle pitkälle ja hankalalle matkalle?
- Mooseksen laki määräsi, ettei seksisuhdetta saanut aloittaa ennen häilyötä. Yleensä kihlapari ei saanut edes olla yhdessä ilman esiliinaa. Miten Marian perhe antoi tyttärensä lähteä tälle matkalle?
- Millainen maine Joosefilla ja Marialla oli ehkä Nasaretissa?
- Joosef ja Maria eivät aloittaneet seksisuhdetta ennen Jeesuksen syntymää (Matt. 1:25). Miksi he eivät puolustautuneet Nasaretin juoruja vastaan kertomalla lapsen neitseellisestä alkuperästä?

Jakeet 6–7. Betlehemissä asui oletettavasti Joosefin kaukaisia sukulaisia. Kapalot olivat tuohon aikaan pitkiä kangassuikaleita, jotka käärittiin moneen kertaan vauvan ympäri. Ne Marialla täytyi olla mukanaan. Yleensä kättilö pesee ja kapaloi lapsen, ei vastasyntynyt äiti.

- Vanhan käännöksen ’majatalo’ on virheellinen käännös. Oikea käännös on ’vierashuone’. Miksi mikään betlehemiläisperhe ei ottanut nuorta paria kattoonsa alle? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miksi Maria ja Joosef eivät jatkaneet etsimistä, kunnes tyhjä huone olisi löytynyt?
- Mistä se on osoitusta, että Maria kapaloi lapsensa itse?
- Mitkä seikat ehkä vaikuttivat siihen, ettei kukaan tullut synnytykseen avuksi?
- Mitä ongelmia ensisynnyttäjä kohtasi, kun kättilö ei ollut paikalla?
- Kumpi kommentaarien esittämistä vaihtoehtoista tuntuu sinusta uskottavimmalta ja miksi: a) seimi oli talon sisällä, koska eläimet ja ihmiset asuivat saman katon alla, b) seimi oli navetassa tai luolassa? Perustele vastauksesi.
- Miettikää, millaisena Joosef myöhemmin muisti tuon yön? Entä Maria?

Jakeet 8–9. Betlehemissä kasvatettavat lampaat olivat Jerusalemin temppeliin tarkoitettuja uhrilampaita. Paimenilla oli tuohon aikaan huono maine, koska he eivät pyhittäneet sapattia ja saattoivat syyllistyä valehtelemiseen ja varastamiseen. VT:ssa enkeli oli ilmestynyt vain patriarkoille ja parille profeetalle.

- Miten paimenten elämä erosi tavallisten betlehemiläisten elämästä?
- Mitä paimenille ehkä merkitsi se, että he paimensivat juuri uhrilampaita?
- Miksi Herra lähetti enkelinsä tiedottamaan Poikansa syntymää ensiksi huonomaineisille ja epäluotettavana pidetyille ihmisille?
- Miksi paimenet pelästyivät enkelin nähdessään?
- ’Herran kirkkaus’ on Raamatussa tekninen termi, joka ilmaisee Herran läsnäolon paikan. VT:ssa kirkkaus oli ilmestynyt ilmestysmajassa ja temppelissä. Miksi se ilmestyi jouluyönä paimenten kedolla?

Jakeet 10–12. Raamatussa käytetään usein ilmausta Herran Voideltu (Messias, Kristus), mutta ei koskaan muulloin Voideltu Herra (= Voideltu Jahve). Vapahtaja-nimityskin esiintyy evankeliumeissa vain kolmesti.

- Mitkä kaikki seikat enkelin ilmoittamassa sanomassa merkitsivät paimenille ”suurta iloa”?
- Mikä enkelin viestissä ehkä hämmästytti paimenia kaikkein eniten?
- Mitä paimenille merkitsi se, että vastasyntynyt vauva oli Vapahtaja?
- Mitä paimenille merkitsi se, että vauva oli ”Voideltu Jahve” (siis Kristus Herra)?
- Mitä sinulle merkitsee tänä jouluna, että sinulle ja rakkaillasi on syntynyt Vapahtaja, Kristus Herra?
- Miten Jeesus voi olla pieni vauva ja kaikkivaltias Jumala samalla kertaa?

(jatkuu)

Jakeet 13–14

- Mitä ajattelet siitä, että Jumalalla on taivaassa sotajoukko? Mihin hän sitä tarvitsee?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi Jumalalle kunnian?
- Miten Jeesuksen syntymä antoi ihmisille rauhan?
- Miten jouluevangeliumi osoittaa sen, että Jeesus rakastaa juuri sinua?

Ilosanoma: ”Oi Jeesus tänne maailmaan / et tullut itses tähden. / Minua saavuit auttamaan / kurjuuden kaiken nähden. / Ja raskaan ristin kärsien / armahdit minut, syyllisen. / Voisinko kyllin kiittää!” (VK 25:5, Paul Gerhardtin virsi.)

TEILLE ON SYNTYNYT VAPAHTAJA

Jouluaamu (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:1–20

Aluksi: Luukkaan 1. luvussa on kerrottu, miten Maria tuli **raskaaksi Pyhästä Hengestä**. Sukulaiset ja naapurit tietenkin luulivat, että lapsi oli Joosefin. Juudeassa **paimenia syrjittiin** tuohon aikaan, koska he eivät kyenneet pitämään sapattia. Heitä ei hyväksytty oikeuteen todistajiksi väitetyn epäluotettavuutensa takia. Vanhassa testamentissa **enkelit** olivat ilmestyneet vain suurille Jumalan miehille.

Jakeet 1–3

- Miettikää, millaiset tunnelmat vallitsevat maassa, jossa miehitysvalta suunnittelee yleistä verotusta ja määrää kaikki ihmiset ilmoittautumaan veroluetteloon syntymäkaupungissaan?

Jakeet 4–5

- Matka Nasaretista Betlehemiin on noin 130 km. Montako päivää suunnilleen tuollainen matka kestää, jos kuljetaan aasilla tai jalkaisin?
- Roomalaisille riitti, kunhan yksi mieshenkilö kustakin perheestä kävi ilmoittautumassa veroluetteloon. Miksi 9. kuu-kaudella oleva Maria halusi välttämättä lähteä mukaan noin hankalalle matkalle (5)? (Mistä syystä hän ei halunnut jäädä Nasaretiin ilman Joosefia?)
- Mitä vaaroja sisältyy synnytykseen, joka tapahtuu karjasuojassa tai vaikkapa taivasalla?

Jakeet 6–7

- Kuvitelkaa sitä tilannetta, kun kihlapari etsi Betlehemistä kattoa päänsä päälle synnytysspoltojen alettua. Luuletteko että Marian usko kesti horjumatta tämän koettelemuksen? Perustelkaa vastauksenne.
- Miettikää eri syitä, miksi Josefin sukulaisetkaan eivät ottaneet kihlaparia katonnsa alle?
- Millaisia hankaluuksia sisältyi karjasuojassa tapahtuneeseen synnytykseen?
- Miksi maailman Vapahtajan piti syntyä tuollaisissa olosuhteissa?

Jakeet 8–9

- Mietitään seuraavaksi paimenten elämää. Mitkä olivat heidän ilonaiheensa, entä murheensa?
- Mikä oli paimenten suhde Jumalaan, jonka käskyjä he eivät pystyneet täyttämään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Jakeessa 9 sanotaan, että ”suuri pelko” valtasi paimenet. Mitä nämä miehet oikein pelkäsivät?
- Mikä on se asia, jonka tapahtumista sinä pelkää eniten tänä jouluna? (Voit vastata joko ääneen tai hiljaa.)

Jakeet 10–12

- Mikä enkelin sanoissa teki paimenet erityisen iloisiksi?
- Mitä paimenet ehkä ajattelivat kuullessaan, että kauan kaivattu Vapahtaja nukkuu eläinten syöttökaukalossa?
- Miksi Jumala tahtoi näyttää Poikansa paimenille heti samana yönä, kun tämä oli syntynyt?
- Mikä olisi suuri ilo sinulle tänä jouluna, jos se tapahtuisi?
- Muistuta mieleesi sen ihmisen kasvot, jonka puolesta eniten hätäilet tänä jouluna. Minkä joululahjan hän on saanut Jumalalta, uskoipa hän itse tuohon lahjaan tai ei?
- Jumalasta oli käytetty nimeä ”Vapahtaja” vain neljä kertaa koko Vanhassa testamentissa. Mitä sinulle merkitsee se, että yksi Jeesuksen nimistä on ”Vapahtaja”?

Jakeet 13–14

- Mitä syyt enkeleillä oli iloita siinä tilanteessa, kun Jumala oli juuri syntynyt lian, kylmyyden, vihollisten ja bakteerien keskelle?
- Miten Jumalan kunnia tulee näkyviin jouluyön tapahtumissa?

Jakeet 15–20

- Miettikää, miten paimenet onnistuivat löytämään oikean navetan keskellä yötä; heillehän ei ollut kerrottu osoitetta eikä vanhempien nimeä?
- Mikä paimenten kertomuksessa lohdutti ehkä eniten Mariaa ja Joosefia, joilla oli takanaan rankka vuorokausi?
- Miksi Jumala ei lähettänyt enkeleitään Marian ja Joosefin luo talliin, vaan sen sijaan paimenten luo?
- Paimenet kertoivat näkemästään ja kuulemastaan monille ihmisille. Miettikää, miksi Jeesuksesta ei kuitenkaan tullut kuuluisaa ennen kuin vasta 30 vuoden kuluttua?
- Useimmat paimenista olivat ehkä jo kuolleet ennen Jeesuksen julkisen toiminnan alkamista. Mikä paimenten elämässä muuttui tämän yhden ainoan kohtaamisen perusteella? Mitkä asiat taas pysyivät samana?

Ilosanoma: Jeesus tahtoo antaa sinullekin tänä jouluna suuren ilon. Hän on kutsunut sinut tänään tähän ilosanomapiiriin, jotta kuulisit Vapahtajan syntyneen sinuakin varten. Suurella ilolla oli kuitenkin hintansa, joka Jeesuksen täytyi maksaa. Hän aloitti maksamisen seimessä ja päätti sen ristillä.

SANA TULI LIHAKSI

Joulupäivä (kaikki vuosikerrat): Joh. 1:1–14

Taustaa: Johanneksen evankeliumin alku muistuttaa koko Raamatun alkua: ”*Alussa Jumala loi taivaan ja maan*” (1. Ms. 1:2). Kreikankielinen ilmaus ”logos” (= sana) tarkoittaa järkeä ja koko luomakuntaa hallitsevaa periaatetta. Juutalaisille taas ”sana” merkitsi Jumalaa ja hänen ääntään.

1. Sana (1–3, 14)

- Selitä omin sanoin näiden neljän jakeen sisältö.
- Mitä ”sana” ja ”puhe” merkitsevät kahden persoonan väliselle yhteydelle?
- Miksi ”sana” on kristillisessä uskossa tärkeämpi kuin mikään muu asia, esimerkiksi kokemus?
- Jos meillä ei olisi Jumalan sanaa, miten voisimme tuntea Jumalan?
- Miksi Jeesusta kutsutaan Jumalan Sanaksi?

2. Valo (4–5, 9–10)

- Mitä jakeet 4–5 tarkoittavat?
- Mitä yhteistä Jeesuksella on valon kanssa?
- Mitä tässä yhteydessä tarkoittaa, ettei pimeys ”voita valoa” (uusi käännös) tai ettei se ”käsitä valoa” (vanha käännös, jae 5)?

3. Johannes Kastaja (6–8)

- Mikä oli Johannes Kastajan tehtävä tämän tekstin mukaan?
- Vertaa Johanneksen tehtävää siihen tehtävään, jonka olet itse Jumalalta saanut.

4. Maailma (9–11)

- Millainen paikka tämä maailma on näiden jakeiden mukaan?
- Miksi maailma ei tunne Jeesusta tänäkään päivänä?

5. Miten tullaan Jumalan lapseksi (12–13)

- Miten tekstimme mukaan tullaan Jumalan lapseksi?
- Miksi kukaan ei tule Jumalan lapseksi luonnollisen syntymän kautta?
- Milloin sinusta on tullut Jumalan lapsi?

6. Sanan kirkkaus (14)

- Millaista oli se kirkkaus, joka loisti Jeesuksesta sinä aikana, kun hän eli ihmisenä tässä maailmassa?
- Miksi useimmat ihmiset eivät nähneet Jeesuksessa kirkkautta?
- Mitä me olemme oppineet Jumalasta sen kautta, että hän tuli lihaksi eli ihmiseksi?

Ilosanoma: Jeesus ja Sana ovat sama asia. Joka ottaa vastaan Raamatun Sanan, se ottaa vastaan Jeesuksen. Joka hylkää Raamatun, se hylkää Jeesuksen. Jeesuksen sana on se valo, joka tänäkin päivänä loistaa elämäsi pimeyteen. Vain siitä voit kuulla, että syntisi annetaan anteeksi ja saat Jeesukselta ”armon armon päälle”.

JEEBUS PAKOLAISENA

Viattomien lasten päivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:13–23

Taustaa: Herodes Suuri oli niin vainoharhainen hallitsija, että hän että tappoi jopa omia sukulaisiaan pelätessään asemansa puolesta. Herodes kuoli vuonna 4 eKr., mikä tarkoittaa, että Jeesus on syntynyt noin 6 eKr. Jeesus oli siis tässä vaiheessa yhden tai kahden vuoden vanha. Varmuuden vuoksi vetäjän on hyvä kertoa lyhyesti tietäjien vierailusta Betlehemiin jakeiden 2:1–12 mukaan.

Jakeet 13–14

- Maria ja Joosef olivat tulleet vain käymään Betlehemissä verollepanon aikana, mutta eivät olleet palanneet kotikaupunkiinsa Nasaretiin. Miettikää, miksi he päättivät jäädä Betlehemiin?
- Miksi Herra näytti unen nimenomaan Joosefille eikä Marialle?
- Joosef oli Jeesuksen kasvatusisä, ei biologinen isä, koska Jeesus oli syntynyt neitseestä. Mikä oli hänen merkityksensä Marian ja pikku Jeesuksen elämässä?
- Pimeässä liikkuminen oli tuohon aikaan vaarallista. Mitä osoittaa se, ettei Joosef odottanut aamua, vaan läksi perheensä kanssa pakomatalle öiseen aikaan?
- Millaisia valmisteluja Maria ja Joosef ehkä ehtivät tehdä ennen lähtöään?
- Mitä naapurit ja tuttavat ajattelivat huomattessaan Joosefin perheen hävinneen yön aikana?
- Katsokaa kartalta, miten pitkä matka Betlehemistä on Kairoon. Miten kauan tuon matkan kulkemiseen kului perheeltä, jolla oli aasi kulkuneuvonaan tai ei ehkä sitäkään?

Jae 15

- Profeetta Hoosean sanat ”Egyptistä minä kutsuin poikani” viittaavat Israelin kansan paluuseen Egyptistä. Mitä Matteus tahtoi osoittaa lukijoilleen soveltaessaan nämä sanat Jeesukseen?
- Miten Joosef ehkä elätti perheensä Egyptissä? Millaista Marian elämä oli pakolaisuudessa?
- Jeesus oli Egyptissä parivuotiaasta lähtien muutaman vuoden ajan. Mitä pakolaisen osa vaikuttaa pienen lapsen elämään verrattuna siihen tilanteeseen, että hän asuisi omassa kotimaassaan ja sukunsa parissa?
- Miksi oli tärkeää, että Jeesus joutui kokemaan pakolaisen kohtalon?

Jae 16

- Miten Herodes sai juutalaiset sotilaat motivoitua tällaiseen kauheaan tekoon?
- Betlehemissä oli tuolloin vain muutama sata asukasta. Alle kaksivuotiaita poikia heistä oli varmaan parikymmentä. Kuvitelkaa, mitä kylässä tapahtui, kun sotilaat tulivat paikalle ja alkoivat etsiä ja tappa poikavauvoja talo talolta?
- Mitä ajattelette siitä, että Jeesuksen ikätoverit Betlehemissä joutuivat eräässä mielessä kuolemaan hänen tähtensä?
- Mitä tämä tapaus ehkä vaikutti betlehemiläisten ja Joosefin perheen väleihin?

Jakeet 17–18

- Jae 18 on lainaus Jeremian profetiasta, jossa hän ennustaa Raakelin jälkeläisten joutuvan Babylonian pakkosiirtoon. Mitä Matteus tahtoi sanoa soveltaessaan Raakelin itkun Betlehemin lastenmurhaan?
- Jos Raakel itki lapsiaan, niin mitä arvellette Jumalan taivaassa tunteneen Betlehemin lastenmurhan kestäessä?
- Miksi Jumala salli tämän veriteon tapahtua?

Jakeet 19–20

- Jumala johdatti Joosefia yhteensä kolmen unen kautta. Mistä voimme tietää, onko jokin uni Jumalan antama vai oman alitajuntamme tuotetta?

Jakeet 22–23

- Maria ja Joosef olivat lähteneet Nasaretista kihlaparina, mistä oli kulunut jo 4–5 vuotta. Miten heidät ehkä otettiin vastaan, kun he palasivat kotikaupunkiinsa pikku Jeesuksen kanssa?
- Miksi Jumala lähetti Jeesuksen Nasaretiin eikä antanut hänen pysyä Betlehemissä tai Jerusalemissa?
- Mikä lohdutus tästä tekstistä löytyy sinun elämäntilanteeseesi tänään?

Ilosanoma: Jumala lähetti Poikansa tähän maailmaan ottamaan Israelin historian uusiksi. Hän joutui Egyptiin pakkosiirtoon, kuten Israel. Hänet kutsuttiin sieltä, kuten Israel, hän koki erämaassa samat kiusaukset kuin Israel. Jeesus eli sen elämän joka meidän olisi pitänyt elää ja kuoli sen kuoleman, joka meidän olisi pitänyt kuolla syntiemme tähden. Tämä koskee myös niitä pikkulapsia, jotka Herodes surmasi Betlehemissä.

PYHÄ PERHE

1. sunnuntai joulusta (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:33–40

Taustaa: Vanhemmat toivat Jeesus-vauvan Mooseksen lain määräyksen mukaan temppeliin, kun hän oli 40 päivän ikäinen. Siellä he kohtasivat kaksi vanhusta, jotka olivat jo osanneet odottaa Messiaan ilmestymistä. Edellä on kerrottu Simeonista. Tämän tekstin pääasia on Jeesus-lapsen ja vanhan naisprofeetta Hannan kohtaaminen. Naisprofeettoja tunnetaan Vanhasta testamentista vain muutama (Mirjam, Debora, Hulda ja Jesajan vaimo). Kristillisissä seurakunnissa naisprofeettoja esiintyi alusta asti (esim. Apt. 21:9 ja 1. Kor. 11:5).

(Tällä kertaa käsittelemme tekstiä vähän eri järjestyksessä kuin mitä se on evankeliumiin kirjoitettu.)

Jae 36. Hanna kuului Asserin heimoon. Tämä on yllättävä tieto, sillä Asserin heimo oli hävinnyt jo 700 vuotta aikaisemmin Assyrian pakkosiirtolaisuuteen.

- Mieltikää Hannan pitkää elämänkaarta naiseuden näkökulmasta. Mikä siinä kiinnittää erityisesti huomiotanne?
- Miten Hannan perhe oli päätynyt Jerusalemiin, vaikka se kuului kymmeneen kadonneeseen heimoon? Mieltikää eri mahdollisuuksia.
- Jos Hanna oli ollut 17–vuotias mennessään naimisiin, hän oli ollut vain 24 vuotta vanha, kun mies kuoli. Mitkä seikat tekstissämme näyttäisivät viittaavan siihen suuntaan, että hänen avioliittonsa oli ollut onnellinen?
- Millaiseen uskonkriisiin Hanna ehkä joutui silloin, kun hänen aviomiehensä kuoli joko sairauteen tai tapaturmaisesti?

Jae 37. Vanhan käännöksen mukaan Hanna oli Jeesuksen kohdatessaan 84 vuoden vanha. Uuden mukaan hän oli ollut 84 vuotta leskenä.

- Kuinka vanha suunnilleen Hanna oli Jeesuksen kohdatessaan, jos uusi käännös pitää paikkansa?
- Kumpikin käännös on mahdollinen, mutta kumpaa sinä pidät uskottavampana ja miksi?
- Voimmeko mielestänne olettaa tämän tekstin perusteella, että Hanna oli lapseton? Miksi voimme, miksi emme voi?
- Mitä eri vaihtoehtoja Hannalla oli ollut järjestää elämänsä miehensä kuoltua? (Miksi Hanna ei turvautunut vanhempiinsa?)
- Mieltikää eri syitä, miksi Hanna ei tahtonut mennä uudelleen naimisiin, vaikka se tuohon aikaan oli ainoa selviytymiskeino lapsettomille leskille?
- Mikä sai Hannan muuttamaan pysyvästi temppelialueelle?
- Mitä ajattelette sellaisesta elämästä, jossa vain rukoillaan ja paastotaan yötä päivää kuusikymmentä vuotta? (Miksi Hanna valitsi itselleen juuri tällaisen elämänosan?)
- Kuvitelkaa, millaista Hannan arki ja sosiaalinen elämä olivat Jerusalemin temppelialueella?
- Missä vaiheessa ja millä tavalla Hannasta oli ehkä tullut naisprofeetta (36)?
- Mieltikää, mitä tehtäviä naisprofeetalla saattoi olla tuohon aikaan.
- Mitä Hanna ehkä rukoili itselleen ja kansalleen niiden pitkien vuosikymmenten aikana?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, ettei Hanna tahtonut poistua lainkaan temppelialueelta?
- Mistä meidän kulttuuriimme tulee se ajatus, ettei ihmiselämä ole elämisen arvoista ilman parisuhdetta ja seksiä? Miten me kristityt voisimme taistella tätä ajattelutapaa vastaan?

Jae 38 (myös 34–35). Israelissa oli tuohon aikaan ryhmä nimeltä ”maan hiljaiset”. He odottivat toisenlaista Messiasta kuin suurin osa israelilaisista, toisin sanoen lohduttajaa ja lunastajaa. Vrt. Jes. 52:9 *Huutakaa ilosta, riemuitkaa, kaikki te Jerusalemin rauniot, sillä Herra lohduttaa kansansa, lunastaa Jerusalemin.*

- Kuvitelkaa tuon vuosikymmeniä odottaneen vanhan naisen tunnelmia sillä hetkellä, kun hän näki temppelin pihalla köyhän pariskunnan ja heidän vauvansa.
- Miten Hanna tunnisti Jeesus-vauvan Jerusalemin lunastajaksi?
- Tullessaan paikalle Hanna kuuli Simeonin ennustuksen jakeissa 34–35. Luetaan jakeet. Mitä yllättävää tietoa Messiaasta Simeonin sanoihin sisältyi?
- Millaista pelastusta nämä vanhukset siis odottivat Messialta? (Mihin Jerusalem tarvitsi lunastusta?)
- Millä tavalla Jeesus toteutti maan hiljaisten, myös Hannan ja Simeonin, odotukset? (Millä valuutalla Jeesus osti vapaaksi, ei vain Jerusalemin asukkaat, vaan koko maailman ihmiset?)
- Mistä Hannan ylenpalttinen kiitollisuus versoi?
- Miksi muut temppelissä kävijät eivät nähneet pyhässä perheessä samaa, mitä Hanna näki?
- Mikä tehtävä Hannalla oli elämänsä loppuun asti?
- Miten maan hiljaisten tilanne muuttui heidän kuultuaan Hannan todistuksen?
- Hanna ei ilmeisesti nähnyt koskaan tämän jälkeen enää Jeesusta. Miten tämä lyhyt kohtaaminen muutti hänen lopuelämänsä?

(jatkuu)

Jakeet 39–40

- Mitä vanhan naisprofeetan kohtaaminen merkitsi Jeesuksen vanhemmille?
- Minkä kuvan saatte Mariasta ja Joosefista näiden jakeiden kautta?
- Mitä Maria ehkä ajatteli Simeonin ennustuksesta jakeissa 34–35?
- Matteus kertoo, että Joosef ja Maria joutuivat pakenemaan Egyptiin runsas vuosi näiden tapahtumien jälkeen ja että he lähtivät matkaan Betlehemistä, eivät Nasaretista. Miettikää, mistä se johtuu, ettei Luukas näytä tietävän koko Egyptin matkasta yhtään mitään.
- Mitä kaikkea jae 40 kertoo meille Jeesuksen lapsuudesta ja nuoruudesta?

Kokoavat kysymykset

- Missä mielessä Hannakin kuului pyhään perheeseen?
- Miksi Luukas tahtoi kertoa evankeliumissaan myös Hannan ja Jeesuksen kohtaamisen? Mikä on ollut tämän kohtaamisen sanoma Raamatun lukijoille näiden 2000 vuoden aikana?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Hänen verensä oli se lunastusmaksu, jolla Jerusalemin eli Jumalan kansa ostettiin vapaaksi paholaisen vallasta. Siksi hän voi sanoa sinullekin nämä sanat: *Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemille ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistään.* (Jes. 40:1–2*.)

AIKAMME ON JUMALAN KÄDESSÄ

Uudenvuodenaatto (kaikki vuosikerrat): Luuk. 13:6–9

Aluksi: Lyhyellä vertauksellaan viikunapuusta Jeesus viittasi Israeliin, jonka keskuudessa hän oli vaikuttanut kolme vuotta saamatta sieltä paljoakaan hedelmää. Samalla tämä vertaus puhuu myös Jumalan toisesta kansasta eli kristillisestä kirkosta. Kirkkomme on viikunapuu, mutta myös meistä jokainen on sitä. Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme.

Alustavat kysymykset

- Miettikää, mitä Jeesus tahtoo sanoa meille tämän vertauksen kautta, kun yksi vuosi taas päättyy elämässämme?
- Jos tietäisit, että sinulla on elämää jäljellä enää vain yksi vuosi, miten eläisit sen vuoden?
- Millä perusteella Jumala on omistajamme ja Jeesus puutarhurimme?

Vertaus. Vertauksessa on kaksi henkilöä: viinitarhan omistaja ja sitä hoitava puutarhuri.

- Viinitarhaa varten valitaan yleensä paras mahdollinen maaperä. Miettikää, miksi tuohon hyvään maahan oli istutettu myös yksi viikunapuu?
- Mikä saattoi olla syynä siihen, ettei hyvässä maassa kasvava viikunapuu tuottanut hedelmää vuosikausiin?
- Mitä vahinkoa hedelmätön viikunapuu aiheutti ympärillään kasvaville viiniköynnöksille?
- Mitä puutarhurin sanat jakeissa 8–9 hänestä osoittavat?
- Mikä vaihtoehto olisi ollut puutarhurille helpoin: kaataa puu vai hoitaa sitä?
- Miksi puutarhuri rakasti hedelmätöntä viikunapuuta – mitä hän oikein siinä näki?

Vertauksen tulkinta (a) Israelia koskien

- Mitä Jeesus tahtoi sanoa omasta kansastaan Israelista verratessaan sitä viikunapuuhun, joka kasvaa viiniköynnösten seassa?
- Mitä hedelmää Jumala odotti Israelin kansalta sen pitkän historian aikana ja erityisesti Jeesuksen toiminnan kestäessä?
- Mistä syystä Israelin kansa ei kantanut sitä hedelmää, jota Jumala siltä odotti?
- Mitä tämä pieni vertaus osoittaa meille Jeesuksen ja Israelin suhteesta?

Vertauksen tulkinta (b) kristittyjä koskien

- Nyt luemme vertauksen niin, että se puhuu uudesta Israelista eli kristillisestä kirkosta. Millaista hedelmää Jumala odottaa tänä päivänä meidän kirkoltamme?
- Mitä luulette Jumalan sanovan tänä uudenvuoden aattona meidän kirkostamme, kun hän sitä katselee?
- Kuvittele sielusi silmillä, miten Jeesus seisoo tänä uutena vuonna pää kumarassa Isänsä edessä pyytämässä lisää armonaikaa kirkollesi. Millaisia tunteita tämä mielikuva sinussa herättää?
- Mitä tapahtuu kirkolle, josta Jumala ei loppujen lopuksikaan löydä odottamaansa hedelmää?

Vertauksen tulkinta (c) meitä itse kutakin koskien

- Suurin Hengen hedelmä on Paavalin mukaan rakkaus. Minkä verran Jumala ja lähimmäiset saivat tätä hedelmää sinun elämästäsi menneenä vuonna?
- Mitkä ovat ne syyt, jotka estävät Hengen hedelmän, ennen kaikkea rakkauden, kasvua sinun elämässäsi?
- Mitä ajattelet tämän vertauksen pohjalta: rakastaako Jeesus eniten niitä kristittyjä, jotka kantavat eniten hedelmää? Perustele vastauksesi.
- Millä perusteella Jeesus rakastaa niitä kristittyjä, jotka eivät kanno hedelmää?

Vielä yksi vuosi...

- Vertauksen puutarhuri lupaa muokata ja lannoittaa maan viikunapuun ympäriltä. Mitä luulet sen tarkoittavan käytännössä sinun kohdallasi?
- Mitä mieltä olet väitteestä: surut ja onnettomuudet ovat välttämättömiä, koska ne muokkaavat maata meidän viikunapuumme ympäriltä?
- Mitä viikunapuun pois hakkaaminen tarkoittaa (i) kirkon ja (ii) yksityisen kristityn kohdalla?

Kirottu viikunapuu

- Vetäjä lukekoon kertomuksen viikunapuun kiroamisesta. (Matt. 21:18–19). Tapahtuma sijoittuu Jeesuksen viimeiseen elinviikkoon. Miettikää eri syitä, miksi Jeesuksen kärsivällisyys loppui tämän puun kohdalla?
- Mitä valoa viikunapuun kiroaminen voisi tuoda tekstimme vertaukseen?

Ilosanoma: Kirottuaan viikunapuun Jeesus vaihtoi osia sen kanssa – ja meidän kanssamme. ”Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta, kun hän tuli kiroukseksi meidän edestämme – sillä kirjoitettu on: ’Kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu.’” (Gal. 3:13*). Ristiksi lyöty puu on maailman hedelmättömin puu. Kuitenkin Jeesuksen ristinpuu tuotti meille hedelmän, jota syömällä elämme iankaikkisesti (Joh. 6:51).

HERRAN HUONEESSA

2. sunnuntai joulusta (2. vsk.): Joh. 10:22–30

Taustaa: Tämä on Johanneksen evankeliumissa Jeesuksen viimeinen käynti Jerusalemissa ennen hänen kärsimistään. Edellinen käynti oli tapahtunut lehtimajajuhlan aikaan paria kuukautta aikaisemmin (luvut 7–9). Nyt oli menossa **temppelein vihkimisjuhla eli hanukka**. Juhlaa vietettiin joulukuussa sen kunniaksi, että Juudas Makkabealainen oli vihkinyt temppelein pakanoiden jäljiltä uudelleen käyttöön 160 vuotta aikaisemmin. **Messias (kreikaksi Kristus) tarkoittaa voideltua (kuningasta)**. Juutalaiset odottivat Messias-kuningasta, joka olisi Daavidin poika ja hallitsisi Israelia iankaikkisesti. He eivät odottaneet Jumalan Poikaa siitä huolimatta, että Herra oli luvannut Daavidille: ”Minä olen oleva isä (sinun pojallasi) ja hän on oleva minulle poika.” (2. Sam. 7:14b.)

Jakeet 22–24. Alkukielestä voi saada sen kuvan, etteivät juutalaiset päästäneet Jeesusta pois piirinsä keskeltä.

- Mikä temppelein vihkimisjuhla ehkä merkitsi Jeesukselle? Huomatkaa, että hän oli itsekin puhdistanut temppelein kolme vuotta aikaisemmin.
- Mitä juutalaiset tarkoittivat väittäessään Jeesuksen kiusaavan heitä (vanhassa käännöksessä: ”pitävän heidän mieltään kiihdyksissä”)? Katsokaa myös jakeita 19–21.
- Miksi Jeesus ei vastannut juutalaisten kysymykseen yksinkertaisesti: ”Kyllä, minä olen Messias.”?
- Miksi monen ihmisen oli vaikea uskoa, että Jeesus oli VT:ssa ennustettu Messias; jopa Johannes Kastaja epäili sitä vankilassa ollessaan?
- Mitkä seikat tukivat sitä ajatusta, että Jeesus todella oli VT:ssa ennustettu Messias? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jae 25. Jeesus oli ilmaissut olevansa Messias vain samarialaiselle naiselle ja sokeana syntyneelle miehelle. Julkisesti hän ei ollut sanonut sitä suoraan.

- Mitä Jeesus tarkoitti väittäessään, että hän on jo sanonut olevansa Messias? (Millä tavalla tämä asia oli tullut epäsuorasti esille hänen sanoessaan: Minä olen elämän leipä, maailman valo, se hyvä paimen?)
- Millä tavalla Jeesuksen tekemät teot todistivat, että hän on Messias? (Miettikää sairaiden parantamista, 5000 ruokkimista ja temppelein puhdistusta, joista Johanneksen evankeliumissa on kerrottu.)
- Miksi enemmistö ei uskonut Jeesukseen, vaikka oli nähnyt hänen tekonsa tai ainakin kuullut niistä?
- Miksi enemmistö ei nyky-Suomessakaan usko Jeesuksen jumaluuteen, vaikka todisteet siitä ovat vahvat?
- Mikä on saanut sinut uskomaan, että Jeesus on Messias?

Jakeet 26–27. Jeesus oli nimittänyt edellisellä käynnillään itseään hyväksi paimeneksi. Katsokaa myös jakeita 4–5.

- Ketkä ovat Jeesuksen lampaista, ketkä eivät sitä ole?
- Miksi ihminen voi olla Jeesuksen lammas vain, jos hän kuuntelee tämän ääntä Raamatussa?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus tuntee lampaansa ketkä hän tuntee ja keitä hän ei tunne? (Miten Jeesus on oppinut tuntemaan sinut? Miksi Jeesus ei ollut oppinut tuntemaan tekstimme juutalaisia?)
- Miten käy lampaalle, joka ei seuraa paimenta?
- Mitä Jeesuksen seuraaminen tarkoittaa sinun nykyisessä elämäntilanteessasi, työssäsi, perheessäsi ja yhteiskunnassasi (27b)?

Jae 28

- Mieti, millaista maanpäällinen elämäsi olisi, jollei olisi olemassa ikuista elämää?
- Kuka tai mikä voisi koettaa ryöstää sinut Jeesuksen kädestä? Miksi?
- Voiko tätä jaetta mielestäsi soveltaa lapseesi tai lapsenlapseesi, joka on kastettu Jeesuksen nimeen, mutta ei tällä hetkellä välitä hänestä? Perustele vastauksesi.
- Mitä ajattelette ”kerran pelastettu, aina pelastettu” opista: ettei uskosta voi koskaan luopua?

Jakeet 29–30

- Mitä tarkoittaa, että taivaallinen Isä on antanut Jeesukselle hänen lampaansa?
- Miten nämä jakeet vahvistavat jakeen 28 lupauksen?
- Miten Jeesus näissä jakeissa vastaa siihen kysymykseen, jonka juutalaiset esittivät hänelle jakeessa 24?
- Miksi Jeesus toistamalla toistaa näitä sanoja: ”Minä ja Isä olemme yhtä”?

Kokoava kysymys

- Kun ylimmäinen pappi kysyi Jeesukselta tämän oikeudenkäynnissä: ”Oletko sinä Kristus, sen Ylistetyn Poika?” Jeesus vastasi: ”Olen; ja te saatte nähdä Ihmisen Pojan istuvan Voiman oikealla puolella ja tulevan taivaan pilvissä.” (Mark. 14:61–62.) Miksi Jeesus esitti tämän yksiselitteisen tunnustuksen vasta viimeisenä päivänään?

Ilosanoma: Jeesus sanoo sinulle tässä raamattupiirissä: *Minä annan sinulle ikuisen elämän. Sinä et koskaan joudu hukkaan, eikä kukaan riistä sinua pois minulta.*

JEEBUS, MAAILMAN VALO

Loppiainen (kaikki vuosikerrat): Matt. 2:1–12

Taustaa: Itämaan tietäjät tulivat todennäköisesti Persiasta, entisestä Babyloniasta. He olivat siis pakanoita, sekä tähtitieteilijöitä että tähdistä ennustajia. Persiassa asui paljon juutalaisia, jotka olivat jääneet sinne pakkosiirron jälkeen. Myös VT oli olemassa kreikan kielellä, jota sivistyneet ihmiset osasivat lukea. Mooseksen aikaan elänyt profeetta Balak oli jostain näiltä seuduilta kotoisin. Hänhän ennusti näin: ”*Tähti nousee Jaakobin keskeltä, valtiaan sauva Israelista.*” (4. Moos. 24:17). Persian ja Palestiinan välimatka on 1000–1500 km. Esran kirjassa kerrotaan, että tuon matkan tekemiseen kului yli neljä kuukautta. Uusi tähti oli luultavasti konstellaatio, monen planeetan osuminen päällekkäin maasta käsin katsottuna.

Jae 1

- Kuvitelkaa, millaista näiden tiedemiesten elämä oli Persiassa, jossa tähtien tutkimista pidettiin suuressa arvossa. Mitkä olivat heidän ilonsa ja surunsa?
- Mitä luulette, että tietäjien esimies, vaimo ja naapurit ajattelivat kuullessaan heidän aikovan lähteä yli puolen vuoden matkalle kumartamaan juutalaisten kuningasta?
- Miksi tietäjät halusivat kunnioittaa kuningasta, joka ei ollut heidän omansa?
- Jakeessa 11 sanotaan, että tietäjät antoivat uudelle juutalaisten kuninkaalle todella kallisarvoisia lahjoja. Miksi he varasivat nuo lahjat mukaansa?

Jakeet 2–3. Juutalaisilla ei ollut ollut omaa kuningasta noin 600 vuoteen. Herodes Suuri oli vain roomalaisten vasalli. Hän oli erityisen julma mies.

- Miksi Herodes ja kansa pelästyivät / hämmästyivät niin kovasti kuullessaan tietäjien asian, mikseivät he pitäneet sitä vain höpöpuheena?

Jakeet 4–6. Betlehem oli ollut myös suuren kuninkaan, Daavidin, syntymäkaupunki.

- Mitä se todistaa, että Jeesuksen syntymäkaupunki oli ennustettu Miikan kirjassa jo 800 vuotta ennen hänen syntymäänsä?

Jakeet 7–8

- Mitä Herodes itse asiassa uskoi omasta voimastaan – Raamatusta – Messiaasta – Jumalan suunnitelmasta? Katsokaa myös jakeita 4 ja 16?
- Miksi Herodes ei lähtenyt tietäjien mukana Betlehemiin?

Jakeet 9–10

- Mistä mihin tähti johti tietäjiä, katsokaa jakeita 2 ja 9?
- Miksei Jumala antanut tähden johtaa tietäjiä suoraan Betlehemiin – miksi heidän piti tehdä kierros Jerusalemin kautta? (Miksi oli tärkeää, että tietäjät joutuivat tekemisiin kirjoitetun Jumalan sanan kanssa?)
- Millaisen ”tähden” Jumala on lähettänyt sinun tiellesi johtamaan sinua Jeesuksen luo?
- Babylonialaiset olivat rakentaneet Baabelin tornin, varastaneet liiton arkun ja tuhonneet Salomon temppelin. Tietäjät olivat mahdollisesti heidän jälkeläisiään. Miettikää, miksi Jumala johti viholliskansan edustajat kunnioittamaan Poikaansa kuninkaana?
- Jakeessa 10 kerrotaan, että tietäjät valtasi suuri ilo, kun he näkivät tähden. Tässä esiintyy sama sana kuin joulukertomuksessa: ”minä ilmoitan teille suuren ilon”. Mikä teki tietäjät ylen onnellisiksi juuri tässä matkan vaiheessa?
- Mikseivät 10 kilometrin päässä asuvat jerusalemilaiset menneet tietäjien tavoin Betlehemiin, vaikka kuulivat huhuja kuninkaan syntymästä?

Jakeet 11–12

- Tietäjät eivät tulleet seimen luo. Jeesusta kutsutaan jakeessa 11 kreikan sanalla ”pieni poika”, eli hän oli iältään ehkä vuoden vanha. Millä tavoin uusi juutalaisten kuningas erosi siitä mielikuvasta, joka tietäjillä oli varmaan hänestä ollut matkalle lähtiessä?
- Missä suhteessa nämä miehet kelpaavat meille esimerkiksi?
- Tietäjät antoivat Jeesus-lapselle kallisarvoisia lahjoja. Mitä teille tulee mieleen kullasta, suitsukkeesta ja mirhasta?
- Mitä tietäjät saivat Jeesukselta vastalahjaksi?
- Miksi tietäjien lahjat tulivat Joosefin perheelle hyvään tarpeeseen? Vrt. jae 13?
- Mieti, millaisen lahjan sinä voisit antaa Jeesukselle?

Kokoavat kysymykset

- Millaiseksi tietäjien elämä ehkä muodostui heidän palattuaan Persiaan pakanauskontojen keskelle? (Säilyikö suuri ilo?)
- Pian helluntain jälkeen Persiaan ja Syyriaan syntyi suuri ja elinvoimainen kirkko, joka teki vähitellen lähetystyötä Kiinassa asti. Tietäjät olivat ehkä jo kuolleet, mutta minkä verran luulette heidän perintönsä vaikuttaneen idän kirkon syntyyn?
- Mitä tämä teksti opettaa meille tämän sunnuntain teemasta ”Jeesus, maailman valo”?

(jatkuu)

Ilosanoma: Jeesusta kohdeltiin kuninkaana vain muutaman harvan kerran hänen elämänsä aikana. Tietäjät palvoivat häntä hänen elämänsä alussa, ja Rooman maaherra Pilatus kirjoitti tuon arvonimen hänen ristiinsä hänen elämänsä lopussa. Jeesus on kuningas, joka ottaa valtakuntaansa myös vihollisensa, jos nämä vain tahtovat sinne tulla.

KASTEEN LAHJA

1. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Apt. 8:26–40

Taustaa: Tekstimme hoviherra tuli Afrikasta. **Etiopialla** tarkoitetaan tässä Assuanin ja Khartoumin välistä aluetta (Nubiaa, nykyistä Sudania). Assuanissa oli juutalainen siirtokunta, jonka kautta tekstimme hoviherrakin oli varmaan kuullut näkymättömästä Jumalasta. Assuanista Kairoon on 1000 km **matka**, mikä vei jokiveneellä noin 2 kk. Sitten piti vielä kulkea Merentietä runsaat 400 km Jerusalemiin. Yhteensä matkaan meni vähintään puoli vuotta. Hoviherrat olivat vanhan ajan hoveissa **eunukkeja** eli miehiä, joille oli tehty kastraatioleikkaus. Usein köyhät perheet myivät poikiaan hoviin rahaa saadaakseen. Vanha testamentti julistaa karusti, ettei yhtäkään kastroitua saa ottaa Herran kansan jäseneksi (5. Moos. 23:2).

Jae 26. Filippos oli yksi alkukirkon seitsemästä diakonista. Hän oli juuri keskellä Samarian suurta herätystä (5–8).

- Millaiset asiat huolestuttavat ehkä julistajaa, jonka on lähdettävä pois suuren herätyksen keskeltä?
- Mikä sai Filippoksen tottelemaan enkelin ääntä ja lähtemään yli sadan kilometrin päähän Samariasta autiolla tielle?

Jae 27. Vanha käänös sanoo, että eunukki lähti Jerusalemiin rukoilemaan. VT:sta löytyy lupaus, että Jumala kuulee pakanoidenkin rukoukset, jos ne rukoillaan hänen temppeleissään (1. Kun. 8:41–43)

- Millainen pitää olla sen ihmisen, joka pääsee jonkin kuningashuoneen omaisuuden hoitajaksi?
- Miten luulette eunukkien kokeneen sen, että heidän oli mahdotonta elää normaalia elämää, perustaa perhe ja saada jälkeläisiä?
- Mitä hoviherra mahdollisesti ajatteli elämänsä tarkoituksesta?
- Ketä kohtaan tämä mies ehkä tuns katkeruutta?
- Etiopialla oli omat jumalansa. Miettikää, miksi juutalaisten näkymätön Jumala oli alkanut kiehtoa hoviherraa?
- Millaisia valmisteluja hoviherran oli tehtävä, ennen kuin hän voi lähteä puolentoista tuhannen kilometrin päähän vähintään puoli vuotta kestäväälle matkalle?
- Miten hoviherra ehkä perusteli matkansa tarpeellisuutta kuningattarelle pyytäessään tältä puolen vuoden lomaa?
- Miettikää, mitä hoviherra aikoi rukoilla Jerusalemin temppeleissä?

Jae 28. Temppeleissä hoviherraa ei päästetty pakanoiden esipihaa pitemmälle. Varsinaisen temppeleialueen portilla riippui kyltti, jossa kiellettiin kolmella kielellä kuolemanrangaistuksen uhalla pyhälle alueelle meno muilta kuin Jumalan kansan jäseniltä. Salomon pylväskäytävässä pakanoiden pihan reunalla oli kauppoja, joissa ilmeisesti myytiin myös VT:n kreikan-kielisiä kirjakääröjä.

- Mitä luulette hoviherran ajatelleen Israelin Jumalasta, kun hän seisoi kolmen kuukauden hankalan matkan päätteeksi temppelein suljetun portin edessä?
- Mistä on osoitusta, että hoviherra kuitenkin hankki itselleen yhden tai useampia Vanhan testamentin kirjakääröjä?
- Millä mielellä hoviherra lähti pitkälle ja hankalalle kotimatkalle?

Jakeet 29–31

- Mitä Filippos ehkä ajatteli nähdessään autiolla tiellä vaunut ja kuullessaan afrikkalaisen hoviherran lukevan ääneen Jesajan 53. lukua?
- Mitä hoviherra ehkä ajatteli, kun Filippos pisti päänsä hänen vaunujensa sisään ja esitti hänelle kysymyksen?

Jakeet 32–34 Lukekaa jakeet molemmista käänöksistä. Hoviherra oli varmasti nähnyt uhrilampaita kuljetettavan Jerusalemin temppeleihin.

- Mikä tekee jakeista 32–33 vaikeasti ymmärrettäviä? (Mikä uhrieläimessä oli epätavallista?)
- Miten hoviherra voi ehkä itse samastua näihin jakeisiin?

Jae 35 (Vilkaistaan vielä myös jakeita 32–34). Sana ”evankeliumi” tarkoittaa ilosanomaa.

- Miettikää, millä sanoilla Filippos julisti etiopialaiselle hoviherralle evankeliumia tästä tekstistä? (Mitä jae 32 kertoo Jeesuksen kärsimyksistä? Mitä jae 33 kertoo Jeesuksesta?)
- Hoviherra oli luullut, että hänen on mahdotonta päästä Jumalan kansan jäseneksi kahdesta syystä: koska hän on pakana ja koska hän on kastroitu. Mistä hoviherra nyt ymmärsi, että Jeesus rakastaa häntä sellaisena kuin hän on?

Jae 36 (Jätämme jakeen 37 keskustelun ulkopuolelle, koska se puuttuu vanhimmista käsikirjoituksista.)

- Mistä syystä luulette hoviherran esittäneen Filippokselle jakeen 36 kysymyksen?
- Tavallisesti pakanoiden pitää käydä kastekoulu. Miksi tämä mies voitiin kastaa ilman sitäkin?
- Mitä hoviherra ehkä ajatteli nyt ”vammastaan”, joka oli tehnyt hänet kykenemättömäksi elämään normaalia elämää?
- Miten meidänkin sielulliset ja ruumiilliset vammamme voivat kääntyä meille siunaukseksi?

(jatkuu)

Jakeet 38–39

- Miksi oli tärkeää, että hoviherra kastettiin ennen kotiin paluutaan?
- Minkä muutoksen kaste toi tämän miehen elämään ja Jumala-suhteeseen?
- Mikä teki hoviherran iloiseksi?
- Millaiset vaikeudet odottivat ehkä uskontonsa vaihtanutta hoviherraa hänen kotimaassaan?
- Etiopian ortodoksinen kirkko pitää tätä hoviherraa kirkkonsa perustajana. Jos tämä pitää paikkansa, niin millaisia valmiuksia hoviherralla oli kirkon perustamiseen?

Jakeet 39–40

- Miksi Pyhä Henki ei toimi enää sillä tavalla, että siirtelisi ihmisiä paikasta toiseen?

Kokoava kysymys

- Mitä lohtua tämä kertomus voi tuoda meille, kun hätäilemme niistä rakkaistamme, jotka eivät Jeesuksesta välitä?

Ilosanoma: Hoviherra luki Jesajan kääreestä myös nämä sanat: *Hän kantoi meidän kipumme, otti taakakseen meidän sairautemme* (Jes. 53:4). Päästyään Jesajan 56. lukuun hoviherra luki tämän lohdutuksen: ”Älköön sanoko muukalainen, joka on liittynyt Herraan: ’Herra erottaa minut peräti kansastansa’, älköönkä kuohittu sanoko: ’Minä olen **kuiva puu**.’ (Jes. 56:3*). Jollei hoviherra olisi ollut eunukki, ei hän olisi ehkä jannonnut vastauksia elämänsä suuriin ongelmiin eikä lähtenyt Jerusalemiin. Silloin Jeesus olisi jäänyt häneltä kohtaamatta. Elämän suurin onnettomuus kääntyi siis hänelle elämän suurimmaksi siunaukseksi.

JEESUS ILMAISEE JUMALALLISEN VOIMANSA

2. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Joh. 4:5–26

Taustaa: Jeesus kulki Galileasta Jerusalemiin uskonnollisille juhlille Samarian läpi. Samarialaisten ja juutalaisten välit olivat huonot. Samarialaiset saattoivat esimerkiksi piilottaa ammennusastian, etteivät juutalaiset voisi juoda vettä heidän kaivoistaan. Tekstimme nainen kuului siis juutalaisten halveksimaan sekakansaan. Hän oli halveksittu myös omassa yhteisössään miesjuttujensa vuoksi. Nainen oli etsinyt rakkautta, mutta joutunut pettymään jo viisi kertaa. Nyt hänellä oli suhde naimisissa olevaan mieheen. Jos hän oli kolmikymppinen, oli hän vaihtanut miestä noin joka toinen vuosi.

Taustakysymykset

- Kumpi on mielestäsi vaikeampaa: hylätä viisi kumppania peräjälkeen, vai tulla itse viiteen kertaan hylätyksi? Perustele vastauksesi.
- Mitä ongelmia tulee eteen, kun aloittaa parisuhteen kuudetta kertaa ja vielä naimisissa olevan miehen kanssa?
- Millä tavalla nainen voi yrittää puolustella sitä tosiasiaa, että hän oli vienyt joitakuilta Sykarin lapsilta isän?
- Millaisia olivat ehkä naisen perhesuhteet tiiviissä yhteisössä: suhde vanhempiin (jos he olivat elossa) ja sisaruksiin?
- Kenen kanssa nainen saattoi viettää aikaa Sykarin pikkukaupungissa?
- Millaisia toiveita ja pelkoja naisella oli ehkä tulevaisuutensa suhteen?
- Mitä nainen ehkä tässä vaiheessa ajatteli itsestään/ miehistä/ rakkaudesta?

Jakeet 5–9. Kuudes hetki tarkoittaa klo 12 päivällä.

- Miksi nainen ei halunnut mennä kaivolle aamulla tai illalla viileän aikaan?
- Miettikää, mistä kaikesta samarialainen nainen jäi paitsi mennessään joka päivä kaivolle juuri silloin, kun muut naiset eivät varmasti olleet paikalla?
- Miksi Jeesus aloitti keskustelun tämän naisen kanssa pyytämällä häneltä palvelusta?
- Miettikää, mitä naisen sydämessä tapahtui, kun hän kuuli Jeesuksen pyynnön?
- Juutalaiset rabbit eivät keskustelleet naisten kanssa julkisilla paikoilla. He eivät myöskään juoneet astiasta, jota samarialaisen kädet olivat koskettaneet. Mitä Jeesuksesta osoittaa se, että hän teki molempia?
- Mitä me voisimme oppia Jeesuksen tavasta lähestyä samarialaista naista?

Jakeet 10–14

- Miksi Jeesus aloitti keskustelun samarialaisen naisen kanssa näin arvoituksellisesti, vrt. jae 10?
- Miten sinä reagoisit, jos kuulisit tänään, että Jumalalla on jokin erityinen lahja sinua varten?
- Miksi nainen siirsi puheensa patriarkka Jaakobiin?
- Ihmissydämessä voi olla muunlaistakin janoa kuin veden janoa. Miettikää, mitä tämä nainen janoisi yli kaiken?
- Mitä sinä janoat eniten elämässäsi? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)
- Mikä naisen mielestä oli hänen suurin tarpeensa? Mikä Jeesuksen mielestä oli naisen suurin tarve?
- Mitä Jeesus tarkoitti vedellä, joka sammuttaa kaiken janon ihmissydämeestä?
- Tunnetko ketään ihmistä, johon voisi soveltaa jakeen 14 sanat? Jos tunnet, kuvaile häntä.

Jakeet 15–19

- Miksi Jeesus vastasi naisen pyyntöön sanomalla: ”Mene hakemaan miehesikin tänne”?
- Miksi Jeesus tahtoi naisen mieltävän läpi kaikki miessuhteensa?
- Miksi meidänkin pitäisi joskus miettiä läpi kaikki menneisyytemme vaikeat ihmissuhteet?
- Luultavasti kukaan muu ei tiennyt, montako seksisuhdetta tällä naisella oli ollut. Miltä luulette hänestä tuntuneen, kun hän tajusi juutalaisen rabbin tietävän hänestä kaiken?
- Mitä olisi tapahtunut, jos jakeiden 16 ja 17 sananvaihtoa ei olisi ollut, vaan Jeesus olisi suoraa päätä sanonut jakeen 18 sanat?
- Miksi kukaan ei voi juoda ikuisen elämän vettä, ennen kuin on nähnyt syntinsä?

Jakeet 20–24

- Miksi nainen alkoi yhtäkkiä puhua juutalaisten ja samarialaisten teologisesta kiistan aiheesta: mikä on oikea rukouspaikka?
- Mitä se osoittaa, että Jeesus suostui käymään teologista keskustelua samarialaisen naisen kanssa?
- Miten ihminen oppii rukoilemaan hengessä ja totuudessa, sen sijaan että hän vain toistelisi tyhjiä sanoja?

Jakeet 25–26

- Yhtäkkiä Jeesus ilmoitti samarialaiselle naiselle olevansa Messias – asia, jonka hän vielä pitkään salasi muilta. Miksi hän sen teki?
- Mikä sai aikaan sen, että nainen uskoi Jeesuksen väitteen?
- Millaisesta janosta Jeesus vapautti samarialaisen naisen, millaisesta ei vapauttanut?
- Missä vaiheessa naiselle selvisi se tosiasia, ettei Jeesus halveksikaan häntä, vaan päinvastoin arvostaa?
- Mikä oli siis Jumalan lahja tälle naiselle?

(jatkuu)

Ilosanoma: Jeesus huusi ristiltä: ”Minun on jano!” (Joh. 19:28). Hän, elävän veden lähde, joutui silloin kestäämään hirvittävää ruumiin ja sielun janoa. Tämä hinta Jeesuksen piti maksaa siitä elävästä vedestä, jota hän tarjosi samarialaiselle naiselle ja tarjoaa nyt sinullekin. Tippa Raamatun elävää vettä riittää antamaan sinulle uskon ja toivon jokaisena elämäsi päivänä.

JEESUS HERÄTTÄÄ USKON

3. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Joh. 4:27–30 ja 39–42 (käsikirja 39–42)

Taustaa: Edellisenä sunnuntaina käsitelimme Jeesuksen ja samarialaisen naisen kohtaaminen Sykarin kaivolla. Jeesus paljasti naiselle tämän seksuaaliset synnit mutta kertoi myös olevansa Messias. Nainen oli niin ihmisarka, ettei uskaltanut tulla kaivolle muiden naisten kanssa. Huomatkaa, etteivät juutalaiset rabbit keskustelleet tuntemattomien naisten kanssa julkisella paikalla.

Jae 27

- Millaisia ajatuksia opetuslasten päässä ehkä pyöri, kun he näkivät Jeesuksen keskustelevan samarialaisen naisen kanssa?
- Miettikää, miksi Jeesus ei välittänyt aikansa sopivaisuussäännöistä?
- Mistä se johtui, ettei Jeesuksesta kuitenkaan levitetty mitään ”naisjuttuja” – ainakaan evankeliumit eivät sellaisista mitään mainitse?
- Mitä Sykarin kaivon tapaus osoittaa meille tavasta, jolla Jeesus kohteli naisia?
- Miettikää, miksi kristinuskoa syytetään nykyään naisvihamieliseksi?

Jakeet 28–30

- Nainen oli tullut hakemaan vettä kuumimpaan aikaan, mutta nyt hän jättikin vesiastian kaivolle. Mitä se hänestä osoittaa?
- Mikä sai naisen ihmisarkuuden katoamaan, niin että hän nyt kutsui rohkeasti ihmisiä Jeesuksen luo?
- Miksi kyläläiset eivät vastanneet naiselle: ”Kyllä mekin tiedämme, mitä sinä olet tehnyt. Ei siihen mitään profeettaa tarvita”?
- Miksi juuri tämän naisen todistus teki kaupunkilaisiin niin voimakkaan vaikutuksen?
- Miksi julkisyntisen todistus Jeesuksesta on voimallisempi kuin siivosyntisen todistus?

Jae 39

- Miksi nainen oli kokenut positiivisena asiana sen, että Jeesus oli kertonut hänelle, montako seksisuhdetta hänellä oli ollut elämänsä aikana?
- Miten sinä suhtautuisit ihmiseen, joka kertoisi sinulle kaikki elämäsi häpeälliset salaisuudet?
- Sykarin asukkaat uskoivat Jeesukseen jo ennen kuin he olivat nähneet hänet. Mitä tarkalleen ottaen he uskoivat naisen todistuksen perusteella?
- Mitä mieltä olet tästä väitteestä: Jumala voi muuttaa menneisyytesi synnit armolahjoiksesi?

Jakeet 40–42. Sitä ei ollut tietävästi tapahtunut aikaisemmin, että juutalainen rabbi olisi suostunut puhumaan samarialaisille ja nämä olisivat suostuneet kuuntelemaan häntä. Juutalaiset eivät myöskään syöneet yhdessä samarialaisten kanssa.

- Mistä Sykarin asukkaat saivat rohkeuden esittää juutalaiselle Jeesukselle pyyntönsä?
- Jeesus jäi nyt kahdeksi yöksi jonkun samarialaisen kotiin ja söi hänen pöydässään. Millaiset tunnelmat vallitsivat ehkä siinä kodissa, jossa Jeesus yöpyi ja söi ateriansa?
- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat siitä, että heidän piti jäädä samarialaisten luo kahdeksi päiväksi ja yöksi?
- Mitä luulette Jeesuksen saarnanneen Sykarissa kahden päivän aikana?
- Nainen oli sanonut Jeesuksesta: ”ei kai hän liene Kristus”. Mistä Sykarin asukkaat saivat päähänsä, ettei hän ollut vain Kristus, vaan koko maailman vapahtaja tai pelastaja?
- Millainen usko Jumalaan samarialaisella naisella oli, ennen kuin hän kohtasi Jeesuksen? Miten hänen uskonsa muuttui kohtaamisen vaikutuksesta?
- Mitä ajattelet siitä, että fariseukset haukkuivat Jeesusta myöhemmin samarialaiseksi ja riivatuksi (8:48)

Ilosanoma: Jumala on rakastanut koko maailmaa – samarialaisiakin – niin paljon, että hän antoi ainoan Poikansa kuolemaan ristille kaikkien puolesta. Sen sai Sykarin kaupunki nyt tietää, ja siihen saat uskoa sinäkin tänä päivänä. Helluntain jälkeen syntyi Samariassa suuri herätys. Pietari ja Johannes kiersivät silloin Samarian kyliä ja kaupunkeja ja tapasivat varmaan tekstimme naisenkin, tällä kertaa uskonsisarena. (Apt. 8:14–17 ja 25.)

JEESUS AUTTAA HÄDÄSSÄ

4. sunnuntai loppiaisesta (2. vsk.): Matt. 14:22–34

Taustaa: Jeesus oli tahtonut mennä **yksinäisyyteen** jo sinä aamuna, mutta väkijoukko oli seurannut häntä pitkin järven rantaa. Sinä päivänä hän oli ruokkinut 5000 miestä. Alkoi olla illansuu, kun hän lähetti kansan kotiinsa. **Galilean järvi** on kooltaan 20 x 12 km. **Neljäs yövartio** tarkoittaa kello 3–4 aamuyöllä. Opetuslapset olivat siihen mennessä olleet järvellä noin yhdeksän tuntia, mikä osoittaa, että tuuli oli todella kova.

Jakeet 22–23

- Mitä opetuslapset ehkä miettivät, kun Jeesus ei noussut heidän mukanaan veneeseen?
- Mitä se tarkoittaa, kun sanotaan, että ”Jeesus lähetti väen pois”? Miten hän heidät lähetti?
- Miksi Jeesus halusi rukoilla Isäänsä juuri vuorella?
- Mitä luulette Jeesuksen rukoilleen tuona iltana?

Jae 24

- Arvioikaa, miten kauan aikaa 12 km soutamiseen yleensä menee kahdella airoparilla?
- Millaiset olivat ehkä opetuslasten tunnelmat, kun matka ei edistynyt yhtään kovassa vastatuulella?
- Mikä tekee tuollaisesta tilanteesta hengenvaarallisen?
- Jos joku piiriläisistä tietää jotain purjehtimisesta tai soutamisesta, kertokoon toisille, miten myrskyssä pitää menetellä.
- Mitä opetuslapset ehkä ajattelivat Jeesuksesta, joka ei ollut tullut heidän mukanaan veneeseen?
- Miksi Jeesus lähetti opetuslapsensa järvelle hyvin tietäen, mikä heitä siellä kohtaisi?
- Miksi Jeesus toisinaan lähettää meidätkin ”myrskyn” keskelle?

Jae 25

- Opetuslapset eivät tietenkään voineet aavistaa, että Jeesus kykenisi kävelemään veden päällä. Mitä he ehkä odottivat hänen tekevän tuossa tilanteessa?
- Mitä sinä odotat Jeesuksen tekevän, kun oma tilanteesi tuntuu sinusta toivottomalta?

Jakeet 26–27

- Mistä syystä opetuslapset pitivät Jeesusta aaveena?
- Mitä osoittaa se, että aikuiset miehet huusivat kauhusta?
- Sanat ”Minä se olen” ovat itse asiassa Jumalan nimi hepreaksi lausuttuna (Jahve). Miksi Jeesus tahtoi käyttää näitä sanoja nimenomaan tässä tilanteessa?
- Muistelkaa elämäne kovinta myrskyä. Miten tilanne olisi muuttunut, jos olisit silloin kuullut Jeesuksen äänen sanovan: ”Ole turvallisella mielellä, minä tässä olen, älä pelkää!”

Jakeet 28–29

- Koettakaa keksiä mahdollisimman monta syytä siihen, miksi Pietari tahtoi kävellä valtaviiden aaltojen päällä veneen keikkuessa ylös ja alas pimeyden keskellä?
- Miksi Jeesus suostui Pietarin pyyntöön?
- Luuletko, että itse olisit uskaltanut laskea jalkasi aallon varaan tuossa tilanteessa? Miksi olisit, miksi et olisi?

Jakeet 30–31

- Miksi Pietarin kokeilu epäonnistui?
- Mitä Pietarin uskosta vielä puuttui?
- Mitä sinä vastaisit Jeesukselle, jos hän sanoisi sinulle jakeen 31 sanat?
- Miksi meidän jokaisen on tärkeä oppia näkemään realistisesti, millainen uskomme itse asiassa on?
- Mikä lohdutus tähän kertomukseen sisältyy sellaista ihmistä varten, joka tietää, että hänellä on uskoa liian vähän?

Jakeet 32–33. Opetuslapset eivät olleet koskaan vielä kutsuneet Jeesusta Jumalan Pojaksi.

- Miettikää vielä lopuksi, miksi Jeesus tuli auttamaan merihädässä olevia ystäviään vasta aamukolmelta?
- Miksi Jeesus tulee joskus meidänkin ”myrskyyimme” hyvin myöhäisessä vaiheessa?

Ilosanoma: Kukaan ei ojentanut kättään Jeesukselle, kun hän joutui keskelle myrskyä eli Jumalan vihaa ristillä riippuessaan. Se hinta hänen oli maksettava meidän uskonpuutteestamme. Mutta juuri siitä syystä Jeesus pystyy tänään ojentamaan pelastavan kätensä sillekin, joka tietää itsellään olevan liian vähän uskoa. Tässä raamattupiirissä hän tulee luoksesi ja sanoo: ”*Ole turvallisella mielellä, minä tässä olen, älä pelkää!*”

KRISTUS, JUMALAN KIRKKAUDEN SÄTEILY

Kynttilänpäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 2:22–35 (käsikirja 22–33)

Taustaa: Mooseksen laki määräsi, että esikoispojan synnyttyä äidin piti mennä 40. päivänä temppeliin uhraamaan uhri ja puhdistautumaan rituaalisesti. Marian ja Joosefin köyhyys näkyy siinä, että he pystyivät uhraamaan vain kyyhkysparin. Jos he olisivat olleet normaaleissa rahavaroissa, he olisivat uhranneet vuoden vanhan karitsan (3. Moos. 12:6–8.) **Vanha testamentti oli päättynyt ennustukseen:** ”Ja äkisti on tuleva temppeliinsä Herra, jota te etsitte... Katso, hän tulee... Mutta kuka kestää hänen tulemisensa päivän, ja kuka voi pysyä, kun hän ilmestyy?” (Mal. 3:1–2*.) Nyt se päivä oli koittanut.

Jakeet 22–24

- Miettikää eri syitä, miksi Joosef ja Maria eivät olleet palanneet Nasaretiin pian veroluetteloon ilmoittautumisen jälkeen?
- Mitkä seikat tekivät ehkä Marian ja Joosefin taloudellisen tilanteen vaikeaksi? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä tämä temppelissä käynti merkitsi Jeesus-lapsen vanhemmille?
- Miksi Herra halusi saada omakseen erityisesti kaikki oman kansansa esikoispojat?
- Mikä on jakeiden 22–24 sovellutus Jeesuksen elämään ja kuolemaan?

Jakeet 25–26

- Kuvitelkaa, millaista vanhan Simeonin elämä oli ollut ennen Jeesus-lapsen kohtaamista – mitkä olivat ehkä olleet sen ilot ja surut?
- Millaista Simeonin vanhuus olisi ollut ilman Herran lupautusta?
- Mitä vanhenevalle ihmiselle merkitsee, että hänellä on edessäpäin vielä jotakin tärkeää odotettavaa?
- Mitä yhteistä on ”odottamisella” ja ”uskolla”?
- Monet ihmiset odottivat tuohon aikaan Messiaasta, mutta useimmat luulivat hänen ilmestyvän maallisena kuninkaana. Simeon puolestaan odotti Israelin lohdutusta tämän ennustuksen mukaan: ”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani”, sanoo teidän Jumalanne. ”Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.” (Jes. 40:1–2*.) Mitä eroa oli noissa kahdessa Messias-odotuksessa?
- Millaista Messiaasta sinä odotat elämääsi tällä hetkellä?

Jakeet 27–32. Tämä oli vanhan Simeonin elämän huippuhetki. Huomatkaa, etteivät juutalaiset yleensä odottaneet Messiaasta pakanoiden pelastajaksi.

- Miten Simeon saattoi tunnistaa köyhän perheen vauvassa Herran Voidellun?
- Miksi muut temppelivieraat eivät nähneet Jeesus-vauvassa sitä, mitä Simeon näki?
- Miksi Simeon tahtoi ottaa Jeesus-vauvan syliinsä?
- Mitä Simeon näki profeetallisesti Jeesus-vauvan tehtävästä a) pakanoiden ja b) juutalaisten parissa?
- Jae 29 tarkoittaa ilmeisesti, että Simeon oli nyt valmis kuolemaan. Mitä siihen tarvitaan, että joku ihminen on siihen valmis?
- Sovella Simeonin sanat omaan elämääsi. Millä perusteella sinäkin voit sanoa kuoleman edessä samoin kuin hän sanoi jakeissa 29–30?

Jakeet 33–35

- Mitä uutta tietoa Maria ja Joosef saivat lapsestaan Simeonin välityksellä (30–35)?
- Mitä Maria ehkä ajatteli kuullessaan Simeonin ennustuksen jakeessa 35?
- Miten miekka tulisi lävistämään Marian sydämen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Simeon ei ilmeisesti nähnyt koskaan enää Jeesusta. Miten tämä kohtaaminen kuitenkin muutti hänen loppuelämänsä?
- Miten jae 34 toteutuu meidän päivinämme?
- Mitä tämä teksti sanoo päivän teemasta ”Kristus, Jumalan kirkkauden säteily”?

Ilosanoma: Jeesus tuli tänne maailmaan toteuttamaan Jesajan profetian. Siksi Herra voi sanoa tänään sinullekin ne sanat, joihin maan hiljaiset takertuivat Messiaasta odottaessaan: ”Lohduttakaa, lohduttakaa minun kansaani. Puhukaa suloisesti Jerusalemlle ja julistakaa sille, että sen vaivanaika on päättynyt, että sen velka on sovitettu, sillä se on saanut Herran kädestä kaksinkertaisesti kaikista synneistänsä.” (Jes. 40:1–2*.)

ANSAITSEMATON ARMO

3. sunnuntai ennen paaston aikaa (2. vsk.): Matt. 19:23–30 (käsikirja 27–30)

Taustaa: Tämä keskustelu tapahtui heti sen jälkeen, kun rikas nuorukainen oli poistunut Jeesuksen seurasta. Hän läksi pois, koska ei halunnut luopua kaikesta voidakseen seurata Jeesusta.

Jakeet 23–26.

- Miksi opetuslapset hämmästyivät Jeesuksen väitteestä, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Miksi köyhän on helpompi kääntyä Jumalan puoleen kuin rikkaan?
- Minkä vastauksen Jeesus antaa Pietarin kysymykseen sanoessaan: *”Ihmisille se on mahdotonta mutta Jumalalle on kaikki mahdollista”*? Mitä tämä vastaus tarkoittaa selkokielellä?
- Mitä ajattelette ns. menestysteologiasta, joka opettaa, ettei uskovan tarvitse olla köyhä eikä kipeä?

Jae 27

- Mikä oli Pietarin motiivi hänen esittäessään kysymyksensä?
- Mistä kaikesta opetuslapset olivat joutuneet luopumaan lähtiessään seuraamaan Jeesusta? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Muistella Pietarin ja muiden opetuslasten elämää kokonaisuutena. Mitä he voittivat lähtiessään seuraamaan Jeesusta?
- Pietari luuli luopuneensa kaikesta ja kielsi silti Herransa. Mistä hän siis ei ollutkaan luopunut?
- Millaisen palkan sinä haluaisit saada, kun olet luopunut jostain Jumalan valtakunnan hyväksi?

Jae 28. Uusi käänös on tässä parempi. Jeesus puhuu ”uuden maailman syntymisestä” ja tarkoittaa uutta luomakuntaa, jonka Jumala luo viimeisen tuomion jälkeen.

- Luuletteko, että opetuslapset ilahtuivat tästä Jeesuksen lupauksesta? Perustelkaa mielipiteenne.
- Keihin Jeesus viittasi puhuessaan Israelin 12 heimosta? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä ajattelet siitä, että palkka kaikesta vaivannäöstäsi Jumalan valtakunnassa tuleekin vasta kuoleman jälkeen?

Jae 29

- Missä tilanteessa kristitty joutuu tekemään valinnan yhtäältä työn, perheen & omaisuuden ja toisaalta Jeesuksen seuraamisen välillä? (Mitä ajattelet niistä entisajan lähetyssaarnaajista, jotka lähettivät lapsensa Suomeen kouluun ja jäivät itse kentälle?)
- Mitä tapahtuu kristitylle, joka ei ole valmis luopumaan perheestään eikä omaisuudestaan, vaikka Jeesus sitä häneltä pyytäisi? (Vrt. rikas nuorukainen edellisissä jakeissa.)
- Verratkaa toisiinsa henkilöä A, joka on uhrannut elämänsä rahan hankkimiseen ja henkilöä B, joka on uhrannut sen Jeesuksen palvelemiseen. Mikä ero on näiden kahden ihmisen elämässä?
- Markuksen rinnakkaistekstissä sanotaan että perheestään tai omaisuudestaan luopunut kristitty saa satakertaisesti jo *”tässä maailmanajassa, taloja, veljiä ja sisaria, äitejä ja lapsia ja peltoja – tosin myös vainoa – ja tulevassa ajassa hän saa iankaikkisen elämän”* (Mk. 10:29–30). Miten nämä kaikki asiat voidaan saada satakertaisesti jo tässä maailmanajassa?
- Miettikää tämän tekstin valossa, miksi niin harva kristitty suostuu seuraamaan Jeesusta ehdoitta?
- Mikä olisi se konkreettinen asia, mistä sinun pitäisi luopua, jotta sinulla olisi enemmän aikaa Jumalan valtakunnalle. (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)

Jae 30

- Miksi Jeesus sanoo juuri tämän opetuksen perään, että monet ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäisiksi?
- Millä tavalla ensimmäiset tulevat viimeisiksi ja viimeiset ensimmäiseksi Jumalan valtakunnassa jo tässä ajassa?
- Miten viimeiset tulevat ensimmäisiksi ja ensimmäiset viimeisiksi uudessa luomakunnassa?

Kokoavat kysymykset

- Mikä saa jonkun uskovan tyytymään hännänhuipun asemaan perheessään, seurakunnassaan tai työpaikallaan?
- Mistä kaikesta Jeesus luopui evankeliumin tähden ja sinun tähtesi?
- Saadaanko iankaikkinen elämä tämän tekstin mukaan armosta vai ansiosta? Perustelkaa vastauksenne. (Ks. myös jaetta 26)

Ilosanoma: Jeesus luopui Isästään ja taivaan kodista lähtiessään tänne maan päälle pelastamaan juuri sinua. Kaikkein vaikeinta hänen oli luopua Isän rakkaudesta; sitä taistelua hän kävi Getsemanessa. Kun Vapahtaja riippui ristillä, ei hänellä ollut jäljellä yhtään mitään, ei edes vaatteita päällään. Niin paljosta hän luopui sinun tähtesi, koska rakasti sinua niin äärettömän paljon.

JUMALAN SANAN KYLVÖ

2. sunnuntai ennen paastonaikaa (2. vsk.): Joh. 4:31–38

Taustaa: Jeesus oli juuri kohdannut samarialaisen naisen Sykarin kaivolla. Tämä oli ilmeisesti ensimmäinen kerta, jolloin hän julisti Jumalan sanaa jollekulle ei-juutalaiselle. Samarialaiset olivat kymmenen heimon rippeiden ja assyrialaisien pakonoiden jälkeläisiä. Juutalaiset pitivät heitä alemman luokan ihmisinä sekä rodullisesti että uskonnollisesti. Ruokaostoksilta palaavat opetuslapset löysivät hämmästykseseen rabbinsa keskustelemasta samarialaisen naisen kanssa kahdestaan. Heidän tullessaan paikalla nainen jätti vesiruukkunsa kaivolle ja juoksi kylään kertomaan suurta uutista: hän on kohdannut miehen, joka mahdollisesti on Messias. Tekstimme keskustelun kuluessa opetuslapset näkivät, miten kylältä oli tulossa paljon väkeä kaivolle.

Jakeet (8, 27) 31–33

- Miksi ruoka ei tässä tilanteessa kiinnostanut Jeesusta, vaikka hänellä varmasti oli nälkä?
- Millaisissa tilanteissa ihmiseltä häviää ruokahalu?

Jae 34. Keskustelemme tästä jakeesta uuden käännöksen mukaan.

- Mitä Jeesus tarkoitti jakeen 34 sanoilla? (Mikä siis oli tuona päivänä taivaallisen Isän tahto Samarian suhteen?)
- Miten Jumalan tahdon täyttäminen voi hävittää ihmiseltä nälän tunteen; jos sinulla on kokemusta tällaisesta ilmiöstä, kerro toisillekin. (Mieti, voitko sinä sanoa jakeen 34 sanat omasta elämästäsi? Miksi voit, miksi et voi?)
- Jeesus oli ollut julkisen toimintansa alussa 40 päivää syömättä autiomaassa. Mitä valoa tämä asia tuo jakeeseen 34?

Jae 35. Lukekaa tämä jae molemmista käännöksistä. Vanhan käännöksen mukaan oli tammikuu, jolloin vehnä oli juuri kylvetty ja korjattaisiin vasta huhti-toukokuussa. Uuden käännöksen mukaan kyse oli sananlaskusta, joka tarkoitti, ettei joitakin prosesseja voi nopeuttaa.

- Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan vasta kylvetyn pellon ääressä, että se on jo vaalennut leikattavaksi?
- Minne opetuslasten piti katsoa a) vanhan käännöksen ja b) uuden käännöksen mukaan?
- Kumpaa käännöstä sinä pidät tämän jakeen kohdalla parempana ja miksi?

Jakeet 36–37

- Mitä ”sadonkorjuu” tarkoittaa Jumalan valtakunnassa? (Mitä yhteistä on elonleikkuulla ja herätyksellä?)
- Yleensä sama maanviljelijä kylvää ja korjaa sadon. Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, että kylväjä ja korjaaja ovat eri henkilöitä Jumalan valtakunnassa?
- Mitä tarkoittaa, että kylväjä saa iloita yhdessä korjaajan kanssa milloin tämä tapahtuu?
- Minkä palkan Jumalan valtakunnan sadonkorjaaja saa työstään jo tässä ajassa?
- Miten jakeen 36 ilo eroaa kaikesta muusta ilosta tässä maailmassa?
- Mieti, kenen sydämeen sinun pitäisi kylvää iankaikkisen elämän siementä ja miten?
- Mitä nämä jakeet puhuvat kristillisen kirkon lapsityöntekijälle?
- Tähtipäät varisevat maahan, jollei kypsyyntä viljaa korjata aikanaan. Miten tämän tosiasian voi soveltaa Jumalan valtakuntaan?

Jae 38

- Miksi Jeesus sanoi nämä sanat nimenomaan Sykarin samarialaiskaupungin kaivolla?
- Mikä profetia sisältyy tähän jakeeseen?

Vetäjä lukee Apt. 8:5–8 ja 14. Jakeet kertovat Samarian herätyksestä helluntain jälkeen. Tässä mainittu Filippus oli yksi seitsemästä diakonista.

- Miten Jeesuksen ennustus toteutui helluntain jälkeen?
- Ketkä olivat nähneet vaivan Samarian herätyksen syntymisessä? (Mikä oli ollut Sykarin naisen osuus, entä Filippoksen, entä opetuslasten?)
- Miksi herätykseen liittyy aina ilo (4:36 ja 8:8)?

Soveltavat kysymykset

- Ketkä ovat olleet kylväjiä ja leikkaajia sinun elämässäsi?
- Miten sinä voisit löytää oman paikkasi kylväjänä tai leikkaajana Jumalan elopelloilta?
- Miksi Suomessa ei nykyään ole herätyksiä?

Ilosanoma: Kun Jeesus sanoi: ”Minun ruokani on se, että täytän lähettäjäni tahdon ja vien hänen työnsä päätökseen”, hän ajatteli jo ristiään. Hänen ruumiistaan tulisi se varsinainen kylvösiemen, joka ihmissydämeen pudotettuna kantaisi satoa iankaikkiseen elämään.

JUMALAN RAKKAUDEN UHRITIE

Laskiaissunnuntai (2. vsk.): Joh. 12:12–33 (käsikirja 25–33)

Taustaa: Jeesuksen viimeinen elinviikko täällä maan päällä oli alkamassa. Tässä tekstissä puhutaan Jeesuksen kirkastumisesta, joka oli kyllä tapahtunut jo kirkastusvuorella, mutta tapahtuisi uudelleen Golgatalla. Jumalan kirkkaus onkin yksi Raamatun suuria teemoja. Vanhan liiton aikaan kirkkaus oli näkynyt ilmestysmajassa ja temppeleissä.

Jakeet 20–22. Tekstimme kreikkalaiset olivat ilmeisesti pakanuudesta juutalaisuuteen kääntyneitä ihmisiä, jotka olivat nyt tulleet pääsiäisjuhille Jerusalemiin. Huomatkaa, että Andreaksella ja Filippoksella on molemmilla kreikkalainen nimi (vaikka he ovat juutalaisia). Sitä paitsi he ovat kotoisin samasta Betsaidan kaupungista.

- Miksi nämä kreikkalaiset halusivat nähdä Jeesuksen? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miksi kreikkalaiset eivät menneet suoraa päätä Jeesuksen luo?
- Miksi Filippos ei esittänyt pyyntöään suoraan Jeesukselle, vaan meni ensin puhumaan Andreakselle?

Jakeet 23–24. Vanhan testamentin aikana kirkkaus ”tarttui” Mooseksen kasvoihin tämän puhuessa Jumalan kanssa. Yleensä se kuitenkin näkyi vain ilmestysmajassa ja temppeleissä, missä Jumalan arkkua säilytettiin.

- Miksi Jeesus alkoi puhua tällaisista asioista Filippokselle ja Andreakselle, jotka olisivat vain halunneet tuoda kreikkalaiset hänen luokseen?
- Jeesus oli sanonut monta kertaa aikaisemmin, ettei hänen hetkensä ollut vielä tullut. Mikä oli nyt tämä hetki, joka oli tullut?
- Mitä yllättävää Jeesus sanoo tässä omasta kirkastumisestaan?
- Miten vehnänyvän kuolema ja Jeesuksen kirkastuminen kuuluvat yhteen?
- Mikä ero on tulla kirkastetuksi suoraan tai vehnänyvän kuoleman kautta?
- Mitä siihen vaadittiin, että joku voi nähdä Jumalan kirkkauden ristiinnaulitussa Jeesuksessa?
- Miksi meidän kristittyjenkin kohdalla tarvitaan tuo sama vehnänyvän tie, että voisimme kantaa hedelmää?

Jakeet 25–26. Uuden käännöksen ”panna elämänsä alttiiksi” kuuluu alkukielellä ”vihata elämäänsä”. Vanha käännös on tässä kohtaa tarkempi.

- Mitä tarkoittaa käytännössä ”elämänsä rakastaminen”?
- Mitä tarkoittaa käytännössä ”elämänsä vihaaminen”?
- Miksi ne ihmiset eivät voi tulla onnellisiksi, jotka asettavat elämänsä päämääräksi onnelliseksi tulemisen?
- Mitä jae 26 tarkoitti opetuslasten elämään sovellettuna?
- Mitä jae 26 tarkoittaa meidän elämäämme sovellettuna? Jos saisit valita, kumman valitsisit: onnellisen elämän, josta ei olisi kenellekään mitään hyötyä, vai kärsimyksen täyttämän elämän, joka tuottaisi paljon siunausta muille? Perustele vastauksesi.

Jakeet 27–28. Näissä jakeissa uusi käännös on tarkempi kuin vanha.

- Millaista taistelua Jeesus kävi sydämessään tällä hetkellä? (Minkä kahden vaihtoehdon väliltä hän joutui tekemään valintansa?)
- Jeesus oli päättänyt kuolla ihmiskunnan syntien tähden jo ennen maailmaan tulemistaan. Miksi asia kuitenkin yhä järkytti häntä?
- Voitko sinä sanoa oman kärsimyksesi kohdalla kuten Jeesus sanoi omansa: ”Juuri tähän (kärsimykseen) on elämäni tähdännyt”? Miksi voit, miksi et voi?
- Mikä sai Jeesuksen valitsemaan vehnänyvän kuolemisen tien? (Minkä asian Jeesus oli asettanut elämänsä tärkeimmäksi päämääräksi?)
- Miten Isän Jumalan nimi tuli kirkastetuksi nimenomaan hänen Poikansa kuolemassa?

Jakeet 29–33

- Mitä tarkoittaa, että maailma oli tuomiolla tuon viikon aikana?
- Millä tavalla tämän maailman ruhtinas tuomittiin ja syöstiin vallasta tuon viikon aikana?
- Miksi paholainen saa vielä mellastaa, jos hänet kerran on jo syösty vallasta?
- Mitä jakeet 32–33 tarkoittavat?

Kokoavat kysymykset

- Mikä on Jeesuksen suhde ilmestysmajaan, temppeleihin ja liiton arkkuun, joissa Jumalan kirkkaus oli ilmestynyt vanhan liiton aikana? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mistä johtuu, että Jeesuksen kuolinpäivänä vain ristin ryöväri näki hänen kirkkautensa?
- Miksi useimmat jälkikristillisen maailman ihmiset eivät näe Jeesuksessa mitään kirkkautta?
- Mikä oli siis Jeesuksen vastaus Filippoksen ja Andreaan pyyntöön?

Ilosanoma: Jeesus suostui kulkemaan vehnänyvän tien loppuun asti ja luopumaan elämästään rakkaudesta sinuun. Hän kuoli pimeydessä, mutta ristiltä loisti hänen rakkautensa kirkkaus koko maailmaa kohtaan. Vain ristin ryöväri näki tuon kirkkauden ja uskoi Jeesuksen rakkauden itseään kohtaan. Varmaan sen näkivät ja uskoivat jonain päivänä myös tekstimme kreikkalaiset.

JEEBUS, KIUSAUSTEN VOITTAJA

1. paastonajan sunnuntai (2. vsk.): Matt. 16:13–23 (käsikirja 21–23)

Taustaa: Kukaan ei ollut tähän mennessä nimittänyt Jeesusta Kristukseksi. Uuden testamentin **Kristus**-titteli tarkoittaa samaa kuin Vanhan testamentin **Messias**, suomeksi ”**voideltu**”. Vanhan liiton aikana kuninkaas voideltiin aina öljyllä, joten tämä titteli viittaa **kuninkaaseen**. Jeesus oli siihen asti käyttänyt itsestään nimeä **Ihmisen Poika** (13).

Jakeet 13–14

- Mitä ajattelette väitteestä: ”Jokainen tulee omalla uskollaan autuaaksi?”
- Miettikää, miksi Jeesus ryhtyi toimintansa käännekohtassa kyselemään opetuslapsiltaan tällaista asiaa.
- Muistelkaa Raamatun tuntemuksenne perusteella, mitä yhteistä Jeesuksella oli satoja vuosia aikaisemmin eläneiden profeettojen Elian ja Jeremian kanssa. Entä vähän aikaa sitten surmatun Johannes Kastajan kanssa?
- Mikä oli suurin ero Jeesuksen ja näiden kolmen nimeltä mainitun profeetan välillä?
- Mitä tapahtuu, jos kirkko alkaa määritellä oppiaan gallup-kyselyjen kautta?

Jakeet 15–16. Pietarin tunnustus on ensimmäinen kristillinen uskontunnustus. Kaikki myöhemmätkin uskontunnustukset ovat vastausta tähän Jeesuksen esittämään kysymykseen.

- Miksi useimmat ihmiset tuohon aikaan eivät tajunneet, että Jeesus on Vanhan testamentin ennustama Messias, kaikista hänen tekemistään ihmeistä huolimatta?
- Mitä luulette muiden opetuslasten ajatelleen Pietarin tunnuksesta?
- Mitä kaikkea Pietarin tunnustus sisältää? Mitä se sanoo Jeesuksesta?
- Mikä teki Pietarin tunnuksesta niin käännteentekevän?

Jakeet 17–18. Ilmoittaa = siirtää verho syrjään.

- Miksi kukaan ihminen ei voi tehdä oman järkensä varassa oikeaa uskontunnustusta?
- Miksi se ihminen on autuas, nyky-suomeksi ”ikionellinen”, jolla on sama uskontunnustus kuin Pietarilla?
- Millä tavalla Jumala ilmoittaa meidän aikanamme itsensä (eli siirtää verhon syrjään edestään)?
- Mitä ajattelette tämän tekstin perusteella ihmisistä, jotka sanovat näin: ”Minä en tarvitse mitään uskontunnustusta, minulle riittää Raamattu?”
- Miksi uskontunnustuksen sisältö on kristinuskossa ratkaisevan tärkeä asia?

Jakeet 19–20. Jeesus oli antanut Simonille jo ensimmäisen kohtaamisen aikana uuden nimen: ”Pietari”, mikä tarkoittaa kalliota. Nyt hän antaa tälle avainten vallan, joka tarkoittaa oikeutta antaa syntejä anteeksi tai kieltää niiden anteeksianto. Kirkossa tätä valtaa on vanhastaan harjoitettu niin, ettei julkisyntisiä ole päästetty ehtoolliselle.

- Miltä Pietarista ehkä tuntui, kun Jeesus nimitti häntä kallioksi?
- Jotkut ajattelevat, että Jeesus tarkoitti kalliolla Pietaria itseään. Toiset taas uskovat, että hän viittasi Pietarin uskontunnustukseen jakeessa 16. Mitä mieltä sinä olet tästä asiasta? Perustele vastauksesi.
- Miksi Jumala halusi antaa taivasten valtakunnan avaimet ihmisille, ensiksi apostoleille ja sitten paimenille? Miksi se ei riittänyt, että ne olivat hänen kädessään?
- Mitä tapahtuu kirkolle, joka ei käytä ollenkaan avainten valtaa, vaan päästää kaikki katumattomat raiskaajat, pedofiilit ja uusnatsit ehtoollispöytään?

Jae 21–22. Alkukielestä käy ilmi, että Jeesuksen oli suorastaan ”pakko” mennä Jerusalemiin kärsimään.

- Mikä Jeesuksen ennustuksessa vaikutti ehkä kaikkein uskottomimmalta opetuslasten korvissa?
- Miten on mahdollista, että opetuslapset kuuluivat tämän ennustuksen kolmeen kertaan eivätkä silti sitä uskoneet?
- Miten Pietari voi ajatella, että hän kykenee nuhtelemaan Mestariaan?
- Mihin Pietari tähtäsi nuhtelullaan?
- Miksi Pietari ei halunnut nuhdella Jeesusta kaikkien kuullen?

Jae 23

- Vertaa toisiinsa jakeita 17 ja 23. Mistä Pietarin sanat olivat lähtöisin?
- Mikä Pietarin uskossa oli vikana vielä uskontunnustuksen jälkeenkin?
- Miksi Pietari ei tajunnut tässä vaiheessa Jeesuksen sovituskuoleman tarpeellisuutta?
- Miettikää, millä perusteella Jeesus voi nimittää samaa ihmistä kallioksi ja Saatanaksi?
- Mikä ero on Jumalan ajattelutavan ja ihmisten ajattelutavan välillä, kun on kysymys kärsimyksestä?
- Kumman ajattelutapa on yleisempi kristikunnassa tänä päivänä, Pietarin vai Jeesuksen?
- Miten ”ihmisten ajattelutapa” vaikuttaa tänä päivänä kirkon julistukseen?
- Millä tavalla me itse kukin saatamme toimittaa Saatanan eli kiusaajan virkaa toisten ihmisten elämässä?
- Miten Jeesus kohtelee tämän tekstin mukaan ihmistä, joka on toimittanut Saatanan virkaa toisen ihmisen elämässä?

Ilosanoma: Jeesuksen oli mentävä Jerusalemiin, kärsittävä paljon ja tultava tapetuksi sen tähden, että me olemme toimittaneet Kiusaajan virkaa monen lähimmäisemme elämässä.

RUKOUS JA USKO

2. paastonajan sunnuntai (2. vsk.): Mark. 9:14–29 (käsikirja 17–29)

Taustaa: Luukkaan mukaan pahan hengen vaivaama poika oli **vanhempiansa ainoa lapsi** (Luuk. 9:38). Tekstistä käy ilmi, että henki oli vaivannut poikaa pienestä pitäen (21). Ihmistä, jonka sydämessä asuu paha henki, kutsutaan **riivatuksi**. Kysymyksessä ei siis ollut mielisairaus tai epilepsia, vaan paha henki sai pojassa aikaan epilepsiaa muistuttavia kohtauksia. Ja kääntäen: epilepsia ja mielisairaus eivät ole pahan hengen aiheuttamia sairauksia. Riivaustilaa on aina esiintynyt, mutta meidän aikanamme se yleistyy länsimaillakin, koska yhä harvempia ihmisiä kastetaan ja yhä vähemmän on niitä, jotka uskovat Jeesukseen. Jeesukseen uskovan, kastetun ihmisen sydämessä ei voi asua paha henkeä, koska siellä asuu jo Pyhä Henki.

Jakeet 14–16. Jeesus oli tulossa kirkastusvuorelta. Sillä välin vuoren juurelle jääneen yhdeksän opetuslapsen luo oli tullut eräs isä riivatun poikansa kanssa, mutta opetuslapset eivät olleet pystyneet vapauttamaan poikaa riivaajahengistä.

- Miettikää, miksi juuri tämä tilanne oli aiheuttanut valtavan hämmingin ja teologisen väittelyn?
- Mikä isälle oli ehkä kaikkein vaikeinta tässä tilanteessa? Entä pojalle?

Jakeet 17–18

- Miettikää, mitä isä tarkoitti ”mykällä hengellä”? Huomatkaa, että Jeesus kutsui henkeä ”mykäksi ja kuuroksi”.
- Miten isän kuvaamat kohtaukset vaikuttivat pojan arkeen, koulunkäyntiin, kaverisuhteisiin ja terveydentilaan? Katsoo myös jaetta 22.
- Millaista isän elämä oli ollut kaiken tämän keskellä? Entä äidin?
- Miten pojan tilanne vaikutti vanhempien keskinäisiin väleihin, heidän Jumala-suhteeseensa, tulevaisuuden toiveisiinsa, naapurustoon yms.?
- Millaisia parantamisyriytyksiä oli tähän mennessä ehkä kokeiltu?

Jae 19

- Ketä Jeesus tarkoitti epäuskoisella sukupolvella, jota hänen oli hyvin vaikea kestää?
- Miksi Jeesus koki ihmisten epäuskon kovin vaikeana nimenomaan tässä tilanteessa?

Jakeet 20–24

- Miettikää, miksi paha henki aiheutti kohtauksen juuri Jeesuksen edessä?
- Miksi isä sisällytti avunhuutoon itsensäkin: ”Sääli **meitä** ja auta!”
- Jakeessa 23 Jeesus näyttäisi vaativan kärsivältä isältä vankkumatonta uskoa. Kenellekään muulle avunpyytäjälle hän ei sanonut tuollaisia sanoja. Miksi hän sanoi ne juuri tälle isälle?
- Miltä sinusta tuntuisi, jos joku vaatisi sinulta täydellistä uskoa ollessasi epätoivoisessa tilanteessa?
- Mitä isä uskoi Jeesuksesta, mitä hän taas epäili huutaessaan jakeen 24 sanat?
- Mitä sinä uskot ja mitä epäilet huutaessasi Jeesukselta apua rakkaittesi ongelmiin?
- Onko isän huuto mielestäsi osoitusta pelastavasta uskosta – perustelee kantasi.

Jakeet 25–27

- Mikä erityistä oli Jeesuksen menettelytavassa hänen parantaessaan sairaita ja vapauttaessaan ihmisiä riivaajien vallasta? Vastaus osittain tämän tekstin ulkopuolelta.
- Varmaan isä luuli poikansa kuolleen, kun tämä makasi elottomana maassa. Miksi hänen piti kokea vielä tuokin kauhun hetki, ennen kuin hän sai Jeesukselta avun? (Mitä isältä olisi jäänyt oppimatta, jos apu olisi tullut heti kättelyssä?)
- Miksi Jeesus antaa joskus meidänkin joutua epätoivon partaalle, ennen kuin hän puuttuu asioiden kulkuun? (Mitä sinulta olisi jäänyt oppimatta, jos apu olisi tullut heti, kun sitä pyysit?)
- Miksi Jeesus auttoi tätä perhettä, vaikkei isällä sen enempää kuin pojallakaan ollut vankkumatonta uskoa?
- Kenen uskon perusteella tämä ihme tapahtui?
- Milloin tämä isä tuli uskoon – keskustelkaa eri vaihtoehtoista?

Jakeet 28–29. Varhaiskirkossa oli olemassa eksorkistin eli henkien manaajan virka. Katolisessa kirkossa se on vieläkin.

- Miksi kuka tahansa kristitty ei saa ryhtyä karkottamaan ihmisistä pahoja henkiä?

Kokoavat kysymykset

- Minkä verran tarvitaan uskoa, että Jeesus voisi auttaa sinua ja rakkaitasi teidän vaikeuksissanne?
- ”*Jeesus tarttui häntä kädestä ja hän nousi*” (27). Aseta hän-sanon paikalle sen ihmisen nimi, josta sinä nyt eniten huolta kannat. Mitä lause näin luettuna sinulle merkitsee?

Ilosanoma: Kun Jeesus itse joutui pahojen ihmisten ja paholaisen kidutettavaksi, niin hän uskoi silti Taivaallisen Isänsä voimaan ja rakkauteen yhtään niitä epäilemättä. Hänen uskonsa perusteella saamme mekin, epäilyksistämme huolimatta, Jumalalta avun itsellemme ja rakkaillemme.

JEEBUS, PAHAN VALLAN VOITTAJA

3. paastonajan sunnuntai (2. vsk.): Joh. 12:37–43

Taustaa: Jeesus sanoi nämä sanat Jerusalemissa ratsastettuaan sinne aasilla kansan hurratessa ympärillä. Hän oli tehnyt siihen mennessä monta tunnustekoa, joista viimeisin ja järjestyttävien oli Lasaruksen kuolleista herättäminen. Tämä on Johanneksen evankeliumissa Jeesuksen viimeinen julkinen puhe ja hänen viimeinen vetoomuksensa ihmisille, että he uskoisivat Isä Jumalan lähettäneen hänet maailmaan. Ilmeisesti Jeesuksella oli kolmen vuoden työn tuloksena alle tuhat seuraajaa. (12 opetuslasta, 120 jotka odottivat helluntaina Pyhää Henkeä ja ne 500, joille Jeesus ilmestyi kuolemansa jälkeen.) Evanke- lista Johannes katsoo taaksepäin Jeesuksen kolmen vuoden toimintaan ja koettaa selittää, miksi siitä ei syntynyt pysyvää herätystä.

Jae 37. Lasaruksen kuolleista herättämisen olivat monet juutalaiset nähneet. Jotkut heistä uskoivat, toiset menivät kantelemaan ylipapeille.

- Miettikää, mitä Lasaruksen kuolleista herättämistä todistaneiden juutalaisten sydämessä tapahtui: a) niiden jotka uskoivat ja b) niiden jotka menivät raportoimaan ylipapeille?
- Millaisia todisteita pitäisi olla, ennen kuin sinä uskoisit jonkun ihmisen nousseen kuolleista?
- Monet ihmiset sanovat, etteivät usko, ennen kuin näkevät. Miksi useimmat Jeesuksen aikalaiset eivät uskoneet, vaikka näkivät?
- Miksi sellainen väite on väärä, että nimenomaan ihmeet ja voimateot saavat aikaan herätyksen?

Jakeet 38. Nämä Jesajan sanat aloittavat hänen kuvauksensa Herran kärsivästä palvelijasta (luvun 53).

- Miksi Johannes otti tähän yhteyteen juuri tämän Jesajan lainauksen? Mitä hän tahtoi sillä sanoa?
- Miksi Herran käsivarren voima ilmoitetaan nimenomaan hänen kärsimyksissään; Jesajahan jatkaa kuvaamalla Herran kärsivää palvelijaa eli Jeesusta?
- Miksi juuri sana rististä on se sanoma, johon useimmat ihmiset ovat aina loukkaantuneet?

Jakeet 39–40. Kuuluisin paatumus Raamatussa on faraon paatumus. 2. Mooseksen kirjassa kerrotaan kymmenkunta kertaa, että farao paadutti oman sydämensä ja toiset kymmenkunta kertaa, että Herra paadutti sen.

- Määrittele, mitä sana ”paatumus” tarkoittaa näiden jakeiden mukaan.
- Millä tavalla ihminen itse sokaisee silmänsä ja paaduttaa sydämensä, ettei hän näkisi kuka Jeesus on?
- Miten Jumala sokaisee ja paaduttaa ihmisen, joka on ensin paaduttanut itsensä?
- Miksi Jeesuksen ajan juutalaiset ja meidän aikamme suomalaiset eivät voi sanoa viimeisellä tuomiolla: paaduttaja en ollut minä, se olit sinä, Jumala?
- Jae 40 on lainaus Jesajalta, joka sai Herralta ”paaduttajan” viran. Herrahan sanoi hänelle: ”Paaduta tämän kansan sydän...” (6:10) Miten oikea Jumalan sanan julistus saattaa paaduttaa kuulijansa?
- Miksi sellainen ihminen ei voi olla paatunut, joka ei ole koskaan kuullutkaan kristillistä julistusta (esimerkiksi ei-kristityissä maissa)?

Jae 41. Jumalan kirkkaus ilmestyi vanhan liiton aikaan ilmestysmajassa ja Jerusalemin temppelissä, mutta Jesaja näki sen Herran kärsivässä palvelijassa. Lukekaa myös jakeet 12:23–24.

- Miettikää, millaista kirkkautta se oli, joka loisti ristiltä? Millaisena se näkyi esimerkiksi ryövärin silmiin?
- Miten me voisimme oppia näkemään oman aikamme halveksitussa Jeesuksessa kirkkauden loiston?

Jakeet 42–43. Synagogasta erottaminen tarkoitti käytännössä koko yhteiskunnasta erottamista. Erotetusta tuli eräänlainen ”kastiton”, joka ei voinut järjestää yhteisönsä sisällä esimerkiksi häitä ja hautajaisia.

- Mitä vaikutusta sillä olisi ollut, jos kaikki uskovaiset hallitusmiehet olisivat tunnustaneet uskonsa Jeesukseen kaiken kansan edessä?
- Mitä näiden hallitusmiesten olisi pitänyt tehdä, että he olisivat voittaneet pelkonsa?
- Mitä seurauksia siitä tulee kristityn elämään, jos hän rakastaa ihmisiltä saatua kunniaa enemmän kuin Jumalan antamaa kunniaa?
- Miten meistä voisi tulla kristittyjä, jotka suostuivat vainoihin ja omasta kunniastaan luopumiseen, jos se edistää Jumalan kunniaa?

Kokoavat kysymykset. Nikodemos ja Joosef Arimatialainen olivat hallitusmiehiä, jotka ensin pelkäsivät maineensa menetystä, mutta toimivat kuitenkin rohkeasti Jeesuksen kuollessa. Toinen voiteli hänet, toinen antoi hänelle hautapaikkansa.

- Mitä mieltä olette, miksi Nikodemos ja Joosef Arimatialainen ryhtyivät toimimaan juuri silloin, kun se oli heille kaikkein vaarallisinta?
- Mitä luulette Nikodemoksen ja Joosef Arimatialaisen ymmärtäneen Jeesuksen rististä pitkäperjantaina? (Millaisen kirkkauden Nikodemos ja Joosef näkivät Jeesuksen ristissä?)

Ilosanoma: Jeesukselle ei ihmiskunnia ollut rakkaampi kuin Jumalan kunnia. Sinun tähtesi hän suostui tulemaan sellaiseksi hylkiöksi, jollaisena Jesaja häntä kuvaa: *Hyljeksitty hän oli, ihmisten torjuma, kipujen mies, sairauden tuttava, josta kaikki käänsivät katseensa pois. Halveksittu hän oli, me emme häntä minään pitäneet. Ja kuitenkin: hän kantoi meidän kipumme, otti taakakseen meidän sairautemme.* (Jes. 53:3–4)

HERRAN PALVELIJATAR

Marian ilmestyspäivä (2. vsk.): Luuk. 1:23–25, 39–45 ja 56–58 (käsikirja 39–45)

Taustaa: Elisabet oli jo vaihdevuotensa ohittanut vanha nainen. Enkeli Gabriel oli ilmoittanut hänen raskaaksi tulonsa hänen miehelleen pappi Sakariaalle temppelissä. Sakarias oli kuuro ja mykkä koko vaimonsa raskauden ajan. Heidän kotinsa sijaitsi jossain Juudean erämaan kylässä (mahdollisesti Ein Keremissä). Elisabet ja Maria olivat sukulaisia. Näiden naisten Raamatun tuntemuksesta voimme vetää sen johtopäätöksen, että he olivat luku- ja kirjoitustaitoisia. Elisabethan oli papin tytär, ja ehkä myös Marian äiti oli samaa papillista sukua.

Alustava kysymys

- Miettikää, millaista oli lapsettoman pariskunnan elämä kulttuurissa, jossa lapsia pidetään Jumalan suurimpana siunauksena ja lapsettomuutta siunauksen puutteena?

Jakeet 23–25. Vanhan testamentin Raakel oli sanonut nämä samat sanat tullessaan raskaaksi.

- Millaisia muutoksia tapahtuu 60–70 vuotiaan pariskunnan elämässä, kun vaimo tulee raskaaksi?
- Miksi Elisabet halusi salata raskautensa sen ensimmäisen viiden kuukauden ajan, jolloin se ei vielä näkynyt?
- Mitä luulette tapahtuneen, kun sukulaiset ja tuttavat pääsivät selville Elisabetin raskaudesta?
- Mitä pariskunnan arkipäivässä merkitsi se, ettei Sakaria voinut puhua eikä kuulla mitään, vaan kommunikoi vain kirjoittamalla ja lukemalla?

Jae 39. Tässä välissä oli enkeli ilmestynyt Marialle Nasaretissa ja ilmoittanut Jeesuksen syntymän. Nasaretin ja Juudean vuorimaan väli oli noin 100 km.

- Kuinka monta päivää nuori tyttö kävelee sataa kilometriä?
- Minkä käsityksen saatte jakeen 39 perusteella siitä, miten Maria kulki tuon pitkän matkan: yksin, seurueessa, aasilla, jalan?
- Miettikää, miten Maria oli saanut perheeltään luvan lähteä noin pitkälle matkalle, etenkin jos se tapahtui yksin.
- Mihin Marialla oli kiire?

Jakeet 40–44. Elisabet oli ainakin kolme kertaa vanhempi kuin Maria. Milloin nämä kaksi olivat viimeksi kohdanneet, sitä emme tiedä. Luultavasti Maria tervehti sukulaistaan sanomalla shalom, rauhaa. Huomatkaa, että lapsi alkaa liikkua äitinsä kohdussa 4–5 kuukauden vanhana.

- Mikä tuossa kahden naisen kohtaamisessa on mielestäsi erityisen dramaattista?
- Jeesus oli ollut äitinsä kohdussa noin viikon ja Johannes viisi kuukautta. Tiedämme, että lapsi kuulee kohdussa ääniä. Kuvitelkaa, millainen oli pikku Johanneksen äänimaailma ollut siihen asti.
- Miten pikku Johannes valmisti tietä Jeesukselle jo äitinsä kohdussa?
- Mitä jakeet 41 ja 44 paljastavat meille kohdussa olevan lapsen sieluelämästä?
- Miksi monet naiset meidän päivinämme eivät pidä kohdussa olevaa lasta täytenä ihmisenä?
- Mikä sai Elisabetin huutamaan kovalla äänellä siunauksensa?
- Herra-sana tarkoitti tuohon aikaan juutalaisten kielenkäytössä ”Jahvea, Jumalaa”. Mitä Elisabetin uskosta osoittaa se, että hän kutsuu nuorta ja naimatonta Mariaa Herransa äidiksi?

Jae 45. Sana ”autuas” tarkoittaa ”ikionnellista”. Maria oli saanut Gabrielin kautta Herralta sanan, että hän tulisi raskaaksi Pyhästä Hengestä (34–35).

- Mitä Elisabet tarkoitti jakeen 45 sanoilla?
- Mikä teki Mariasta kaikkein siunatuimman naisen maailmassa? (Millä perusteella nuori Maria voi olla ikionnellinen, vaikka hänen elämäntilanteensa oli kaikkea muuta kuin helppo?)
- Mitä tämä jae sanoo meille meidän todellisesta onnestamme? (Miten me voimme olla autuaita tämän jakeen mukaan?)

Jae 56. Tässä välissä Maria oli laulanut kiitosvirtensä.

- Kuvitelkaa, millaisia olivat ne kolme kuukautta, jotka nämä kaksi tulevaa äitiä viettivät yhdessä. Miten naiset ja Sakarias kuluttivat aikansa?
- Miksi Maria päätti lähteä kotiinsa ennen Elisabetin vauvan syntymää?
- Mitä merkitsi nuorelle Marialle, että hän sai viettää raskausaikansa kolme ensimmäistä kuukautta Elisabetin ja Sakariaan seurassa?
- Mitä merkitsi vanhalle Elisabetille, että hän sai viettää raskausaikansa kolme viimeistä kuukautta Marian kanssa?

Jakeet 57–58. Näyttää siltä kuin sukulaiset eivät olisi tienneet Elisabetin raskaudesta mitään ennen lapsen syntymää.

- Luuletteko, että synnytys jännitti vanhaa Elisabetia? Miksi jännitti? Miksi ei jännittänyt?
- Mikä Johannes Kastajan syntymisessä teki kaikki iloisiksi?

Ilosanoma: Johannes Kastaja sanoo myöhemmin, että hän on kuin sulhasen ystävä, joka iloitsee kuullessaan tämän äänen (Joh. 3:29). Siitä hän iloitsi jo äitinsä kohdussa. Siitä saat sinäkin iloita tänä päivänä, sillä Jeesus sanoo nyt sinullekin jakeen 45 sanat: ”Autuas sinä, joka uskoit! Herran sinulle antama lupaus on täyttyvä!”

KÄRSIMYKSEN SUNNUNTAI

5. paastonajan sunnuntai (2. vsk.): Luuk. 13:31–35

Taustaa: Neljännesruhtinas **Herodes Antipas** asui Galileassa ja hallitsi sitä ynnä järventakaista Perea roomalaisten antamalla valtuutuksella. Fariseukset ja Herodes olivat huonoissa väleissä. Johannes Kastaja oli nuhdellut Herodesta moraalittomasta elämästä, jonka jälkeen hän oli vanginnut ja tappanut tämän profeetan. Herodes ei ollut ikinä nähnytkaan Jeesusta.

Alustava kysymys

- Nykyään kristittyjä saatetaan uhkailla sakoilla ja vankeudella, jos he siteeraavat tiettyjä Raamatunlauseita. Miten meidän pitäisi käyttäytyä tuollaisten uhkausten alla?

Jakeet 31–32

- Luuletteko että fariseukset olivat saaneet tehtävänannon Herodekselta. Jolleivät olleet, niin miksi he tulivat varoittamaan Jeesusta?
- Mitä syytä fariseuksilla tai Herodeksella oli yrittää pelotella Jeesus pois Galileasta?
- Miten fariseukset olettivat Jeesuksen reagoivan sanoihinsa?
- Juutalaisille ”kettu” oli halveksiva nimitys, jolla tarkoitettiin kieroja ja tuhoa tuottavaa ihmistä. Jeesus ei nimitellyt ketään muuta tällä tavalla. Miettikää, miksi hän käytti tätä ilmausta juuri Herodeksesta?
- Millainen ihminen voi sanoa: minä sain työni päätökseen? (Jae 32, uusi käännös)
- Millä perusteella voimme sanoa, että kolmikymmppisenä kuollut kristittykin on saanut työnsä päätökseen?
- Mihin määränpään Jeesus pääsisi kolmantena päivänä?

Jae 33. Kreikan verbimuoto ”dei” tarkoittaa, että Jeesuksen oli suorastaan pakko jatkaa kulkuaan loppuun asti.

- Mikä oli Jeesuksen reaktio tappouhkaukseen?
- Vanhassa testamentissa jotkut profeetat todella kuolivat Jerusalemissa, esimerkiksi Sakarias, mutta monet muut eivät, esimerkiksi Jeremia ja Hesekiel. Mitä Jeesus siis tarkoitti jakeen 33 loppuosalla?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa Herodekselle ja fariseuksille jakeiden 32–33 kautta?
- Kuolinpäivänsä aamuna Jeesus vietiin Herodeksen eteen. Kuningas puetti hänet loistavaan pukuun ja esitti hänelle kysymyksiä, joihin hän ei vastannut mitään (Lk. 23:7–11). Miksi Jeesus vaikenä tuolloin Herodes Antipaan edessä?
- Kolmantena päivänä Herodeksen kohtaamisen jälkeen Jeesus nousi hän kuolleista. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo jakeiden 32–33 tulkintaan?

Jae 34. Ajatus Jumalan siivistä nousee VT:sta. Psalmista sanoo: *Varjele minua niin kuin silmäteräsi, peitä minut siipiesi suojaan.* (Ps. 17:8) Huomatkaa, että Jerusalemi oli se kaupunki, jonka Jumala itse oli valinnut temppeleinsä ja valtaistuimensa paikaksi.

- Miten tämä jae liittyy edelliseen keskusteluun?
- Miksi Jerusalemi tappoi profeetat ja Jumalan lähettäjä?
- Millä tavalla Jeesus oli koettanut koota Jerusalemin asukkaita siipiensä alle?
- Miksi Jeesus sinuttelee Jerusalemiä jakeessa 34, mutta käyttää monikkoa jakeessa 35?
- Jos olet joskus nähnyt kanaemon käytöksen vaaran uhatessa, niin kuvaile sitä.
- Miksi Jeesus tahtoi koota tuollaisen Jumalaa vastustavan kaupungin asukkaat turvaan siipiensä alle?
- Mistä vaarasta Jeesus tahtoi Jerusalemiä varjella?
- Miksi Jerusalemin asukkaat eivät olleet tahtoneet mennä Jeesuksen siipien alle turvaan?
- Miltä tämä jae kuulostaisi näin luettuna (käytä sen kaupungin nimeä, jossa asut): *Helsinki, Helsinki, sinä, joka tapat profeetat ja kivität ne, jotka ovat sinun tykösi lähetetyt, kuinka usein minä olenkaan tahtonut koota sinun lapsesi, niin kuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet.*
- Jos Jumalan tahto ja ihmisen tahto ovat vastakkain, niin miksi ihmisen tahto voittaa?
- Mitä seurauksia siitä tulee, jos ihmisen tahto voittaa?
- Mitä tapahtuisi, jos Jumala pakottaisi tahtonsa läpi meidän elämässämme?
- Mitä sinulle tapahtuu, jos pakenet Jeesuksen siipien alle nykyisen elämäntilanteesi keskellä?

Jae 35. Jerusalemin hävitykseen oli tuossa vaiheessa enää 40 vuotta. Vanha käännös sanoo ”teidän huoneenne”, uusi sanoo ”teidän temppeleinne”. Vanha on tarkempi, mutta molemmat viittaava temppeleihin.

- Temppelein tärkein asukas oli Herra itse. Mitä tapahtuu, jos Herra lähtee temppeleistään, kuten hän oli lähtenyt Salomon temppeleistä 500 vuotta aikaisemmin (2. Kun. 23:27)?
- Mikä voisi olla syynä siihen, jos Herra lähtee meidän päivinämme pois jostakin kirkosta tai kirkkokunnasta?
- Viimeisessä lauseessa Jeesus lainaa Psalmia 118:26, joka oli kuninkaalle laulettava tervetuliaislaulu. Milloin tämän jakeen ennustus toteutui tai toteutuu? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä vastustajat ehkä näistä Jeesuksen puheista ajattelivat?

Kokoavat kysymykset (jos on aikaa)

- Mitä tämä teksti kertoo meille Jumalan suunnitelmasta ja sen toteutumisesta maan päällä?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinä voisit sanoa kuollessasi: sain työni päätökseen?

(jatkuu)

Ilosanoma: Jeesus on kuin kanaemo, joka haluaa pelastaa poikasensa sinutkin tuhosta eli iankaikkisesta kadotuksesta. Kanaemo kuoli, että poikaset sen siipien alla pelastuisivat. Kanaemon siivet suojaavat poikasia myös viimeisellä tuomiolla kadotustuomiolta.

KUNNIAN KUNINKAAN ALENNUSTIE

Palmusunnuntai (2. vsk.): Joh. 12:1–11 (käsikirja 1–8)

Taustaa: Muista evankeliumeista käy ilmi, että nämä päivälliset tapahtuvat **spitaalisen Simonin kodissa**. Oli menossa Jeesuksen kuolemaa edeltävä sapatti tai tarkemmin sanottuna **sapatin jälkeinen ilta**. Paikalle on kutsuttu samasta kylästä sisarukset **Martta, Maria ja Lasarus**. Tämä on se sama Maria, joka oli kuunnellut Jeesuksen puheita hänen jalkojensa juuressa istuen. (Syntinen nainen fariseuksen kodissa, josta Lk. 7:36–50 kertoo, on siis eri henkilö.) Jeesuksen pidätysmääräys oli jo annettu (11:57). **Yksi denaari** oli miehen päiväpalkka, ja 300 denaaria hänen vuosipalkkansa, koska sapattia ei laskettu työpäiväksi.

Jakeet 1–3

- Mitä nämä jakeet kertovat päivällisjärjestelyistä spitaalisen Simonin kodissa?
- Kukaan muu ei tajunnut, että Jeesuksen kuolema oli lähellä paitsi Maria. Miettikää eri vaihtoehtoja, miten hän oli sen tajunnut. (Jeesus oli ennustanut oman kuolemansa jo kolmeen kertaan. Miksi kukaan muu ei uskonut häntä kuin Maria?)
- Miten Maria oli oppinut rakastamaan Jeesusta näin paljon?
- Verratkaa Martan ja Marian tapaa osoittaa rakkauttaan Jeesukselle. Mitä eroja, mitä yhtäläisyyksiä niissä on?
- Nardusöljy tuotiin Himalajalta ja maksoi maltaita. Sitä käytettiinkin yleensä vain tipoittain. Paljonko Marian lahja olisi euroiksi muutettuna eli paljonko on vuoden keskipalkka maassamme tällä hetkellä?
- Miettikää, miten Maria oli päätenyt siihen ratkaisuun, että hän osoittaa rakkautensa Jeesusta kohtaan voitelemalla hänet nardusöljyllä?
- Yleensä naisilla ei ollut noin paljon omaa rahaa. Maria oli ehkä saanut rahat perinnöksi isältään, ja ne oli tarkoitettu hänen kapiointaan tai vanhuudenvaraansa varten. Mitä hän ajatteli kapiointaan tai vanhuudestaan käyttäessään omaisuutensa Jeesuksen voitelemiseen?
- Naisen ei tuohon aikaan ollut sopivaa avata hiuksiaan miesten nähden. Miksi Maria ei välittänyt sopivaisuussäännöistä tässä tilanteessa?

Jakeet 4–8. Opetuslapseksi tullessaan Juudas ei ollut varas, hänestä tuli vähitellen epärehellinen. Kohta hän myisi Herransa 30 hopearahasta eli 120 denaarista.

- Vertaa toisiinsa Marian ja Juudaksen suhdetta rahaan. Mikä oli suurin ero?
- Miksi Jeesus oli päättänyt antaa yhteisen kukkaron nimenomaan Juudakselle?
- Miettikää, millä tavalla Juudaksesta oli vähitellen tullut varas ja Herransa kavaltaja.
- Mitä se osoittaa Juudaksesta, että hän piti Jeesuksen voitelua haaskauksena?
- Miettikää, mitä Betanian köyhät olisivat ehkä saaneet miehen vuosipalkalla?
- Mitä Jeesus sai noilla 300 denaarilla?
- Miksi Marian teko lohdutti Jeesusta tässä tilanteessa?
- Israelin kuninkaita ei kruunattu, vaan heidät voideltiin öljyllä uransa alussa. Miksi Jeesus voideltiin vasta ennen hautaustaan?
- Juutalaiset voitelivat vainajan ruumiin, ennen kuin se vietiin hautaan. Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, että Maria voiteli hänet hänen hautaamistaan varten?
- Minkä luulette ilahduttaneen eniten Mariaa Jeesuksen pienessä puolustuspuheessa jakeissa 7–8?
- Miten me voisimme oppia rakastamaan Jeesusta, kuten Maria rakasti?
- Miten me voisimme osoittaa rakkautemme Jeesusta kohtaan, kuten Maria sen osoitti?

Jakeet 9–11

- Miettikää, millaista Lasaruksen elämä oli hänen noustuaan haudasta.
- Miten on mahdollista, ettei ylipappien mieleen tullut tämä ajatus: ehkä Jeesus tekee ihmeitä Jumalan voimalla?

Ilosanoma: Maria oli oppinut ymmärtämään Jeesuksen rakkauden syvyyden kuunnellessaan häntä. Mikään ei hänen mielestään ollut kyllin hyvää Vapahtajalle, joka kohta kuolisi hänen puolestaan. Niin, kumpi oli loppujen lopuksi suurempaa ”haaskausta”, sekä että Maria vuodatti nardusöljyn Jeesuksen tähden vai se, että Jumalan Poika vuodatti verensä Marian tähden – ja meidän tähtemme?

JEEBUS GETSEMANESSA

Hiljaisen viikon maanantai (2. vsk.): Joh. 18:1–14 (käsikirja 1–27)

Taustaa: Ensimmäisessä jakeessa mainittu Kidronin puro virtasi temppelialueen itäpuolella ja sen yli pääsi helposti kulkemaan Getsemanen puutarhaan. Jeesuksen pidätystilanne suurten oliivipuiden alla oli todella dramaattinen. Pääsiäisajan täysikuu hohti taivaalla. Ensin kuului pimeydessä askelten ääniä, sitten näkyi soihtujen häilyvää valoa ja kohta astui esiin sotilasjoukon etunenässä – yksi kahdestatoista opetuslapsista.

Jakeet 1–2

- Mikä olisi mielestäsi pahinta siinä tilanteessa, jos tulisit parhaimman ystäväsi pettämäksi raha-asioiden tähden?
- Kuvitelkaa, millaista Juudaksen elämä oli ollut Jeesuksen seurassa nämä kolme vuotta. Mitä hyviä ja huonoja kokemuksia siihen ehkä oli sisällynyt? (Vastaukset tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Luuletteko, että Jeesus rakasti Juudasta yhtä paljon kuin muita opetuslapsiaan? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä mieltä olette: uskoiko Juudas puolestaan Jeesuksen rakkauteen? Jollei uskonut, niin mikä oli saanut hänet sitä epäilemään?
- Johannes oli kertonut aikaisemmin, että Juudas oli yhteisen kukkaron haltija ja hän oli muiden tietämättä pistänyt taskuunsa yhteisiä rahoja (12:6) Miksi kukaan 11 opetuslapsista ei ollut huomannut, että yhteisiä rahoja katosi?
- Miksi juuri raha on niin suuri kiusaus kirkon työntekijöille ympäri maailmaa?

Jakeet 3–6. Muut evankeliumit kuvaavat Jeesuksen pidättäjät juutalaisiksi temppelivartijoiksi, mutta Johanneksen mukaan heidän joukossaan oli myös roomalainen kapteeni (kiliarkos) miehineen. (Jae 12).

- Miksi Jeesus pidätettiin yöllä, ei päivällä?
- Miten opetuslapset ehkä kokivat sen, että heidän ystävänsä Juudas oli pidättäjien oppaana?
- Ketkä näyttävät tekstimme mukaan olleen peloissaan, ketkä olivat rohkeita?
- Mikä asia Jeesuksen käytöksessä herätti ihailua tai suorastaan pelkoa sotilaiden sydämessä? (Miksi Jeesus astui vapaaehtoisesti esiin puutarhan pimenoista pidättäjiensä eteen?)
- Miettikää, miten sotilaiden kaatuminen oikein tapahtui?
- Kun Jeesus sanoi: ”Minä se olen”, hän lausui samalla Jumalan nimen. (Jahve = Minä olen se joka minä olen). Miksi juuri tämä vastaus kaatoi sotilaat maahan?

Jakeet 7–9

- Miksi Jeesus esitti saman kysymyksen uudelleen?
- Miten opetuslapset ehkä kokivat Jeesuksen sanat jakeessa 8?
- Sovella jakeet 8–9 omaan elämääsi tai sen ihmisen elämään, josta kannat tällä hetkellä eniten huolta. Mitä Jeesuksen sanat näin luettuina sinulle merkitsevät?

Jae 10. Vain Johannes paljastaa miekanheiluttajan ja haavoitetun miehen nimen.

- Mihin Pietari pyrki miekaniskullaan?
- Mitä tapahtuu korvalle, jos osa siitä leikataan irti?
- Muut evankeliumit kertovat, että Jeesus paransi Malkuksen korvan viimeisenä ihmetekonaan ennen kuolemaansa. Miksi hän sen teki?
- Mitä luulette Malkuksen kertoneen kotona vaimolleen tästä tapauksesta?

Jae 11

- Muut evankeliumit kertovat, miten Jeesus oli juuri vähää ennen pyytännyt Isältään Getsemanessa, ettei hänen tarvitsisi juoda kärsimyksen maljaa. Miksi hän nyt nosti maljan vapaaehtoisesti ja tyynesti huulilleen?
- Kuka antoi Jeesukselle hänen kärsimyksensä?
- Voitko sinä sanoa omasta kärsimyksestäsi, kuten Jeesus sanoi omastaan jakeen 11 lopussa? Miksi voit, miksi et voi?
- Mikä ero sillä on, otammeko kärsimyksemme petollisen ystävä ja pahojen ihmisten kädestä, vai otammeko sen taivaallisen Isämme kädestä?

Jakeet 12–14. Hannas oli ollut ylimmäinen pappi vuodet 6–15 jKr. Sen jälkeen viisi hänen pojistaan oli toiminut ylipappina ja nyt oli vuorossa hänen vävynsä Kaifas. Vuosi oli siis noin 30 jKr.

- Miksi ihmeessä maailmankaikkeuden Luoja ja Herra antoi pidättää ja sitoa itsensä?
- Mitä sotilaat ehkä ajattelivat pidätettävästä miehestä tässä vaiheessa, heidän olivat äsken kaatuneet maahan ja nähneet Malkuksen korvan parantamisen?
- Mitkä olivat ehkä ylipappien tunnelmat tuona yönä?
- Mitä Hannakseen oli ehkä vaikuttanut se, että hän oli saanut istua vallan kahvassa jo neljännesvuosisadan ajan?
- Hannas ja Kaifas eivät ilmeisesti olleet koskaan nähneet Jeesusta silmästä silmään. Miettikää, miltä heistä tuntui kohdata vihaamansa Jeesuksen suora katse?
- Mikä on jakeen 14 sanoma meille?

Ilosanoma: Malja jakeessa 11 sisälsi kaiken maailman synnin ja saastan, myös sinun syntisi. Juodessaan tuon maljan Jeesus ikään kuin kaatoi sisäänsä sinun syntisi ja koko maailman synnin. Sillä tavalla hänestä tuli maailman jokaisen synnintekijän sijainen. Sinunkin sijaisesi.

PYHÄ EHTOOLLINEN

Kiirastorstai (2. vsk.): Joh. 13:1–17 (käsikirja 1–15)

Taustaa: Tämä oli Jeesuksen viimeinen ateria maan päällä. Vapahtaja oli varannut huoneen, jonne opetuslapset valmistivat pääsiäisaterian. Vettä, vati ja pyyhekin oli varattu, mutta paikalla ei ollut palvelijaa, joka olisi pessyt ruokailijoiden jalat. Ruokailu tapahtui puolittain makuuasennossa, joten pesemättömät jalat voivat häiritä juhlatunnelmaa. Huomatkaa, että vähää aikaisemmin opetuslapset olivat riidelleet siitä, kuka heistä olisi suurin.

Jakeet 1–2

- Jeesus tiesi kuolevansa seuraavana päivänä. Mitä jae 1 kertoo meille hänen valmistautumisestaan kuolemaansa?
- Juudaskin oli tullut syömään juhla-ateriaa Jeesuksen ja toisten opetuslasten kanssa. Millaiset olivat ehkä hänen tunnelmansa tuona iltana?
- Miten Juudas voi luulla pystyvänsä salaamaan petoksensa Jeesukselta?

Jakeet 3–5. Huomatkaa, että pyyhe lanteilla oli orjan asu.

- Miksi kukaan opetuslapsista ei tahtonut tehdä palvelijan/orjan työtä eli pestä toveriensa jalkoja?
- Mitä muut olisivat ajatelleet, jos esimerkiksi Pietari olisi ryhtynyt pesemään heidän jalkojaan? Entä jos sen olisi tehnyt joukon nuorimmainen?
- Miksi ns. ”nökkimisjärjestys” on meille ihmisille niin kovin tärkeä?
- Miksi vain harva suostuu tekemään työtä, joka ei vastaa hänen koulutustasoaan?
- Miltä opetuslapsista ehkä tuntui asettua syömään pääsiäisen juhla-ateriaa likaisin jaloin?
- Mikä huoneen ilmapiirissä muuttui, kun Jeesus nousi pöydästä ja alkoi solmia ”esiliinaa” eteensä?

Jakeet 6–8

- Milloin Pietari tajuaisi, mitä Jeesus oli hänelle tehnyt?
- Jeesus sanoo jakeen 7 sanat sinullekin, jonka on ehkä vaikea hyväksyä jotain itsellesi tapahtunutta asiaa. Mitä nämä sanat sinulle sanovat Jeesuksen suusta kuultuina?
- Mitä jakeen 8 repliikki osoittaa Pietarista?
- Mitä Jeesus tarkoittaa vastauksellaan jakeessa 8? (Miksi sillä ihmisellä ei ole osaa eikä arpa Jeesukseen, joka kieltäytyy tulemasta hänen pesemäkseen?)

Jakeet 9–10. Huomatkaa, että kylpeä-verbiä käytetään UT:ssa myös kasteesta.

- Luuletteko Pietarin tajunneen tässä vaiheessa, että peseminen symbolisoi syntien pesemistä? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä Jeesuksen vastaus jakeessa 10 tarkoittaa?
- Jos Jeesus on saanut pestä pois sinun syntisi, niin milloin ja miten se tapahtui?

Jakeet 2 ja 11

- Mitä se osoittaa, että Jeesus tahtoi pestä Juudaksenkin jalat?
- Miltä Juudaksesta ehkä tuntui, kun Jeesus kumartui hänen eteensä pesemään hänen jalkojaan?
- Uskoiko Juudas Jeesuksen rakkauteen vai epäilikö hän sitä omalla kohdallaan? Miksi uskoi, miksi epäili?
- Mikä oli Juudaksen suuri erehdys?

Jakeet 12–17

- Miten me tämän päivän kristityt voisimme seurata sitä esimerkkiä, jonka Jeesus meille viimeisenä iltanaan antoi?
- Toisten jalkojen peseminen tarkoittaa myös heidän vikojensa sietämistä ja heidän loukkaustensa anteeksi antamista. Mikä voisi auttaa meitä ryhtymään tällaiseen jalanpesuun?
- Miksi kristityn on mahdotonta suostua pesemään toisten jalkoja, jollei hän ole antanut ensin Jeesuksen pestä omia jalkojaan?

Kokoavat kysymykset

- Jeesus tiesi olevansa koko maailman valtiassaan (3). Mitä nämä jakeet opettavat meille vallan ja palvelun suhteesta?
- Mitä Jeesus tahtoi ilmoittaa itsestään opetuslapsilleen tämän tekonsa kautta?
- Miksi juuri tämä Jeesuksen teko on hänen täydellisen rakkautensa osoitus (vrt. jae 1, uusi käänös)?

Ilosanoma: Vain Jeesuksen veri on se neste, joka voi pestä meidät puhtaiksi synneistämme. Vapahtaja viittasikin jalkojen pesulla omaan ristinkuolemaansa. Näin hän sanoi: ”*Joka tahtoo teidän joukostanne ensimmäiseksi, se olkoon kaikkien orja. Ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan ja antamaan henkensä lunnaiksi monen edestä*” (Mark. 10:43–45).

JUMALAN KARITSA

Pitkäperjantai (2. vsk.): Joh. 19:23–30 (käsikirja 16–30)

Taustaa: Ristiinnaulitseminen on ehkä sadistisin kidutustapa, minkä ihmisen sairas mielikuvitus koskaan on keksinyt. Puhminen oli tuskallista ristiinnaulitulle, koska henkeä vetäessään hänen oli tukeuduttava jalkojen läpi pistettyihin nauloihin. Ne tunnit, jotka Jeesus riippui ristillä, oli hän samalla **helvetissä**, koska Jumala oli hänet hylännyt. ”**Rakkain opetuslapsi**” tarkoitti itse asiassa evankeliumin kirjoittajaa eli Johannesta (26).

Jakeet 23–24. Galilealaisnaisten kutoma saumaton ihokas oli ainoa rahanarvoinen tavara, minkä Jeesus tuossa vaiheessa enää omisti. Psalmissa 22:19 on ennustettu: ”*He jakavat minun vaatteeni ja heittävät puvustani arpaan.*”

- Mitä roomalaisten sotilaiden käytös ristin juurella heistä osoittaa?
- Miksi Jeesukselta piti viedä loppujen lopuksi kaikki, jopa vaatteet päältä? Miksi hänen piti kuolla alastomana?
- Daavid oli kirjoittanut jakeen 24 sanat psalmiin 22. Kuka oli siis suunnitellut Jeesuksen kuolintavan viimeistä yksityiskohtaa myöten?
- Miten Jumala voi suunnitella Pojalleen näin kauhean kuoleman?

Jakeet 25–27. Jeesuksen äiti Maria oli kuullut enkelin ennustavan, että hänen poikansa perisi Daavidin valtaistuimen. Maria oli synnyttänyt pojan ollessaan vielä neitsyt. Galilean naiset olivat seisoneet ensin vähän kauempana rististä, mutta neljä heistä oli tullut lopulta ristin juurelle: kolme Mariaa ja Salome, Johanneksen äiti. Huomatkaa, että Jeesuksen äiti Maria oli Johanneksen täti.

- Miksi Golgatalle tulleista Jeesuksen ystäväistä suurin osa oli naisia? (Onko mielestäsi eroa miehen ja naisen välillä siinä, miten he suhtautuvat kärsimykseen, jota ei enää voi lievittää?)
- Mikä sai Jeesuksen äidin tulemaan Poikansa ristin juurelle?
- Mikä Marialle oli tuossa tilanteessa ehkä kaikkein hirveintä?
- Mitä Maria tässä vaiheessa toivoi pojalleen tapahtuvan: odottiko hän ihmettä vai pikaista kuolemaa? Perustele vastauksesi.
- Uskoiko Maria vielä ristin juurellakin, että Jeesus oli Jumalan Poika? Perustele vastauksesi.
- Kuvittele tilannetta, että Jeesus olisi kuollut sanomatta sanaakaan äidilleen. Mitä Marialle olisi silloin tapahtunut?
- Jakeessa 26 viitataan opetuslapsi Johannekseen. Miksi Jeesus tahtoi antaa äitinsä nimenomaan hänen hoitoonsa, vaikka hän oli ilmeisesti opetuslapsijoukon nuorin? (Miksi Jeesus ei tahtonut äitinsä jäävän neljän nuoremman veljensä hoteisiin?)
- Ristin juurella seisoivat myös Johanneksen äiti Salome, joka vähän aikaisemmin oli koettanut saada pojilleen parhaat paikat Jeesuksen valtakunnasta. Mitä hän ehkä ajatteli Jeesuksen sanoista Johannekselle?
- Miten tämä tapaus vaikutti Johanneksen tulevaisuuteen?
- Mieti, mitä Jeesus tahtoi tämän kertomuksen kautta sanoa sinulle sinun suhteestasi omaan äitiisi?

Jakeet 28–29. Äskeisessä Psalmissa 22:16 sanotaan näinkin: ”*Kurkkuni on kuiva kuin ruukunsiru. Kieleni on tarttunut kitalekeen.*” Jeesus kärsi monenlaisia hirvittäviä tuskia, mutta hän ei valittanut mitään muuta kuin janoa.

- Miksi janoa pidetään yhtenä ihmisen kauheimpana kärsimyksenä?
- Miettikää eri syitä, mitkä aiheuttivat ristiinnaulituille hirvittävän janoon?
- Mitä muuta Jeesus janoi ristillä kuin vettä?
- Jeesus oli kerran huutanut: ”*Jos jonkun on jano, hän tulkoon minun luokseni ja juokoon!*” (7:37). Miksi hänen, elävän veden antajan, piti nyt itsensä nääntyä janoon?

Jae 30.

- Jeesus oli sanonut Johannes Kastajalle juuri ennen kastettaan: ”*Salli nyt; sillä näin meidän sopii täyttää kaikki vanhurskaus.*” (Matt. 3:15). Vertaa noita sanoja jakeeseen 30. Miten se vanhurskaus oli nyt täytetty?
- Mieti hetken verran, mitä Jumalan 10 käskystä sinä et ole täyttänyt. Nyt Jeesus sanoo sinulle noiden käskyjen vaatimuksista: ”*Ne on täytetty!*” Mitä hän sanoillaan tarkoittaa?
- Mikä ero on seuraavien lauseiden välillä: ”Jeesus kuoli” ja ”Jeesus antoi henkensä”?
- Miksi se on tärkeää, että Jeesus antoi henkensä vapaaehtoisesti?
- Vertaa Jeesuksen viimeisiä hetkiä jonkun tuntemasi ihmisen viimeisiin hetkiin. Mikä Jeesuksen käytöksessä on epätavallista?

Ilosanoma: Muistamme Rikas mies ja Lasarus -vertauksesta, että helvetissä ihmisellä on kauhea jano (Luuk. 16:24). Jeesus oli siis Jumalan hylkäämänä ”helvetissä” ristillä riippuessaan ja kärsi kaikki nämä tuskat, ettei sinun tarvitsisi niitä kärsiä iankaikkisessa kadotuksessa.

KRISTUS ON YLÖSNOUSSUT! Pääsiäispäivä (2. vsk.): Joh. 20:1–10

Taustaa: Jeesus oli ajanut seitsemän riivaajaa Magdalan Mariasta ulos, ja sen jälkeen Maria oli seurannut häntä kolme vuotta. Hän oli seisonut ristin juurella, nähnyt Jeesuksen kärsimyksen, kuoleman ja hautauksen. Jeesuksen ruumis oli voideltu 30 litralla mirhan ja aloen seosta, joten käärinliinat olivat jäykät rasvasta. Evankeliumitekstejä vertailemalla voimme päätellä, että naiset läksivät haudalle yhdessä, mutta Magdalan Maria ehti sinne ensin (hän oli ilmeisesti nuorin joukosta). Sitten Maria ryntäsi opetuslasten kortteeriin, ennen kuin muut naiset ehtivät tulla perille. Huomatkaa, etteivät juutalaiset missään tapauksessa odottaneet Messiasta, joka kuolisi häpeällisen kuoleman.

Jae 1

- Jos jonkun rakkaasi haudalla käynti on sinulle tärkeää, niin kerro miksi.
- Miettikää, millainen oli ollut Magdalan Marian lauantai, sapatinpäivä?
- Mitä Maria ehkä ajatteli nyt tulevaisuudestaan? (Luuletteko että hän hetkittäin jopa katui Jeesuksen seuraan lähtemistään? Perustelkaa mielipiteenne.)
- Mitä se osoittaa Mariasta, ettei hän jäänyt sänkyyn makaamaan, vaan halusi tulla Jeesuksen haudalle heti, kun se oli mahdollista?
- Kuvittele Magdalan Marian ajatuksia ja tunnelmia hänen nähdessään, ettei haudan suulla ollut kiveä.

Jae 2. Rakkaimmalla opetuslapsella Johannes tarkoittaa itseään. Sana ”me” jakeessa 2 näyttäisi ilmaisevan, että Maria oli tavannut muut naiset tiellä ja kertonut heille uutisen. Huomatkaa, että tekstin henkilöt eivät asuneet Jerusalemissa, vaan olivat vain tulleet sinne pääsiäisjuhille.

- Miksi Maria ei kävellyt, vaan juoksi (uuden käännöksen mukaan)?
- Miksi Maria läksi pois katsomatta haudan sisälle?
- Mistä Maria päätteli, että Jeesuksen ruumis oli varastettu?
- Miettikää, mikä siinä on pahinta, jos rakkaan ihmisen ruumis häviää tai häväistään.
- Miksi Maria ei kävellyt, vaan juoksi (uuden käännöksen mukaan)?
- Mitä se osoittaa, että Maria meni Pietarin luo, vaikka tämä oli kieltänyt Jeesuksen eikä ollut seisonut ristin juurella?
- Mitä se ehkä vaikutti Pietarin tunnelmiin pääsiäisaamuna, ettei hän ollut halunnut nähdä Jeesuksen kuolemaa ja hautausta?
- Mitä se osoittaa Pietarista, että hän asui yhä samassa majapaikassa muiden opetuslasten kanssa?
- Millainen usko Marialla oli tuona pääsiäisaamuna? (Uskoiko Maria yhä, että Jeesus on Messias? Miksi Maria kutsui Jeesusta Herraksi? Millainen muisto hänelle oli jäänyt Jeesuksesta?)

Jakeet 3–4. Kumpikaan näistä opetuslapsista ei ollut ollut Jeesuksen haudalla pe iltana. Pietari ei tullut Golgatalle ja Johannes vei Jeesuksen äidin majapaikkaansa.

- Millaisia ajatuksia Pietarin ja Johanneksen päässä ehkä pyöri heidän juostessaan haudalle?
- Miksi Johannes ei jäänyt odottamaan kaveriaan vaan juoksi edeltä haudalle?

Jakeet 5–7. Käärinliinat koostuivat isosta pellavalakanasta, joka oli käärity ruumiin ympärille ja jonka laskoksiin oli levitetty 30 kg rasvaa. Päätä varten oli oma liinansa.

- Miten näiden kahden opetuslasten luonteen ero tulee ilmi näistä jakeista?
- Mikä Jeesuksen käärinliinoissa kiinnitti opetuslasten huomiota? (Mitä tyhjät käärinliinat haudassa heille viestittivät? Miltä käärinliinat olisivat näyttäneet, jos joku olisi varastanut ruumiin niiden sisältä? Mikä merkitys hikiliinan paikalla oli?)
- Jos joku teistä tietää jotakin Torinon käärinliinoista, kertokoon lyhyesti tietämänsä.
- Jotkut kommentaarit ovat sitä mieltä, että opetuslapsia hämmästytti haudan siisteys: että käärinliinat oli taiteltu kauniisti erikseen. Mitä mieltä olette tästä tulkinnasta?

Jakeet 8–10. Johannes oli opetuslapsista ainoa, joka oli seisonut Jeesuksen ristin juurella.

- Miksi sisääntulojärjestys on kerrottu niin tarkkaan (Johannes – Pietari – Johannes, jakeet 5–8) – mikä sen merkitys on tekstin tulkinnalle?
- Mitä Johannes uskoi nähdessään käärinliinat ja mikä asia hänelle jäi vielä toistaiseksi epäselväksi?
- Mitä se osoittaa, että opetuslapset lopettivat Jeesuksen ruumiin etsimisen tähän?
- Tähän asti kaikki ovat juosseet tuona sunnuntai-aamuna kuin päättömät kanat. Miksi Pietari ja Johannes eivät juosseet enää majapaikkaan palatessaan?

Kokoavat kysymykset

- Jos ruumiin ylösnousemusta ei olisi, mitä annettavaa kristinuskolla olisi ihmiskunnalle?
- Mitä ruumiin ylösnousemus merkitsee sinulle henkilökohtaisesti?

Ilosanoma: Jeesuksen ylösnousemus oli tae siitä, että Jumala oli ottanut hänen sovitushrinsa vastaan taivaan temppelissä. Se merkitsi sitä, että Jumalan viha sinunkin syntejäsi kohtaan on sovitettu ja tie taivaaseen on sinullekin auki.

YLÖSNOUSSEEN KOHTAAMINEN

2 pääsiäispäivä (2. vsk.): Joh. 20:1 ja 11–18 (käsikirja 11–18)

Taustaa: Magdalan Maria oli seurannut Jeesusta jo kolmen vuoden ajan, aina siitä lähtien, kun tämä oli ajanut hänestä ulos seitsemän riivaajahenkeä. Hän oli nähnyt Jeesuksen kärsimykset ristillä ja kulkenut hautausmaalla puutarhahaudalle. Maria kertoi varmaankin itse tämän tapauksen Johannekselle, joka liitti sen Jeesuksen elämäntapaan. Johannes kirjoitti evankeliuminsa noin 50 vuotta näiden tapausten jälkeen. Hän tahtoi kirjata muistiin erityisesti sellaiset tapahtumat, jotka muilta evankelistoilta olivat jääneet kertomatta.

Jae 1

- Mitä kaikkea Maria oli menettänyt Jeesuksen kuollessa?
- Millainen tulevaisuus Mariaa odotti Jeesuksen kuoltua?

Jakeet 11–13. Tässä välissä Maria oli palannut juoksujalkaa kortteeriinsa ja kertonut tyhjästä haudasta opetuslapsille.

- Miksi Magdalan Maria palasi haudalle jo toisen kerran, vaikka tiesi sen olevan tyhjä?
- Jos Marian majapaikka ja opetuslasten majapaikka olivat noin kilometrin päässä haudalta, niin paljonko aikaa ja energiaa Marialta oli tähän mennessä kulunut Jeesuksen jäljittämiseen (ks. myös jakeet 1–2)?
- Jeesuksen ristin juurella ja hautajaisissa ei mainittu Marian kyneleistä mitään. Jos oletetaan, että Maria puhkesi itkuun vasta tässä vaiheessa, niin mikä sen itkun aiheutti?
- Olivatko Marian kynelet mielestäsi turhia? Perustele vastauksesi.
- Miksi Maria ei näyttänyt lainkaan hämmästyvän enkelien olemassa olosta eikä kysellyt heiltä, mitä he haudassa tekivät?
- Miksi enkelit kysivät Marialta itsestään selvää asiaa?
- Mitä erityistä oli Marian vastauksessa, ks. jae 13?

Jakeet 14–17a. Sana ”rabbuuni” on voimakkaampi ja kunnioittavampi merkitykseltään, kuin sana rabbi (opettaja). Puhutellut ”nainen” oli tuossa kulttuurissa neutraali ilmaisu kuten ”hyvä rouva” meillä.

- Miksi Jeesus ei ilmaissut Marialle heti, kuka hän oli?
- Miten on mahdollista, ettei Maria tunnistanut Jeesusta heti tämän nähdessään?
- Miksi Jeesus kyseli Marian itkun syytä; täytyihän hänen tietää vastaus tähän kysymykseen?
- Miten Maria ehkä arveli kuljettavansa Jeesuksen ruumiin sen nykyisestä olinpaikasta jonkin muualle?
- Miksi Maria tunnisti Jeesuksen juuri sillä hetkellä, kun tämä kutsui häntä nimeltä?
- Luuletteko, että Maria olisi tuossa tilanteessa halunnut heittäytyä Jeesuksen kaulaan? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jeesus kielsi Mariaa koskemasta itseensä? Huomatkaa, että hän vähän myöhemmin kehotti Tuomasta koskemaan itseensä (jae 27)?
- Milloin Maria siis saisi koskea Jeesukseen? (Mitä tässä yhteydessä tarkoittavat Jeesuksen sanat ”...sillä en minä ole vielä mennyt ylös Isäni tykö”? 17, vanha käännös.)
- Mitä kristitty mies voi oppia Jeesuksen käytöksestä miehenä tuossa tilanteessa?

Jakeet 17b-18

- Miettikää Marian suhdetta Jeesukseen niiden nimitysten perusteella joita hän tästä käytti (13, 16, 18)?
- Mitä Jeesus itse asiassa väitti itsestään jakeessa 17b?
- Naisia ei tuohon aikaan kelpuutettu todistajiksi oikeuteen. Miksi Jeesus ilmestyi pääsiäisaamuna nimenomaan naisille ja antoi heille todistajan tehtävän?
- Jeesus ei suostunut noudattamaan sellaisia sääntöjä, joita piti epäoikeudenmukaisina. Hän esimerkiksi paransi sairaita sapattina ja seurusteli veronkerääjien ja porttojen kanssa. Mitä osoittaa se, ettei hän tehnyt Mariasta 12. apostoliaan Juudaksen tilalle?
- Maria kertoi Jeesuksen sanat opetuslapsille, mutta vaikenä kohtauksen muista yksityiskohdista. Vasta vuosikymmenten kuluttua vanhana naisena hän kuvasi ne Johannekselle. Miksi Maria oli tahtonut pitää tuon tapaamisen yksityiskohdat omana tietonaan niin kauan?

Ja sen jälkeen...

- Millainen luulette Marian loppuelämän olleen; mitä tehtäviä hän ehkä sai kristillisestä seurakunnasta (17b)?
- Miettikää Marian elämäntapa: nuoruus riivaajahenkien vallassa, kolme ihmeellistä vuotta Jeesuksen seurassa ja loppuelämää kristillisen seurakunnan keskellä. Mitä te tästä elämäntapasta ajattelette?
- Mitä toivoa Jeesuksen ylösnousemus tuo sinun suruihisi ja menetyksiisi?

Ilosanoma: Kun murhe painaa rintaasi / kuin paasi haudan suulla, / pois Jeesus ottaa tuskasi. / Saat rauhan viestin kuulla. / Huolesi usko hänelle / murheesi ylösnousemalle. / Hän vierelläsi kulkee. VK 89:3.

YLÖSNOUSSEEN TODISTAJIA

1. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 21:1–14

Taustaa: Jeesus oli kutsunut veljekset Simonin ja Andreaan sekä Sebedeuksen pojat kesken kalastusretken opetuslapsikseen kolme vuotta aikaisemmin. Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus oli luvannut ilmestyä opetuslapsilleen Galileassa, jossa nämä olivat odottaneet hänen kohtaamistaan jo kaksi viikkoa. Huomatkaa, ettei heillä ollut tuloja tuona aikana, ja Simonin oli perheellinen mies.

Jakeet 1–3. Luultavasti tämä oli ensimmäinen kerta kolmeen vuoteen, kun opetuslapset menivät kalaan.

- Miksi Simon tahtoi lähteä kalastamaan tuona iltana?
- Mitä muistoja Genesaretin järvi toi opetuslasten mieleen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Neljä opetuslasta puuttui tästä kalastusporukasta. Miksi he eivät olleet lähteneet mukaan?
- Minkä opetuslapset ehkä arvelivat olevan syynä siihen, etteivät he saaneet saalista tuona yönä?

Jakeet 4–6. Oli tyyni ja kaunis aamu Galilean keväässä. Vanha käänös on tarkempi kuin uusi sanoessaan: ”Lapset, onko teillä mitään syötävää?”

- Mitä erityistä oli siinä tavassa, miten Jeesus lähestyi opetuslapsiaan tuona kevätaamuna? (Miksi Jeesus kutsui aikuisia oppilaitaan lapsiksi?)
- Mitä väliä sillä oli, heitettiinkö verkko oikealle vai vasemmalle puolelle?
- Mitä se osoitti rannalla seisovasta miehestä, että hän tiesi, missä kalat uivat?
- Miksi Jeesus tahtoi tehdä saman ihmeen julkisen toimintansa alussa ja lopussa?

Jakeet 7–8. Yksi kyynärä on puoli metriä, 200 kyynärää on siis sata metriä. Pietari oli kalastanut pelkkä tunika päällään. Ilmeisesti hän kietaisi viitan vyötärölleen ennen kuin hyppäsi veteen.

- Miten Johannes tajusi, että rannalla seisova mies on Jeesus?
- Miten on mahdollista, ettei Pietari tajunnut heti, kuka rannalla seisova mies oli?
- Mitä jae 7 Simonista osoittaa?
- Miksi Simon ei halunnut jättää viittaansa veneeseen?
- Kauanko hyväkuntoiselta mieheltä menee 100 metrin uimiseen?
- Kauanko siihen meni, kun venettä soudettiin täyttää verkkoa perässä vetäen samat sata metriä?
- Montako minuuttia suunnilleen Simon sai olla Jeesuksen kanssa kahden, ennen kuin muut tulivat? Mitä nuo minuutit Simonille merkitsivät?
- Kuvitelkaa, miltä Simon ehkä näytti seistessään Jeesuksen edessä rannalla?
- Mistä nuo kaksi ehkä puhuivat keskenään vai puhuivatko mistään?
- Millaista vaivannäköä sinulta vaatisi, että voisit olla Jeesuksen kanssa kahden muutaman hetken joka päivä?

Jakeet 9–10. Israelissa paistettiin leipää paitsi uunissa myös kuumilla kivillä. Koska Jeesus oli kuuden sisaruksen isovelji, hän oli varmaan paistanut leipää ennenkin.

- Miksi Jeesus tahtoi valmistaa opetuslapsilleen tämän aamiaisen?
- Miettikää, miten Jeesus oli valmistanut aamiaisen? (Mistä hän oli saanut aineet? Miten kauan arviolta häneltä oli mennyt sen valmistamiseen: onkimiseen, tulen tekoon, leivän ja kalan paistamiseen?)
- Mitä jae 10 osoittaa Jeesuksesta?

Jakeet 11–14

- Mitä jae 11 osoittaa Simonista?
- Paljonko 153 isoa kalaa ehkä painoivat?
- Mistä syystä joku opetuslapsista näki sen vaivan, että laski kalat?
- Joidenkin Raamatun selittäjien mielestä kalat viittasivat eri kansoihin. Jos tämä pitää paikkansa, niin mitä tämä ihme meille kertoo maailman lähetyksestä?
- Miksi Jeesus tahtoi järjestää opetuslapsilleen tällaisen kalansaaliin?
- Mitkä kaikki seikat todistavat sen puolesta, että tämä kertomus on silminnäköisen kirjoittama?
- Mistä opetuslapset tiesivät, että se oli Herra (12)? (Mikseivät opetuslapset varmistaneet asiaa kysymällä: ”Oletko sinä Jeesus?”)
- Millainen oli tunnelma tuon aamiaisen aikaan Galilean järven rannalla tuona kevätaamuna?

Ilosanoma: Jeesus näki paljon vaivaa valmistessaan aamiaisen syntisille opetuslapsilleen, jotka olivat pettäneet ja jättäneet hänet. Miten paljon enemmän vaivaa ja kärsimystä hän kestikään voidakseen kutsua sinut ruokapöytänsä eli ehtoollispöytänsä joka sunnuntai!

HYVÄ PAIMEN

2. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 21:15–19

Taustaa: On hyvä muistaa, että Pietari kielsi Jeesuksen yhtä monta kertaa kuin hän tässä tunnustaa tälle rakkautensa. Pietari oli myös luvannut Jeesukselle: ”Vaikka kaikki muut luopuisivat sinusta, minä en koskaan luovu.” (Matt. 26:33).

Jakeet 15–16

- Kuvitellaanpa, että olet pettänyt ystäväsi tai aviopuolisosi. Kun tapaat hänet seuraavan kerran, hän yhtäkkiä kysyykin sinulta: ”Rakastatko sinä minua enemmän kuin muut?” Mistä motiiveista arvelisit hänen esittävän sinulle kysymyksensä?
- Miksi Jeesus kysyi, rakastiko Pietari häntä **enemmän** kuin muut opetuslapset?
- Kreikan kielestä käy ilmi, että Pietari käyttää eri verbiä vastauksessaan kuin mitä Jeesus oli käyttänyt kysymyksessään. (”Rakastatko minua todella?” ”Kyllä, olen sinun ystäväsi.”) Miksi Pietari lievensi verbin merkitystä kaksi kertaa?
- Kolmannen kerran asiaa kysyessään Jeesuskin siirtyi käyttämään samaa sanaa kuin Pietari: ”Oletko ystäväni?” Miksi hän teki niin?

Jae 17

- Miksi Pietari tuli surulliseksi, kun Jeesus esitti hänelle kolmannen kysymyksensä miettikää eri vaihtoehtoja.
- Ennen kuin Pietari kielsi Herransa, hän oli aivan varma rakkaudesta tätä kohtaan. Oliko Pietarin rakkaus Jeesusta kohtaan ollut oikeaa rakkautta jo siinä vaiheessa? Perustelkaa vastauksenne.
- Mistä syystä Pietari nyt rakasti Jeesusta?
- Jeesus kysyy sinulta tänä päivänä samaa asiaa kuin Pietarilta: ”Rakastatko sinä minua?” Onko tähän kysymykseen vastaaminen mielestäsi helppoa vai vaikeaa? Miksi?
- Miksi Jeesus esitti kysymyksensä julkisesti, muiden opetuslasten kuullen?
- Miksi Jeesus antoi Pietarille paimenen tehtävän kokonaista kolme kertaa?
- Jollei tätä keskustelua olisi käyty, millaiseksi Pietarin tulevaisuus olisi ehkä muodostunut?
- Mitä kristillisessä kirkossa tarkoittaa karitsoiden ruokkiminen, lampaiden kaitseminen ja lampaiden ruokkiminen?
- Mitä tämä keskustelu vaikutti Pietarin toimintaan kirkon johtajana seuraavien kolmen vuosikymmenen aikana? (Mitä tämä tapaus vaikutti Pietarin saarnojen sisältöön?)
- Miten toimii se seurakunnan paimen, joka ei rakasta Jeesusta, verrattuna paimeneen, joka häntä rakastaa?
- Millaisille ihmisille Jeesus tämän tekstin mukaan antaa tehtävän valtakunnassaan?
- Jokainen uskova on lammas Jeesuksen laumassa. Mitä lampaalle tapahtuu, jollei hänellä ole paimenta eli pastoria, joka katsoisi hänen peräänsä? (Mitä sinun pitäisi tehdä, jollei sinulla ole sellaista paimenta?)

Jakeet 18–19

- Pietari oli kuukautta aikaisemmin kuolemaa pelätessään kieltänyt Jeesuksen. Näissä jakeissa Jeesus nyt ennustaa hänen kärsivän marttyyrikuoleman. Miten Pietarin voi elää tämän tiedon kanssa loppuikänsä? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Miksi Pietari ei enää pelännyt kuolemaa?
- Mitä sinä ajattelisit, jos saisit kuulla kirkastavasi Jumalaa, ei vain elämälläsi, vaan myös kuolemallasi?

Kokoavat kysymykset

- Jos kysyt Jeesukselta tänään, rakastaako hän sinua, niin mitä hän sinulle vastaa?
- Sinäkin olet murehduttanut Jeesusta monella tavalla elämäsi aikana. Siitä huolimatta hän sanoo sinulle tänä päivänä samat sanat kuin Pietarille: ”Seuraa minua”. Mitä sinä hänelle vastaat?

Ilosanoma: Ehkä Pietari olisi julistanut vain omaa erinomaisuuttaan, jollei olisi kieltänyt Herraansa. Nyt hän tajusi Jeesuksen rakkauden syvyyden. Se hyvä puoli on sinunkin synneissäsi, että ne opettavat sinua rakastamaan Jeesusta ja todistamaan hänen armostaan toisille. Kukaan ei osaa julistaa ristin armoa, jollei hän itse sitä tarvitse.

JUMALAN KANSAN KOTI-IKÄVÄ

3. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 17:11–17

Taustaa: Jeesus on lähdössä Isänsä luo, ja opetuslapset jäävät yksin maailmaan, joka vihaa heitä. Ylimmäispapillisessa rukouksessaan Jeesus rukoilee heille juuri sitä apua, jota he tarvitsevat. Niin hän rukoilee meidänkin puolestamme, jotka koetamme riippua kiinni Jumalan sanassa maailman vihan keskellä. (Teksti luetaan sekä vanhasta että uudesta käännöksestä.)

Varjeleminen/suojeleminen, jakeet 11, 12, 15

- Mitä tarkoittaa käytännössä, että Jeesus varjelee omansa, ja mitä se ei tarkoita?
- Mitä tarkoittaa lastemme elämässä, että Jeesus varjelee omansa?
- Mistä Jeesus varjelee omansa?
- Mitä tarkoittaa ”Jumalan nimessä varjeleminen” (11–12)?
- Sana ”paha” jakeessa 15 voi tarkoittaa pahoja asioita tai paholaista. Monet ihmiset kokevat nykyään paholaisen ja muiden okkultististen voimien hyökkäyksiä. Voiko kristittykin joutua mielestänne sellaisten hyökkäysten kohteeksi? Jos voi, niin miten Jeesus varjelee omiaan siinä tilanteessa?
- Miten Jeesus varjelee omiaan, jos media ja valtiovalta hyökkäävät heidän kimppuunsa?
- Miten Jeesuksen sana varjelee meitä, kun Vapahtaja ei ole enää ruumiillisesti keskuudessamme?
- Miten on mahdollista, että yksi opetuslapsi ei tullut varjelluksi?

Maailma

- Laskekaa, monestiko sana ”maailma” mainitaan tässä tekstissä? Mitä Jeesus sanoo opetuslapsista ja maailmasta?
- Miksi Jeesus ei pyydä Isäänsä ottamaan kristittyjä pois maailmasta ja sen vainon keskeltä (15)?
- Mitä eri asioita sinun elämässäsi Jeesus tarkoittaa rukoillessaan jaetta 15?
- Miksi opetuslapset eivät ole maailmasta eivätkä kuulu maailmaan (16)?
- Missä meidän aikanamme näkyy kristittyjen maallistuminen?

Jumalan sana

- Miksi maailma vihaa niitä, jotka pysyvät Jumalan sanassa (14)?
- Mitä kristittyjen pitää tehdä, jos valtiovalta kieltää heitä esimerkiksi siteeraamasta jotain Raamatun kohtaa, koska sitä pidetään vihapuheena?
- Sana ”pyhittää” tarkoittaa erottamista. Millä tavalla Isä pyhittää Jeesuksen opetuslapset totuudessa (17)?
- Mitä tehtävää varten Isä pyhittää Jeesuksen opetuslapset sanallaan?
- Mitä käytännön johtopäätöksiä meidän pitäisi tehdä jakeesta 17?

Ilo, jae 13. Lukekaa se molemmista käännöksistä.

- Mistä kristityn elämään tulee täydellinen ilo?
- Määrittele mitä Jeesus tarkoittaa sanoillaan ”minun iloni” – mitä se on?
- Miten Jeesus voi olettaa opetuslasten olevan iloisia, vaikka hän on lähdössä pois heidän luotaan ja maailma vihaa ja vainooa heitä? (Miksi maailman viha ja vaino eivät voi viedä kristityltä hänen iloaan?)

Kokoavat kysymykset

- Mitä Jeesus viimeisessä rukouksessaan satsaa opetuslasten varaan, mitä Jumalan?
- Miten sinä ja rakkaasi voitte varjeltua maailmasta ja paholaisen juonista?
- Mitä Jeesuksen ylimmäispapillinen rukous opettaa meille siitä taistelusta, jota kristittyjen on tässä maailmassa käytävä?

Ilosanoma: Jeesus rukoilee tätä rukousta tälläkin hetkellä sinun puolestasi Isänsä oikealla puolella taivaassa: että sinä varjeltuisit pahalta, pysyisit totuudessa ja saisit olla iloinen maailman vainon keskellä.

TAIVAAN KANSALAISENA MAAILMASSA

4. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 17:6–11 (käsikirja 6–10)

Taustaa: On Jeesuksen viimeinen ilta. Nyt hän hiljentyy rukoilemaan opetuslastensa puolesta. Jeesus puhuu tässä rukouksessa paljon Jumalan nimestä. Sehän oli ilmoitettu Moosekselle muodossa: **Minä olen (se joka minä olen)**, hepreaksi Jahve. Suomalaisessa Raamatussa käytetään aina nimeä ”Herra” siinä kohti, missä hepreaksi lukee ”Jahve”.

Jakeet 6–7

- Miksi nimi on tärkeä jokaiselle ihmiselle? (Jos olet joskus joutunut kriisiin oman nimesi tähden, niin kerro miten.)
- Miten Jeesus oli ilmoittanut Jumalan nimen Jumalan valitsemilleen ihmisille?
- Miettikää yksi kerrallaan, mitä uutta nämä Jeesuksen ilmoittamat nimet Jumalasta paljastavat. (Näitä kaikkia ei tarvitse käsitellä.): 1) *Minä olen elämän leipä* (Joh. 6:35). 2) *Minä olen maailman valo* (Joh. 8:11). 3) *Minä olen lammasten ovi* (Joh. 10). 4) *Minä olen Hyvä paimen* (Joh. 10). 5) *Minä olen ylösnousemus ja elämä* (Joh. 11). 6) *Minä olen tie, totuus ja elämä* (Joh. 14). 7) *Minä olen totinen viinipuu* (Joh. 15). Millainen Jumala meille paljastuu näiden nimien avulla?
- Jeesus myös ilmoitti opetuslapsilleen, että Jumala on heidän Isänsä. Verratkaa Isä-jumalaa muiden uskontojen jumalakuvaan.
- Miksi kukaan ei voi pelastua pelkän ”Jumala-nimen” avulla, vaan hänen pitää tuntea nimenomaan Jeesuksen ilmoittama Jumalan nimi?
- Miten Jumala valitsee maailmasta ne ihmiset, joille hän ilmoittaa nimensä?
- Jeesus sanoo, että opetuslapset ovat ”ottaneet vaarin hänen sanastaan” / ”ottaneet omakseen hänen sanansa”. Mitä Jeesuksen sana sanoo sille kristitylle, joka ei halua hyväksyä jotain hänen käskyistään? Entä sille opetuslapselle, joka lankeaa jatkuvasti johonkin syntiin?

Jae 8. Lukekaa jae molemmista käännöksistä. Uusi käännös sanoo ”puheeni”, vanha sanoo ”sanani”. Vanha on tarkempi.

- Mitä tämä jae paljastaa meille Jeesuksen sanoista?
- Mitä tarkoittaa, että Isä on lähettänyt Jeesuksen tähän maailmaan? Miksi tämä oppi on hyvin keskeinen kristinuskossa?

Jae 9

- Mitä luulet Jeesuksen rukoilevan sinun ja rakkaittesi puolesta?
- Miksi me uskovat emme varjellu katastrofeilta, vaikka meillä on maailman paras esirukoilija taivaassa?
- Mitä Jeesuksen rukoukset vaikuttavat uskovan elämään?
- Jeesus rukoili seuraavana päivänä pyöveliensä puolesta. Mitä hän tarkoittaa sanoessaan, ettei hän rukoile maailman puolesta?

Jae 10

- Mitä tämä jae osoittaa Isän ja Pojan välisestä suhteesta?
- Miten Jeesuksen kirkkaus tuli ilmi opetuslapsissa ja miten se tulee nyt ilmi kristityissä?
- Mitä eroa on näissä tulkinnoissa: 1) Jeesuksen kirkkaus tuli ilmi ”opetuslapsissa” tai 2) että se tuli ilmi ”opetuslasten kautta”? (Molemmat käännökset ovat mahdollisia.)
- Miksi valtaosa ihmisistä ei nähnyt Jeesuksen kirkkautta ristillä, mutta ryöväri näki sen?

Jae 11

- Jeesus pyytää, että Isä suojelisi omiaan hänen nimensä voimalla. Mistä johtuu, että Jeesuksen nimeen sisältyy valtava voima pahan valtaa vastaan?
- Missä tilanteessa sinä yleensä pakenet Jeesuksen nimen turviin?
- Miksi oli tärkeää, että opetuslapset olisivat vielä jonkin aikaa maailmassa?
- Mitä Jeesus sanoo maailmasta jakeissa 6, 9 ja 11?

Kokoavat kysymykset

- Miettikää tämän tekstin valossa, miksi meidät on kastettu Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen?
- Mitä ensimmäisten kristittyjen uskontunnustus ”*Jeesus on Herra*” itse asiassa tarkoittaa?

Ilosanoma: Seuraavana päivänä tuli hetki, jolloin Jeesuksen nimeä ei mainittu taivaassa: se oli se hetki jolloin Isä hylkäsi Poikansa sinun syntiesi tähden. Syy: ettei hänen tarvitsisi hylätä sinua helvettiin niiden tähden.

PERHE – JUMALAN LUOMISLAHJA

Perheen sunnuntai (2. vsk.): Matt. 12:46–50 (myös Joh. 7:2–5 ja Mark. 3:20–22)

Taustaa: Jeesus oli suosionsa huipulla Galileassa. Kansa kulki suurin joukoin hänen ihmeittensä perässä. Viranomaiset sen sijaan ovat epäluuloisia. Jeesuksen muutettua Kapernaumiin Nasaretin kotiin olivat jääneet äiti, neljä nuorempaa veljeä ja sisaret. Jeesus oli siis ollut vähintään seitsenpäisen sisarusarjan vanhin. Hänen veljensä olivat tässä vaiheessa iältään yli kaksikymppisiä, luultavasti rakennusmiehiä. Joosef-isää ei mainita enää, joten hän oli varmaan jo kuollut.

Taustakysymyksiä

- Maria oli kokenut neitseestäsyntymisen ihmeen. Mitä se vaikutti hänen uskonelämäänsä?
- Mitä Maria ehkä ajatteli nyt enkeli Gabrielin ennustuksesta, että Jeesus istuisi kerran Daavidin valtaistuimella?
- Luulisi, että Jeesuksen perhe-elämä olisi ollut täydellistä. Miettikää, miksi se ei kuitenkaan sitä ollut.
- Kuvitelkaa mielessänne, millainen isovelji Jeesus oli ollut?
- Kuvitelkaa mielessänne, millaiset Jeesuksen ja hänen äitinsä välit olivat olleet nämä viimeiset vuodet.

Joh. 7:2–5. *Juutalaisten lehtimajanjuhla oli lähellä. 3. Jeesuksen veljet sanoivat hänelle: ”Lähde Juudeaan, niin opetuslapsesikin näkevät, millaisia tekoja sinä teet. 4. Eihän kukaan salaile tekojaan, jos haluaa julkisuutta. Jos kerran pystyt tällaiseen, näytä maailmalle, kuka sinä olet!” 5. Veljetkään eivät näet uskoneet häneen..*

- Mitä nämä veljien sanat osoittavat siitä, mitä he Jeesukselta odottivat?
- Miksi pikkuveljet eivät uskoneet Jeesukseen, vaikka olivat kuulleet hänen ihmeistään? Miettikää eri syitä.
- Luuletteko että Maria oli kertonut pojilleen Jeesuksen syntymään liittyvän ihmeen vai salasiko hän sen heiltä? Perustelkaa kantanne.
- Miettikää eri syitä, miksi Maria ja hänen muut lapsensa eivät kiertäneet Jeesuksen perässä ympäri Galileaa?

Mark. 3:20–22. *Jeesus palasi sitten kotiin (Kapernaumiin), ja kansaa kerääntyi taas niin paljon, etteivät hän ja opetuslapset edes päässeet syömään. 21. Kun Jeesuksen omaiset kuulivat kaikesta tästä, he lähtivät sinne ottaakseen hänet huostaansa, sillä he luulivat, että hän oli poissa tolaltaan. 22. Mutta lainopettajat, joita oli tullut Jerusalemistä, sanoivat: ”Hänessä on Belsebul, itsensä pääpaholaisen voimin hän pahoja henkiä karkottaa.” Huomatkaa, että Nasaretin ja Kapernaumin välinen matka on melkein 40 km. ”Poissa tolaltaan” on voimakas sana kreikaksi ja tarkoittaa suunnilleen samaa kuin hullu.*

- Mikä sai omaiset ajattelemaan, että Jeesus oli hermoromahduksen partaalla?
- Miten veljet ehkä aikoivat ottaa Jeesuksen huostaansa ja mitä he aikoivat hänelle tehdä?
- Mikä sai ikääntyvän Mariankin lähtemään tuolle pitkälle matkalle, miksei hän lähettänyt vain poikiaan?
- Miten on mahdollista, että lainopettajat voivat väittää Jeesuksen sanoja ja tekoja paholaisen työksi?

Matt. 12:46–50. Seuraavissa jakeissa kuvataan huostaanotto-matkan päätös: *Jeesuksen vielä puhuessa väkijoukolla hänen äitinsä ja veljensä olivat tulleet paikalle. He seisoivat ulkona ja tahtoivat puhua hänen kanssaan. 47. Joku tuli sanomaan Jeesukselle: ”Äitisi ja veljesi ovat tuolla ulkona ja haluavat puhua kanssasi.” 48. Mutta Jeesus vastasi sanantuojalle: ”Kuka on äitini? Ketkä ovat veljiäni?” 49. Hän osoitti kädellään opetuslapsiaan ja sanoi: ”Katso, tässä ovat minun äitini ja veljeni. 50. Jokainen, joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon, on minun veljeni ja sisareni ja äitini.”*

- Kuinka monta tuntia viisikymppinen nainen ja seitsemän lapsen äiti kävelee 40 kilometriä, josta osa on mäkiä maasto?
- Jeesus oli juuri pitämässä puhetta täpötäydessä talossa. Miksi Maria ja pojat eivät työntyneet väen väkisin sisälle, vaan halusivat Jeesuksen tulevan ulos heidän luokseen?
- Miksi Jeesus kieltäytyi menemästä äitinsä luo, joka oli sentään kävellyt 40 matkan häntä tapaamaan?
- Mikä tässä tilanteessa tuntui ehkä vaikeimmalta Maria-äidistä? (Miten Maria ehkä tulkitseisi poikansa sanat: ”Kuka on minun äitini? Ketkä ovat veljiäni?”)
- Mitä Jeesus halusi sanoa vastauksellaan jakeissa 49–50 sukulaisilleen ja mitä hän tahtoo sanoa sillä meille?
- Jeesus ei sanonut ”jokainen joka uskoo minuun”, vaan ”jokainen joka tekee minun taivaallisen Isäni tahdon”. Kuka siis voi kutsua itseään Jeesuksen sisareksi tai veljeksi?
- Millä mielellä Maria ehkä palasi Kapernaumista kotiinsa? Mistä kotimatalla keskusteltiin?
- Ennen taivaaseen astumistaan Jeesus ilmestyi erikseen veljelleen Jaakobille, josta tuli sitten yksi Jerusalemin seurakunnan johtajia (1. Kor. 15:7). Mitä tämä tosiseikka Marialle merkitsi?

Soveltavat kysymykset

- Miten kristityn pitää aikuistuuksaan tehdä vanhemmilleen selväksi, ettei häntä voi enää määrällä uskonasioissa?
- Mistä me tiedämme, että Jeesus rakasti yhä äitiään? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä meidän pitäisi tehdä, jolleivät perheenjäsenet hyväksy uskoamme?
- Mihin me tarvitsemme oman ydinperheemme lisäksi vielä Jumalan perhettä eli seurakuntaa?
- Kotiläksy: Lue Uudesta testamentista Jeesuksen veljien Jaakobin ja Juudan kirjeet.

Ilosanoma: Jeesus piti vielä kuollessaankin huolta äidistään. Hän myös huusi ristiltä: ”Se on täytetty”, ja osoitti sillä tavalla täyttäneensä taivaallisen Isänsä tahdon loppuun asti. perheensä puolesta ja meidän puolestamme. Siksi mekin saamme olla hänen veljiään ja sisariaan maailmanlaajuisessa seurakuntaperheessä.

SYDÄMEN PUHETTA JUMALAN KANSSA

5. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Matt. 6:5–13

Taustaa: Tekstimme on osa vuorisaarnaa. Siinä Jeesus puhuu ensin yleisiä asioita rukouksesta ja opettaa sitten oppilailleen maailman kuuluisimman rukouksen.

Jae 5

- Mihin asioihin omassa rukouselämässäsi olet tyytyväinen ja minkä asioiden mielestäsi pitäisi muuttua?
- Onko meidän aikanamme ihmisiä, jotka toimivat, kuten jakeessa 5 kuvataan? Jos on, niin missä he ovat?
- Millaisissa tilanteissa me itse kukin tahtoisimme näyttää hurskaammilta kuin olemmekaan?
- Millaisia palkintoja saatamme tavoitella ihmisiltä rukoustemme perusteella?

Jae 6

- Miksi rukouselämä on salattava muilta?
- Mitä se vaikuttaa uskonelämäämme, että vietämme aikaa Jeesuksen kanssa kahdestaan?
- Millä tavalla Jumala maksaa meille sen, jos rukoilemme häntä salassa?
- Mitä kristitylle merkitsee se aika, jonka hän viettää Jeesukselle puhuen, ihan riippumatta siitä, mitä tämä hänelle vastaa?

Jakeet 7–8

- Jos olette nähneet ei-kristittyjen rukoilevan, kertokaa miten he rukoilivat?
- Mikä saa ihmisen rukoilemaan monisanaisesti – miettikää mahdollisimman monta eri syytä?
- Millainen usko on sillä ihmisellä, joka luulee Jumalan kuulevan häntä pitkien rukousten tähden?
- Miksi pitää rukoilla, jos Jumala kerran tietää jo valmiiksi, mitä tarvitsemme?
- Mikä tekee ihmisestä kestäväen rukoilijan?

Jae 9

- Mitä etua meille kristityille on siitä, että meillä on valmis rukous, jota voimme käyttää?
- Mitä rukoukseemme vaikuttaa se, että saamme aloittaa sen nimittämällä Jumalaa Isäksemme?
- Miksi Jeesus opettaa rukoilemaan ihan ensiksi Jumalan nimen pyhittämistä?
- Miten Jumalan nimi tulee pyhitetyksi meidän keskuudessamme?

Jae 10

- Mitä nämä kaksi pyyntöä käytännössä tarkoittavat. mitä pyydät niiden kautta itsellesi ja muille?
- Milloin tulee se päivä, jolloin Jumalan tahto tapahtuu maan päällä ihan yhtä täydellisesti kuin nyt taivaassa?

Jae 11

- Mitä kaikkea jokapäiväiseen leipään sisältyy?
- Miksi on tärkeää, että pyydämme jokapäiväistä leipäämme joka päivä Jumalalta?
- Miksi on tärkeää, että rukoilemme jokapäiväistä leipää me-muodossa?

Jae 12

- Mitä yhteistä on synnillä ja velalla?
- Millä perusteella Jumala voi antaa meille meidän velkamme anteeksi? (Kuka meidän velkamme maksaa?)
- Miksi Jeesus lisäsi tähän pyyntöön sen jälkiosan?

Jae 13. ”Paha” tarkoittaa tässä paitsi pahoja asioita myös paholaista itseään.

- Miksi tämä pyyntö on meille tänä päivänä äärimmäisen tärkeä?

Kokoava kysymys

- Mitä Isä meidän -rukous sinulle merkitsee ja kuinka usein sinä sitä rukoilet?

Ilosanoma: Jesajan kirjassa sanotaan, että syntimme estävät Jumalaa kuulemasta rukouksiamme. Jeesus poisti tuon kuuloes-teen omalla ristinkuolemallaan. Sen sijaan Isä ei kuullut häntä, kun hän riippui ristillä ja huusi tuskaansa. Se hinta hänen oli maksettava meidän rukoustemme kuulemisesta.

KOROTETTU HERRA

Helatorstai (2. vsk.): Apt. 1:1–14 (käsikirja 1–11)

Taustaa: Kreikkalainen lääkäri Luukas kirjoitti sekä nimeänsä kantavan evankeliumin että Apostolien teot. Hän omisti olemmat kirjansa **Teofilos-nimiselle ylhäiselle miehelle**, joka ilmeisesti sai parhaillaan kasteopetusta. Tekstimme kertomana ajankohtana Jeesuksen kuolemasta ja ylösnousemuksesta oli kulunut 40 päivää.

Jakeet 1–3

- Miettikää eri syitä, miksi Luukas tahtoi kuvata myös kristillisen kirkon syntymisen ja sen leviämisen Rooman valtakunnassa, kun taas muut kolme evankelistaa lopettivat Jeesuksen ylösnousemukseen?
- Oletko sinä koskaan epäillyt Jeesuksen ruumiillisen ylösnousemuksen historiallisuutta, siis sitä onko se oikeasti tapahtunut? Miksi?
- Miten 40 päivää Jeesuksen ylösnousemuksen ja taivaaseen astumisen välillä erosivat kaikista muista päivistä apostolien elämässä? (Mikä oli noiden 40 odotuspäivän merkitys opetuslapsille ja myöhemmin kristilliselle kirkolle?)
- Mikä sellainen erityistehtävä oli uskottu apostoleille, mitä ei ole ollut kenelläkään muulla kristityllä heidän jälkeensä?
- Jeesus oli puhunut Jumalan valtakunnasta tai taivasten valtakunnasta heti ensimmäisestä puheestaan lähtien. Mitä hän ehkä siitä opetti vielä tässä vaiheessa?

Jakeet 4–5. Huomatkaa, että helluntaipäivä ei ollut vain Pyhän Hengen vuodattamisen päivä, vaan myös 3000 hengen kasteopetuspäivä.

- Monien raamatunkäännösten mukaan tämä Jeesuksen puheenvuoro tapahtui yhteisellä aterialla. Mitä se todistaa, että Jeesus söi opetuslastensa kanssa vielä kuolleista noustuaankin?
- Miettikää, miksi Pyhää Henkeä ei annettu aikaisemmin, vaan vasta helluntaina?
- Johanneksen kastetta kutsuttiin myös parannuksen kasteeksi. Mikä on Johanneksen kasteen ja kristillisen kasteen ero?

Jakeet 6–7. Huomatkaa, että Herra oli luvannut Daavidin jälkeläisille iankaikkisen valtaistuimen. Israelissa ei kuitenkaan ollut ollut kuningasta viiteensataan vuoteen.

- Millaista Jumalan valtakuntaa opetuslapset tässä vaiheessa odottivat? (Kenelle se kuuluu, miten se tulee maan päälle?)
- Mikä vika oli opetuslasten kysymyksessä jakeessa 6?
- Mitä jae 7 opettaa meitä suhtautumaan lopunajan pohdintoihin, esimerkiksi siihen, milloin maailmanloppu tulee?

Jae 8

- Millä tavalla ja minne Jumalan valtakunta tulee tämän jakeen mukaan?
- Mitä nuo 11 miestä ehkä ajattelivat tehtävästä, jonka Jeesus tässä heille uskoi?
- Mikä ero olisi ollut, jos Jeesus olisi sanonut: ”Teidän pitää todistaa...”?
- Miksi Jeesuksesta todistaminen ei ollut helppoa apostolien ajanakaan?
- Miksi Jeesuksesta todistaminen ei ole helppoa meidänkään ajanamme?
- Jeesus sanoo tässä raamattupiirissä sinulle jakeen 8 sanat. Mitä sinä hänelle vastaat?
- Mistä johtuu, että kirkkojen on helpompi koota rahaa kärsivien auttamiseen kuin Jumalan valtakunnan levittämiseen maan ääriin asti?

Jae 9. Huomatkaa, että pilvi oli näkynyt Mooseksen aikaan pyhäkköteltassa Jumalan läsnäolon merkinä. Samoin se oli näkynyt kirkastusvuorella.

- Miksi oli tärkeää, että opetuslapset näkivät omin silmin Jeesuksen poistuvan tämän maan päältä? (Entä jos Jeesus olisi vain hävinnyt täältä vaiivikkaa. Mikä ero siinä olisi ollut opetuslasten kannalta katsottuna?)
- Mikä oli pilven merkitys tässä tilanteessa?
- Minne Jeesus meni, missä taivas on?
- Mitä vastaisitte kosmonautille, joka totesi palattuaan ensimmäiseltä avaruuslennoltaan, ettei hän nähnyt taivaassa mitään Jumalaa?

Jakeet 10–11

- Jeesus oli kertonut opetuslapsilleen tulevansa takaisin. Miksi enkeleiden piti tulla kertomaan tämä asia vielä uudelleen?
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus palaa tänne maan päälle samalla tavalla kuin hän täältä lähti?
- Mitä se vaikuttaa meidän arkeemme ja valintoihimme, jos odotamme Jeesusta palaavaksi minä päivänä tahansa? (Odotatko sinä häntä sillä tavalla?)
- Miten Jeesuksesta todistaminen ja hänen paluunsa odottaminen kuuluvat yhteen (jakeet 8 ja 11)?

Jakeet 12–14 (jos on aikaa)

- Miksi Luukas tahtoi luetella opetuslasten nimet vielä kerran, vaikka hän oli luetellut heidät jo aikaisemminkin?
- Millainen oli se joukko, jolle Jeesus uskoi maailman evankelioimisen?
- Juutalaisista poiketen kristityt laskivat naiset joukkonsa täysivaltaisina jäseninä alusta asti. Mistä se voisi johtua?
- Jeesuksen äiti mainitaan tässä tekstissä viimeisen kerran Raamatussa. Luuletteko, että Maria kaipasi poikaansa vai oliko hän ihan tyytyväinen tilanteeseen sellaisena kuin se oli?

(jatkuu)

Kokoavat kysymykset

- Missä Jeesus on tällä hetkellä, maan päällä vai taivaassa? Hänhän sanoi myös nämä sanat: ”*Minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti.*” (Matt. 28:20b)
- Voimmeko me mielestänne kokea Jeesuksen läsnäolon ihan samalla tavalla kuin opetuslapset kokivat sen Jeesuksen ollessa maan päällä? Jos voimme, niin missä ja milloin? Jos emme voi, niin miksi emme?

Ilosanoma: Jeesus-kuningas istuu tälläkin hetkellä Isänsä oikealla puolella meidän puolustusasianajamme. Samalla hän on joka hetki maan päällä uskoviensa kanssa armonvälineissä (Raamatun sanassa, kasteessa ja ehtoollisessa). Missä Raamattua oikein julistetaan, siellä Jeesus on aina läsnä ja puhuu kuulijoille.

PYHÄN HENGEN ODOTUS

6. sunnuntai pääsiäisestä (2. vsk.): Joh. 7:37–52 (käsikirja 37–39)

Taustaa: Lehtimajanjuhla oli ja on yksi Israelin kolmesta suuresta juhlasta, johon kaikkien miesten piti osallistua. Sitä juhlittiin syksyllä kokonainen viikko. Lehtimajanjuhlassa muisteltiin Israelin erämaavaellusta. Jeesus oli kuitenkin tullut näille juhlille ikään kuin salaa. Tempplivartiosto oli lähetetty pidättämään hänet ja tuomaan fariseusten kuulusteltavaksi.

Jae 37

- Millaista erilaista janoa ihmiset voivat tuntea?
- Jeesus oli tullut näille juhlille ikään kuin salaa. Miksi hän siis rupesi huutamaan tätä pientä puhetta kovalla äänellä juhlan viimeisenä päivänä?
- Miltä jakeen 37 sanat ehkä kuulostivat ihmisten korvissa?
- Jos me haluamme juoda Jeesuksen tarjoamaan elävää vettä, niin missä sitä on saatavilla?

Jae 38

- Mikä on elävän veden vastakohta?
- Millainen on ihminen, jonka sydämessä on elävän veden lähde? Miten hän eroaa ihmisestä, jolla ei ole sisimmässään mitään lähdeä?
- Miettikää konkreettisesti, miten uskovon ihmisen sydämeen voi syntyä elävän veden lähde?
- Mitä tai ketä varten uskovon ihmisen sisimmästä kumpuaa elävää vettä?

Jae 39

- Miksi Jeesus vertaa Pyhää Henkeä elävään veteen, mitä yhteistä niiden kahden välillä on?
- Johanneksen evankeliumin mukaan Jeesus kirkastui ristillä. Miksi Jumala ei tahtonut antaa uskoille Pyhää Henkeä, ennen kuin Jeesus oli kirkastettu?

Jakeet 40–44. Jakeessa 40 esiintyvä profeetta viittaa uuteen Moosekseen, jonka ilmestymistä juutalaiset olivat odottaneet jo toistatuhatta vuotta (5. Moos. 18:15,18).

- Miksi Jeesus ei julistanut kaikelle kansalle: ”Vaikka tulenkin Galileasta, olen syntynyt Betlehemissä, ja olen Daavidin jälkeläinen”?
- Onko meidän aikamme ihmisten helpompaa uskoa siihen, että Jeesus on Messias, kuin ajanlaskumme alun juutalaisen? Perustelkaa vastauksenne.
- Miksi Jumala ei ole tehnyt Jeesukseen uskomista mahdollisimman helpoksi vaan – kuten näyttää – mahdollisimman vaikeaksi?

Jakeet 45–49

- Miksi fariseukset eivät uskoneet Jeesuksen olevan Messias?
- Luuletteko, että fariseukset epäilivät joskus olevansa väärässä? Jos epäilivät, niin millaisissa tilanteissa?
- Jos jokaisen ihmisen sydämessä on jokin lähde, niin millainen lähde kumpusi fariseusten sydäimestä?

Jakeet 50–52. Fariseukset olivat väärässä väittäessään, ettei hallitusmiesten joukosta kukaan uskonut Jeesukseen. Oli yksi, joka uskoi: Nikodemos. Ja toisekseen he olivat väärässä väittäessään, ettei Galileasta ollut koskaan tullut profeettaa. Joona oli sieltä kotoisin.

- Nikodemos oli käynyt aikaisemmin keskustelemassa Jeesuksen kanssa keskellä yötä, koska pelkäsi muita hallitusmiehiä. Mikä sai hänet nyt sanomaan eriävän mielipiteensä Korkeimman neuvoston kokouksessa?
- Pystytkö sinä sanomaan oman vakaumuksesi ääneen silloinkin, kun kaikki muut ovat eri mieltä? Miksi voit, miksi et voi?
- Millainen lähde pulppusi Nikodemoksen sydäimestä?

Jeesus itse joutui huutamaan ristiltä: ”Minun on jano!” (Joh. 19:28). Tuona päivänä Nikodemos rohkaisi vielä kerran mielensä ja järjesti Jeesukselle kunnialliset hautajaiset. (Joh. 19:38–42).

- Miksi elävän veden omistajan piti itsensä kärsiä elämänsä lopussa hirvittävää janoa?
- Mikä sai Nikodemoksen toimimaan kuten hän toimi?

Ilosanoma: Tiedämme, että helvetissä kaikilla on jano (Luuk. 16:24). Sen hinnan Jeesus oli valmis maksamaan siitä, että sinä saisit juoda elävää vettä ja pääsisit Paratiisiin elämän veden virran äärelle (Ilm. 22:1,17).

PYHÄN HENGEN VUODATTAMINEN

Helluntaipäivä (kaikki vuosikerrat) Apt. 2:1–13

Taustaa: Helluntaijuhlaa vietettiin ensimmäisen viljasadon korjaamisen yhteydessä viisi viikkoa pääsiäisen jälkeen (2. Moos. 23:16). Juutalaisia ja juutalaisiksi kääntyneitä kokoontui silloin Jerusalemiin kymmenin tuhansin koko tunnetusta maailmasta. Aina Baabelin tornista lähtien on **kieli** ollut ihmisten välistä yhteyttä rajoittava tekijä (1. Moos. 12). Tämän lisäksi ihmisiä on jakanut vielä toinenkin väliseinä: se, joka erottaa **juutalaiset ja pakanat** toisistaan. Nyt nämä seinät poistuvat. **Pyhä Henki** oli annettu vanhassa liitossa vain tietyille profeetoille ja kuninkaille, kun heidät oli voideltu öljyllä. Huomatkaa, että **henki ja tuuli** ovat sama sana sekä hepreaksi että kreikaksi.

Taustakysymykset

- Mikä on sinun elämässäsi se tapaus, kun törmäsit kielimuuriin kaikkein pahiten?
- Miettikää, mistä syystä Pyhää Henkeä ei annettu vanhan liiton aikana kuin harvoille ja valituille uskovaissille?
- Miksi Pyhää Henkeä ei annettu opetuslapsille jo silloin, kun Jeesus eli ihmisenä maan päällä? Miksi piti odottaa 50 päivää vielä ylösnousemuksen jälkeenkin?
- Katsotaan jakeet Apt. 1:13–14. Yläsalissa olivat siis koolla samat naiset, jotka olivat seisoneet ristin juurella ja käyneet haudalla pääsiäisaamuna. Miksi heidänkin läsnäolonsa oli tärkeää?
- Mitä se osoittaa, että Jeesuksen veljetkin olivat paikalla?

Jakeet 1–4

- Miksi Pyhän Hengen vuodattamisen piti tapahtua juuri Jerusalemissa? Miksei Galileassa?
- Miksi Pyhä Henki piti vuodattaa nimenomaan helluntaijuhlien aikana?
- Mitä yhteistä on tuulella ja Pyhällä Hengellä?
- Mitä yhteistä on tulella ja Pyhällä Hengellä (3)? (Mitä tulenlieskat tässä yhteydessä symbolisoivat?)
- Mitä ne Jumalan suuret teot voisivat olla, joita apostolit saarnasivat ensimmäisenä helluntaina eri kielillä (4,11)?

Jakeet 5–8

- Olivatko apostolit, naiset ja Jeesuksen veljet sisätiloissa vai ulkona, kun Henki vuodatettiin heidän päälleen (1:13 ja 2:1). Perustelkaa vastauksenne.
- Kertokaa omin sanoin, mitä torilla tapahtui?
- Mikä ihmisiä ihmetytti eniten apostolien käytöksessä?
- Luuletteko, että opetuslapset osasivat puhua kuolemaansa asti sitä kieltä, jolla he nyt ihmeenomaisesti saarnasivat? Miksi, miksi ei?

Jakeet 9–11

- Montako kansallisuutta suunnilleen oli edustettuna Jerusalemissa noilla helluntaijuhlilla?
- Tuona päivänä Jerusalemissa kastettiin 3000 ihmistä (41). Katsokaa karttaa ja kertokaa, minne päin maailmaa evankeliumi levisi juhluvieraiden mukana? (Mitkä maat sijaitsevat noilla alueilla meidän päivinämme?)
- Millä tavalla helluntain kieli-ihme on toistunut lähetystyössä viimeisen 2000 vuoden ajan?
- Miksi lähetysaarnajille ei ole helluntain jälkeen annettu ihmeenomaista kielilläpuhumisen lahjaa, vaan heidän on pitänyt opetella suurella vaivalla lähetyskenttensä kieli?

Jae 12–13

- Mikä sai jotkut ihmiset epäilemään, että apostolit olivat juovuksissa (13)? (Keitä olivat ne ihmiset, jotka ehkä alkoivat epäillä apostolien olevan humalassa?)

Kokoavat kysymykset

- Paavali sanoo: ”*Jolla ei ole Kristuksen Henkeä, se ei ole hänen omansa.*” (Room. 8:9) Mistä sinä tiedät, onko sinulla Pyhä Henki vai eikö ole?
- Miksi juuri kielillä puhumisen (eikä esimerkiksi sairaiden paranemisen) piti olla ensimmäisen helluntain merkki?
- Paavali sanoo kielillä puhumisesta mm. seuraavaa: *Kielillä puhuva ei näet puhu ihmisille vaan Jumalalle; kukaan ei ymmärrä häntä, Hengen valtaamana hän puhuu salaisuuksia.* (1. Kor. 14:2). Miten Paavalin kuvaama kielillä puhuminen eroaa helluntain kielillä puhumisesta? (Mihin edellinen pyrkii, entä jälkimmäinen?)
- Millä tavalla Baabelin kieltensekoitus kumoutuu kristillisessä kirkossa?
- Jos olet kokenut, miten kristillinen usko kaataa kielimuurin, kerro kokemuksestasi.

Ilosanoma: Ilmestyskirja kertoo valtavasta kansanjoukosta, joka tulee kerran seisomaan Karitsan valtaistuimen edessä: ”*Sinä oli ihmisiä kaikista maista, kaikista kansoista ja heimoista ja he puhuivat kaikkia kielinä... He ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä... ja Jumala pyyhkii heidän silmistään kaikki kyynelät.*” (Ilm. 7:9–17.)

SALATTU JUMALA

Pyhän kolminaisuuden päivä (2. vsk.): Joh. 15:1–10

Taustaa: Israelin kansa oli aikaisemmin ollut Herran viinipuu, mutta Herra oli siihen pettynyt, koska se ei tuottanut hedelmää (Jes. 5:1–7). Nyt Jeesus sanoo olevansa oikea (= tosi) viinipuu, johon Jumalan ei tarvitse pettyä. **Viiniköynnöksestä karsitaan** joka talvi kaikki tarpeettomat osat. Mitä enemmän oksia karsitaan, sitä tukevammaksi runko tulee.

Alustava kysymys

- Vastaa tähän kysymykseen näppituntuman, ei tekstin, perusteella: millainen kristitty kantaa mielestäsi paljon hedelmää?

Jakeet 1–3

- Etsikää mahdollisimman monta yhtymäkohtaa viinipuun ja Jeesuksen väliltä.
- Miksi taivaallinen Viinitarhuri joutuu tekemään veitsellään jakeen 2 kuvaamaa karsimistyötä? (Miksi hän leikkaa viinipuusta pois eläviä oksia?)
- Lehdet ovat viiniköynnökseen näkyvin ja jopa kaunein osa. Miksi juuri niiden versoja pitää leikata pois kovalla kädellä?
- Mitä ovat ne asiat, joita sinä tahdoit ”kasvattaa” elämässäsi, mutta jotka taivaallinen Viinitarhuri leikkasi pois? (Tähän kysymykseen voit vastata myös hiljaa sydämässäsi.)
- Miten Jeesuksen sana voi puhdistaa kristityn?

Jakeet 4–6

- Mitä yhteistä on kristityillä ja viinipuun oksilla?
- Miettikää hedelmän kantamisprosessia neljän ensimmäisen jakeen valossa. Mikä siinä prosessissa on oksien (meidän) tehtävä, mikä viinipuun rungon (Jeesuksen) ja taas puutarhurin (Jumalan) tehtävä?
- Miettikää eri syitä, miksi jokin oksa saattaa irrota viinipuusta? (Mikä esim. estää mahlaa virtaamasta oksiin?)
- Mistä syystä joku kristitty saattaa luopua Jeesuksesta?
- Mikä olisi sellainen kiusaus tai synty, joka voisi ehkä kuivattaa sinun uskonelämäsi, niin että putoat pois Jeesusviinipuusta? (Voit vastata hiljaa mielessäsi.)
- Mikä on uskosta luopuneen ihmisen kohtalo jakeen 6 mukaan?
- Mitä Jeesuksessa pysyminen tarkoittaa käytännössä?

Jae 7–8

- Miksi Jeesuksessa ja hänen sanoissaan pysyminen on ehto hedelmän kantamiselle?
- Mitä siihen tarvitaan, että Jeesuksen sanat voisivat pysyä meissä? (Mikä saa aikaan sen vastakohtan: etteivät Jeesuksen sanat eivät pysykään meissä?)
- Mikä tekee Jeesuksen sanoissa pysymisen vaikeaksi meidän aikanamme?

Jakeet 9–10

- Miten ihmisen rakkaudessa pysytään?
- Miten Jeesuksen rakkaudessa pysytään?
- Mitä osoittaa ihmissuhteesta, jos toinen osapuoli ei välitä tippaakaan toisen sanoista ja pyynnöistä?
- Mistä on osoitusta, jos joku kristitty ei välitä vähääkään Jeesuksen käskyistä?
- Mitä meidän on tehtävä silloin, kun huomaamme, ettemme ole pysynyt Jeesuksen käskyissä?
- Tämän raamattupiirin ”muistolause” on jae 9. Mitä sinulle merkitsee, että Jeesus on rakastanut sinua yhtä paljon kuin taivaallinen Isä on rakastanut häntä?

Ilosanoma: Kukaan meistä ei ole kantanut hedelmää niin, kuin meidän olisi pitänyt paitsi Jeesus. Vaikka hän kantoi enemmän hedelmää kuin kukaan toinen, silti hänet ikään kuin heitettiin tuleen ja poltettiin kuin kuivunut oksa. Jeesusta kohtasi hedelmää kantamattoman oksan tuomio, että me voisimme siltä säästyä.

KATOAVAT JA KATOAMATTOMAT AARTEET

2. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 12:13–21

Taustaa: Mooseksen lain mukaan vanhimman veljen piti saada 2/3 perinnöstä ja nuoremmat jakoivat loput keskenään (5. Moos. 21:17). Ilmeisesti tämä mies tuli Jeesuksen luo yksin, ilman veljeään. Huomatkaa, että rabbit ratkaisivat usein tällaisia ongelmia.

Jakeet 13–14. Jeesuksen vastaus jakeessa 14 alkaa sanatarkasti sanalla ”Mies! Ihminen!” eikä se ole erityisen kohtelias puhuttelu.

- Mistä luulette johtuvan, että perintöriidat ovat yleisiä parhaimmissakin perheissä? (Mistä johtuu, että ihmiset voivat sotkea välinsä sisaruksiinsa loppuiäkseen jonkin taulun tai seinäkellon tähden?)
- Mikä ero on 13. jakeessa esiintyvän miehen, ja muiden Jeesukselta apua hakeneiden ihmisten välillä?
- Miettikää, millaisesta ongelmasta tuossa perinnönjaossa saattoi olla kysymys?
- Mikä oli 13. jakeen miehen todellinen ongelma?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi tehnyt, kuten mies pyysi?

Jae 15. Verbi ”karttakaa tarkoin”, ”kavahtakaa” on alkukielessä erittäin vahva ilmaus.

- Miksi me kristitytkin tarvitsemme usein tällaista kehotusta?

Jakeet 16–19. Uudessa käännöksessä ei näy se, että mies puhuu jakeessa 19 omalle ”sielulleen”.

- Oliko rikkaan miehen elämä mielestäsi ollut onnellinen? Perustele vastauksesi.
- Voisitko sinä toivoa lapsillesi sellaista elämää, jonka ainoa ongelma olisi omaisuuden investointi parhaalla mahdollisella tavalla?
- Miksi Jumala oli antanut sopivasti aurinkoa ja sadetta sellaisen miehen pelloille, joka ei kertaakaan häntä niistä kiittänyt?
- Kuka tai mikä oli vertauksen miehen jumala?
- Mitä vihjeitä vertaus antaa rikkaan miehen ihmissuhteista?
- Mikä oli miehen pahin erehdys?
- Sovella tätä vertausta rikkaisiin ja köyhiin maihin. Mitä se tällä tavalla luettuna tahtoo meille sanoa?
- Mieti, miten sinun pitäisi käyttää rahojasi ja omaisuuttasi, olipa niitä sitten vähän tai paljon?

Jae 20

- Miksi rikas mies ei ajatellut kuolemaansa ennen kuin se oli liian myöhäistä?
- Missä tilanteessa sinä olet ajatellut omaa kuolemaasi ja sen jälkeen tulevaa tuomiota?
- Vastaa hiljaa itsekseesi Jeesuksen esittämään kysymykseen jakeen lopussa.

Jae 21

- Miten rikas mies olisi voinut koota aarretta taivaaseen?
- Mitä tarkoittaa, että jollakulla on aarre Jumalan luona?
- Vertaa rikkasta miestä Jeesukseen – mitä eroja löydät näiden kahden väliltä?
- Miksi Jumala vaati Jeesukselta hänen sielunsa, samalla lailla kuin hän vaati sen itsekkäältä rikkaalta mieheltäkin?
- Rikas oli kerännyt rikkautta itseään varten. Kenelle joutui se ”rikkaus”, jonka Jeesus oli kerännyt täällä maan päällä?
- Mitä jakeet 20–21 ehkä sanoivat sille miehelle, joka olisi halunnut Jeesuksen ratkaisevan perintöriidan omaksi edukseen (13)?

Ilosanoma: Meidän rikkautemme ja aarteemme Jumalan luona on Jeesus itse. Hän istuu tälläkin hetkellä taivaan valtaistuimella Isänsä oikealla puolella ja näyttää hänelle haavojaan, kun meidän ahneutemme synnit meitä siellä syyttävät.

TIEN RAIVAAJA

Juhannuspäivä (kaikki vuosikerrat): Luuk. 1:57–66 (myös 23–25)

Taustaa: Sakariaksesta ja Elisabetista kerrotaan, että he olivat jo iäkkäitä (Luuk. 1:7 ja 18). Voimme olettaa heidän iäkseen noin 70 vuotta. Pariskunnan suuri suru oli ollut lapsettomuus. Edellisenä vuonna enkeli oli kuitenkin ilmestynyt Sakariakselle ja ilmoittanut, että he saisivat pojan, jolle piti antaa nimi Johannes. Hänestä tulisi Messiaan tien valmistaja. Koska Sakarias epäili tätä lupautta, hän menetti puhekykynsä. Kotiin palattuaan hän kommunikoi vaimonsa kanssa kirjoittamalla. Kun Elisabet oli kuudennella kuukaudella raskaana, tuli nuori Maria Nasaretista asumaan heille kolmen kuukauden ajaksi.

Käsitlemme taustatietona jakeet 23–25 (jotka luetaan nyt ääneen).

- Millaisia vaikeuksia lapsettoman pariskunnan elämään ehkä sisältyi tuon ajan yhteiskunnassa?
- Mitä lapsettomuus vaikuttaa parisuhteeseen?
- Mitä lapsettomuus vaikutti ehkä Sakariaksen ja Elisabetin jumalasuhteeseen?
- Mikä oli Jumalan tarkoitus, kun hän piti Sakariasta mykkänä koko Elisabetin raskausajan?
- Millä perusteella voimme uskoa, että sellainenkin biologinen ihme voi tapahtua, että seitsemänkymppinen nainen tulee raskaaksi?
- Miettikää, miksi Elisabet vetäytyi oman kotinsa seinien sisäpuolelle kokonaiseksi viideksi kuukaudeksi raskautensa aikana (24)?
- Millainen oli Elisabetin raskausaika, mitä iloja ja vaivoja siihen mahdollisesti sisältyi?
- Mitä Marian käynti merkitsi Elisabetille tässä tilanteessa?
- Mitä huomaamme Elisabetin uskosta jakeen 25 perusteella?
- Miksi Jumala tahtoi antaa Poikansa tienvalmistajan syntyä vanhoille vanhemmille, ei nuorille?

Jakeet 57–58. Sana ”laupeus” tarkoittaa Jumalan rakkautta, armoa ja uskollisuutta lupauksilleen.

- Miten on mahdollista, että naapurit ja sukulaiset pääsivät selville Elisabetin raskaudesta vasta lapsen syntymän jälkeen?
- Mitä kyläläiset ajattelivat siitä, että näin vanhalle pariskunnalle oli syntynyt lapsi?
- Miten Jumalan laupeus näkyi Sakariaksen ja Elisabetin elämässä?
- Aikaisemmin Elisabet oli ollut ympäristönsä halveksinnan kohteena. Miten hän ehkä koki sen, että ihmisten asenne muuttui yhtäkkiä täysin päinvastaiseksi?
- Onko sinun vaikeaa vai helppo iloita iloitsevien kanssa ja itkeä itkevien kanssa? Miksi?

Jakeet 59–64. Ympärileikkaus oli suuri juhla, jossa poikalapsi otettiin Herran kansan jäseneksi. Nimi Johannes tarkoittaa ”Herra on armollinen”.

- Miettikää, miten seitsemänkymppiset vanhemmat selvisivät vauvanhoidosta.
- Lähi-idässä isä tai isoisä saa päättää lapsen nimestä. Miksi muut sukulaiset ottivat nyt tämän tehtävän hoitaakseen?
- Mitä ihmiset kummastelivat eniten Elisabetin käytöksessä? Entä Sakariaksen?
- Miksi Herra tahtoi antaa tälle lapselle nimenomaan tällaisen nimen?
- Miksi Herra vapautti Sakariaksen mykkyudesta juuri tällä hetkellä?

Jakeet 65–66. Sanonta ”Herran käsi oli hänen kanssaan/yllään” on otettu VT:stä. Sitä käytetään esimerkiksi profeetta Eliasta, joka onkin Johannes Kastajan ennakkokuva Raamatussa.

- Miksi ihmiset pelkäsivät?
- Miten pikku Johanneksen lapsuus erosi ikätoverien lapsuudesta?
- Mistä se ehkä näkyi, että Herran käsi oli Johannes-pojan yllä?
- Miettikää, mihin Johannes Kastaja tarvitsi juuri tällaista perhettä ja juuri tällaista lapsuutta?
- Mieti, mihin sinä itse olet tarvinnut juuri sellaista perhettä ja sellaista lapsuutta, jonka Jumala on sinulle antanut.

Ilosanoma: Johannes itse saarnasi lakia, mutta hänen nimensä saarnasi ihmisille evankeliumia: Jumala on armollinen. 30 vuoden kuluttua Johannes sai osoittaa sormellaan Jumalan Karitsaa, joka ansaitsi armon koko maailmalle kantamalla sen synnit ristinpuulle.

KUTSU JUMALAN VALTAKUNTAAN

3. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 19:1–10

Taustaa: Israelin veronkerääjät olivat ajanlaskumme alussa kuuluja epärehellisyydestään. Ensinnäkin he olivat miehitysvallan (roomalaisten) palveluksessa, ja toiseksi he pistivät verorahoja omaankin taskuunsa ja rikastuivat kanssaihmistensä kustannuksella. Jakeesta 7 näemme, miten epäsuosittu mies Sakkeus oli omassa kaupungissaan. Jeesus kävi tietävästi Jerikossa vain tämän kerran, viikkoa ennen kuolemaansa.

Jakeet 1–2 ja 7. Publikaani tarkoittaa siis veronkerääjää.

- Miettikää, mitä Sakkeuksen elämään oli lapsuudessa ja nuoruudessa vaikuttanut se, että hän oli lyhempi kuin toiset pojat (1 ja 3b)?
- Miksi Sakkeus oli valinnut itselleen juuri veronkantajan ammatin, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Miten veronkerääjät ehkä puolustelivat käytöstään viedessään köyhältä hänen viimeisen lampaansa/penninsä.
- Sakkeuksesta oli vähitellen tullut verotoimiston johtaja. Mitä kaikkea vaadittiin mieheltä, joka pääsi miehityksessä maassa suuren kaupungin verojohtajaksi? (Voiko helläsydäminen mies mielestänne menestyä verojohtajan ammatissa tuohon aikaan? Perustelkaa mielipiteenne.)
- Miten Sakkeus ehkä suhtautui siihen, että kaikki jerikolaiset halveksivat häntä (7)?
- Sakkeus oli luultavasti lähempänä viittäkymmentä, sillä johtajaksi pääseminen vie aina aikaa. Hänellä oli siis jo isoja lapsia. Mitä lapset ehkä isänsä ammatista ajattelivat?
- Ihminen mietti usein viisikymppisenä uudelleen elämänsä arvot. Mitä luulette Sakkeuksen toivoneen loppuelämältään tässä vaiheessa?

Jakeet 3–4. Sakkeus oli käynyt synagogakouluun kuten muutkin juutalaispojat ja osasi ulkoa kymmenen käskyä (mm. Älä varasta!) Publikaaniksi tultuaan hän oli varmaan lopettanut synagogassa ja temppelissä käynnit.

- Yleensä veronkerääjät eivät halunneet olla missään tekemissä uskovaisten kanssa ja päinvastoin. Miettikää eri syitä, miksi Sakkeus tahtoi nyt ehdottomasti nähdä Jeesuksen?
- Itseään kunnioittava mies ei koskaan juokse Lähi-idän kulttuureissa. Mitä se osoittaa, että Sakkeus käyttäytyi niin epäsovinnaisesti kuin jakeissa 3–4 häntä kuvataan?
- Metsäviikunapuu voi kasvaa suureksi kuin tammi. Mitä luulette, toivoiko Jerikon verojohtaja tulevansa nähdyksi puussa vai toivoiko hän, ettei kukaan näkisi häntä siellä? Perustelkaa vastauksenne.

Jae 5

- Tämä oli Jeesuksen ensivisiitti Jerikoon. Mitä Sakkeus ajatteli, kun hän puussa istuessaan kuuli yhtäkkiä nimensä puun alta Jeesuksen suusta?
- Yhdessä syöminen oli juutalaisille ystävyuden merkki. Milloin Jeesus oli päättänyt, että hän menisi Sakkeuksen luo kylään? Miettikää eri mahdollisuuksia.
- Miten Sakkeus olisi ehkä reagoinut, jos Jeesus olisikin sanonut hänelle puun alta: ”Jos muutat epärehellisen elämäntapasi, niin sitten tulen luoksesi kylään”?
- Miten sinä reagoisit, jos joku sanoisi sinulle: ”Jos muutut ensin hyväksi ihmiseksi, niin sitten tahdon olla ystäväsi”?
- Mitä jerikolaiset olisivat ajatelleet, jos Jeesus olisi käskenyt Sakkeusta muuttumaan, vrt. jae 7?
- Miksi ihmistä ei muuta se, että häntä käsketään muuttumaan?
- Minne Jeesuksella oli kiire?

Jae 6

- Mikä teki Jerikon verojohtajan iloiseksi tuossa tilanteessa sen sijaan että hän olisi ollut hirveän nolo?
- Miksi oli tärkeää, että tämä ensimmäinen kohtaaminen Sakkeuksen ja Jeesuksen välillä oli julkinen?

Jae 7

- Mitä jerikolaiset ajattelivat itsestään tämän jakeen mukaan?

Jae 8. Tässä jakeessa on uusi käänös parempi: ”Keneltä olen liikaa kiskonut...”

- Mikä muutti yhtäkkiä Sakkeuksen sydämen?
- Laskekaa suunnilleen, montako prosenttia entisestä omaisuudesta Sakkeukselle jäi käteen?
- Mitä jerikolaiset ehkä ajattelivat, kun verojohtaja rakennutti kaupunkiin vanhainkodin puolella omaisuudestaan, ja sen jälkeen kierteli kaupunkilaisten ovilla maksamassa verovilppejään nelinkertaisesti takaisin?

Jakeet 9–10

- Miettikää, miten Sakkeus muuttui isänä tultuaan uskoon?
- Abraham on juutalaisten esi-isä ja kristittyjen uskon isä. Mitä Jeesus tarkoitti sanoessaan, että Sakkeus on Abrahamin poika?
- Kuka tässä tilanteessa etsi ketä: Sakkeus Jeesusta vai Jeesus Sakkeusta? Perustelkaa vastauksenne.
- Milloin Sakkeus tuli mielestänne uskoon, mainitkaa jae.
- Mitä tapahtui sille rangaistukselle, jonka Jumala oli laissaan säätänyt varkaita varten?

Ilosanoma: Matkallaan Jerusalemiin ristiinnaulittavaksi Jeesus poikkesi Jerikoon nimenomaan Sakkeuksen tähden. Antaessaan verojohtajalle synnit anteeksi hän tiesi, että hänen itsensä pitäisi kantaa niiden rangaistus ristille. Syntien anteeksisaaminen oli ilmaista Sakkeukselle ja meille, mutta Jeesukselle se maksoi hänen henkensä.

KADONNUT JA JÄLLEEN LÖYTÄNYT

4. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 15:11–32

Taustaa: Israelilainen **talo** ei yleensä seisonut kukkulalla ylhäisessä yksinäisyydessään, vaan tiheästi asutetun kylänraitin varrella. Ainoa paikka, mistä voi nähdä vähän kauemmas, oli talon katto (vrt. jae 20). Huomatkaa, että itseään kunnioittavat miehet **eivät juokse Lähi-idässä. Pojat** tässä vertauksessa tarkoittavat niitä ihmisiä, jotka ovat kasteessa päässeet taivaallisen Isän lapsiksi ja tietävät, millainen hänen kotinsa on.

Jakeet 11–12

- Miettikää, miksi nuorempi veljeksistä ei ollut tyytyväinen elämäänsä, vaikka hänellä oli hyvä koti ja hyvä isä?
- Mistä syystä isä suostui poikansa vaatimukseen, vaikka varmasti tajusi, mikä siitä seuraisi (12b)?
- Miksi Jumalakaan ei koeta pysäyttää ihmistä, joka tahtoo lähteä pois hänen luotaan?

Jakeet 13 ja 30

- Mitä mieltä olet nuoren miehen elämästä ulkomailla – oliko se onnellista vai ei? Perustele vastauksesi.

Jae 14

- Miten on mahdollista, ettei nuori mies ei saanut yhtään ainoata ystävää, joka olisi pysynyt ystävänä myös pahan päivän tullen?

Jae 15–16. Sikopaimenen työ oli pahinta, mitä juutalainen voi kuvitella, koska sika on VT:ssä saastainen eläin. Tuhlaajapoika sai varmaan palkkansa pieninä ruoka-annoksina, jotka eivät tyydyttäneet läheskään hänen nälkäänsä.

- Miettikää, miksi tämän sikopaimenen ei annettu syödä edes sikojen palkoja nälkäänsä?

Jakeet 17–19

- Mikä sai pojan ”menemään itseensä” sen sijaan että hän olisi tehnyt itsemurhan toivottomassa tilanteessaan?
- Jakeet 17–19 sisältävät nuoren miehen suunnitteleman synnintunnustuksen. Mitä hän tarkoitti sanoessaan, että oli tehnyt syntiä paitsi isäänsä myös ”taivasta vastaan”?
- Mieti, mitä syntejä sinä olet tehnyt a) isääsi & äitiäsi ja b) taivasta vastaan? Voit vastata hiljaa mielessäsi.
- Mistä syystä nuori mies ei aikonut pyytää isältään pääsyä takaisin pojan asemaan?
- Millaiset ihmiset yleensä ajattelevat niin, etteivät he ole arvollisia Jumalan lapsen asemaan?

Jae 20

- Mitä isä oli tehnyt kaikki ne vuodet, kun hänen poikansa oli ollut poissa kotoa? (Ks. kohtaa Taustaa.)
- Mitä isä ehkä ajatteli ensimmäiseksi nähdessään poikansa laahustavan kylään johtavalla tiellä ryysyissään ja paljain jaloin?
- Mitä kyläläiset ehkä ajattelivat nähdessään tuhlaajapojan lähestyvän kylää surkeassa tilassa?

Jakeet 21–24. Huomatkaa, että vain orjat kulkivat tuohon aikaan paljain jaloin.

- Miksei poika sanonutkaan isälleen sitä, mitä oli aikonut sanoa, eli ei siis pyytänyt isäänsä tekemään hänestä palvelijaa (18–19, vrt. 21)?
- Mistä sormus ja parhaat vaatteet olivat osoituksena?
- Millä hetkellä isä antoi pojalleen anteeksi?
- Miksi isä halusi kutsua myös kyläläiset juhliin?

Jakeet 25–28

- Miksi vanhempi poika ei ollut lähtenyt nuoremman veljensä tavoin ulkomaille, vaikka hänkin oli tyytymätön elämäänsä?
- Vanhempi poika nöyryytti isänsä koko kyläyhteisön silmissä kieltäytyessään tulemasta tämän järjestämiin juhliin. Mikä mielestänne oli syynä siihen, ettei tämä ”hyvä” poika rakastanut isäänsä?

Jakeet 29–32. Jakeen 29 verbi kuuluu sanatarkasti kreikaksi ”raataa kuin orja”.

- Vanhempi poika erehtyi väittäessään, että oli täyttänyt kaikki isänsä käskyt. Mitä isä olisi toivonut häneltä kaikkein eniten?
- Miksi vanhempi poika piti itseään pikemminkin orjana kuin omaisuuden haltijana, vaikka isä oli luvannut hänelle puolet omaisuudestaan (12b, 29, 31)?
- Millaiseen kristittyyn Jeesus viittaa puhuessaan tästä pojasta?
- Jeesuksen vertauksissa juhlat merkitsevät aina taivasta. Kuka pääsee tuhlaajapoika-vertauksen mukaan taivaaseen, kuka ei sinne pääse?
- Miksi Jeesus lopetti kertomuksensa ikään kuin kesken, eikä kertonut, menikö isovelji juhliin vai ei?
- Mikä on tuhlaajapoika-vertauksen sanoma juuri sinulle?

Ilosanoma: Jeesuskin jätti Isänsä kodin, mutta täysin eri syistä kuin tuhlaajapoika, nimittäin tehdäkseen Isänsä tahdon. Mutta kun hän oli palaamassa kotiinsa (kuollessaan), hän ei suinkaan saanut osakseen samaa vastaanottoa kuin tuhlaajapoika. Päinvastoin: taivaan ovi paiskattiin kiinni hänen nenänsä edessä ja hän joutui huutamaan: ”Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?” Sen tähden tuo ovi onkin nyt apposen auki jokaisen elämänsä pilanneen tuhlaajapojan ja -tytön edessä.

ARMAHTAKAA!

5. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Joh. 8:1–11

Taustaa: Mooseksen lain mukaan olisi sekä nainen että mies pitänyt kivittää kuoliaaksi, jos he kerran olivat syyllistyneet yhdessä aviorikokseen (3. Moos. 20:10). **Roomalaiset** olivat kuitenkin pidättäneet itselleen oikeuden kuolemanrangaistuksen langettamiseen ja toimeenpanoon miehitetyssä Israelissa.

Jakeet 1–4

- Millaiset eri syyt saattavat saada ihmisen rikkomaan avioliittonsa?
- Millaista onnea ja tuskaa ”uusi rakkaus” ehkä oli tuonut tämän naisen elämään?
- Millaisia ongelmia sisältyy ”toisen naisen” elämään?
- Mikä on pahinta sellaisessa tilanteessa, kun joku jää kiinni aviorikoksesta, ja itse teosta vielä?
- Miksi pidättäjät eivät ottaneet saman tien kiinni aviorikoksen toista osapuolta?
- Mitä nainen ehkä tunsu rakastajaansa kohtaan sen jälkeen, kun tämä oli paennut paikalta?
- Mikä tässä tilanteessa ehkä tuntui pahimmalta rakastajasta, joka varmaan hänkin oli naimisissa?
- Sinä aamuna joutuivat vaikeaan tilanteeseen myös monet muut asianosaiset. Miettikää, miltä aviorikoksen paljastuminen ja uhkaava kivityskuolema tuntuivat kivitettävän naisen aviomiehestä, hänen lapsistaan ja hänen vanhemmistaan, jos he olivat vielä elossa?
- Mitä tällainen tilanne vaikuttaa asianosaisten lasten sielunelämään?

Jakeet 5–6. Jeesus oli tässä vaiheessa niin kuuluisa, että kaikki tiesivät hänestä jotakin.

- Mitä nainen ehkä ajatteli Jeesuksesta siinä vaiheessa, kun häntä raahattiin tämän eteen?
- Mitä nainen ehkä ajatteli syrjähyppystään tuolla hetkellä?
- Miksi juutalaiset raahasivat naisen Jeesuksen eteen, vaikka tiesivät varsin hyvin, että kuolemanrangaistuksesta saivat päättää vain roomalaiset?

Jakeet 7–9

- Miksi Jeesus ei sanonut: ”Kenelläkään teistä ei ole oikeutta heittää tätä naista kivellä”, vaan sen sijaan lausui jakeen 7b sanat?
- Miksi luulette syyttäjien lähteneen paikalta nimenomaan siinä järjestyksessä, että vanhimmat lähtivät ensin?
- Mitä nainen ehkä ajatteli katsellessaan kivittäjiä, jotka poistuivat yksi kerrallaan paikalta?
- Miksi Jeesus ei tahtonut katsoa, miten hänen sanansa tehosivat kuulijoihin, vaan kumartui sen sijaan kirjoittamaan jotain maahan?
- Jokainen paikalla ollut mies huomasi olevansa syntinen. Miksi kukaan heistä ei jäänyt Jeesuksen luo synteineen?
- Miksi nainen ei karannut paikalta silloin, kun Jeesus kirjoitti jotain maahan uudemman kerran, vaikka hänellä olisi ollut siihen mahdollisuus?

Jakeet 10–11

- Miksi Jeesuksella, ja ainoastaan hänellä, olisi ollut oikeus tuomita tämä nainen kuolemaan?
- Mistä syystä Jeesus ei tässä tilanteessa tuominnut naista, jonka Mooseksen laki kuitenkin tuomitsi?
- Mitä tapahtui rangaistukselle, joka tämän naisen olisi pitänyt kärsiä tuhottuaan niin monen ihmisen onnen?
- Mitä kaikkea sisältyy Jeesuksen sanoihin jakeessa 11?
- Milloin nainen alkoi uskoa syntien anteeksiantamukseen?
- Jeesus sanoo sinulle tänään jakeen 11 sanat. Mitä ne sinulle nykyisessä elämäntilanteessasi merkitsevät? (Voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)

Tämän jälkeen...

- Miksi vain armo ja rakkaus voivat antaa ihmiselle voimaa luopua synneistään?
- Minne nainen meni temppelein pihalta ja miten hänen elämänsä siitä lähtien muuttui? Miettikää eri mahdollisuuksia.

Ilosanoma: Meille ei kerrota, mitä Jeesus kirjoitti hiekkaan. Ehkä hän toimi tuomarina ja kirjoitti lain langettaman kuolemanrangaistuksen, mutta lisäsi toisella kertaa sanat: ”Minä otan sen kärsiäkseni sinun sijastasi.”

HERRAN PALVELUKSESSA

Apostolien päivä (2. vsk.): Matt. 16:13–20 (käsikirja 13–19)

Taustaa: Uuden testamentin **Kristus**-titteli tarkoittaa samaa kuin Vanhan testamentin **Messias**, suomeksi ”voideltu”. Kuninkaat ja ylimmäiset papit voideltiin öljyllä, kun heidät asetettiin virkaansa. Vanhan testamentin läpi kulkee **Messias-odotus**, sillä profeetat ennustivat hänen tulostaan. Jeesus on ilmeisesti tässä vaiheessa matkalla Hermonin kirkastusvuorelle (vrt. 17:1–8).

Jakeet 13–14. Filippoksen Kesarea sijaitsi Pohjois-Israelissa. Se oli roomalaisten asuttama kaupunki, jonne oli pystytetty valtava Zeus-jumalan temppeli.

- Miettikää, miksi Jeesus päätti käydä tämän keskustelun juuri Filippoksen Kesareassa?
- Jos Suomessa tehtäisiin tänä päivänä katugallup siitä, kuka Jeesus oikein on, millaisia vastauksia luulisitte saatavan? Mikä olisi ehkä yleisin vastaus?
- Mikä sinun olisi ollut helpointa uskoa, jos olisit elänyt tuohon aikaan: sekö että Jeesus oli profeetta Elia (joka oli elänyt 800 vuotta aikaisemmin), profeetta Jeremia (600 vuotta aikaisemmin), Johannes Kastaja (teloitettu pari vuotta aikaisemmin) vai että hän oli Kristus, Jumalan Poika?
- Voidaanko mielestäsi niitä ihmisiä kutsua kristityiksi, jotka vastaavat jakeen 14 tavalla? Miksi voidaan/ miksi ei voida?

Jakeet 15–16. Tämä oli nyt kolmen Jeesuksen seurassa vietetyn opiskeluvuoden loppupäivä.

- Mikä ero oli Pietarin tunnustuksella ja juutalaisten uskontunnustuksella? Sehän kuuluu näin: ”Herra, sinun Jumalasi, Herra on yksi.”
- Yleensä juutalaiset odottivat tuohon aikaan Messias-kuninkaan, eivätkä minkään jumalolennon tuloa. Mistä Pietari vetäisi tunnustukseensa mukaan myös Jumalan Pojan tittelin? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä osoittaa se, ettei kukaan muu opetuslapsista lisännyt mitään Pietarin tunnustukseen eikä kommentoinut sitä millään tavalla?
- Miksi valtaosa juutalaisista ei tajunnut, että Jeesus on VT:n ennustama Messias?

Jakeet 17–18

- Miksi Pietari ei olisi voinut keksiä omasta päästään tuollaista uskontunnustusta?
- Millainen ihminen on siis autuas eli ikionnellinen näiden jakeiden mukaan? (Oletko sinä sellainen?)
- Millaiset ajatukset risteilivät ehkä Pietarin päässä, kun Jeesus nimitti häntä kallioksi kaikkien kuullen?
- Roomalaiskatolinen kirkko uskoo, että Jeesus tarkoitti kalliolla Pietaria itseään ensimmäisenä paavina. Protestantit taas uskovat, että kallio tarkoitti Pietarin uskontunnustusta jakeessa 16. Kumpaa mieltä sinä itse olet ja miten perustelet kantasi?

Jakeet 19–20. Jeesus puhuu tässä ns. avainten vallasta. Se tarkoittaa, että hänen valtuuttamillaan henkilöillä on valta antaa syntejä anteeksi katuville syntisille, mutta he voivat myös kieltää anteeksiannon katumattomilta syntisiltä.

- Miksi Jeesus antoi Pietarille avainten vallan heti tämän uskontunnustuksen jälkeen?
- Kenen hallussa taivasten valtakunnan avaimet ovat tänä päivänä?
- Avainten valtaa on eri kirkkokunnissa vanhastaan sovellettu yleensä niin, että julkisyntisiä ei ole päästetty ehtoolliselle, ennen kuin he ovat tehneet parannuksen. Mitä mieltä olette tästä käytännöstä?
- Mitä tapahtuu kirkolle, jossa avainten valtaa ei käytetä, vaan kuka hyvänsä saa mennä ehtoolliselle milloin hyvänsä? Vaikkapa pedofiili, joka ei myönnä taipumustaan synniksi.

Kokoavat kysymykset

- Miten vastaisit tämän tekstin perusteella väitteeseen: Jokainen tulee omalla uskollaan autuaaksi?
- Miksi lähes kaikissa kirkkoissa luetaan joka sunnuntai uskontunnustus? Mitä tapahtuu, jos se jätetään pois ohjelmasta?
- Miksi uskontunnustuksen oikea sisältö on kristillisessä kirkossa tärkeämpi kuin kirkon harjoittama diakoniatyö ja kaikki muukin sen toiminta?
- Mikä on sellaisen kirkon tulevaisuus, jonka teologit, papit ja piispat pitävät Jeesusta pelkäämään Marian ja Joosefin poikana?
- Mikä on sinun oma uskontunnustuksesi? Kenen sinä sanot Jeesuksen olevan?

Ilosanoma: Kun kuulet kirkossa synninpäästön tai osallistut ehtoolliseen seuraavan kerran, muista silloin Jeesuksen lupaus: Taivaassa annetaan anteeksi ne synnit, jotka hänen palvelijansa julistavat anteeksi täällä maan päällä.

RAKKAUDEN LAKI

7. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Markus 10:17–27

Taustaa: Matteus kutsuu tekstimme miestä **nuorukaiseksi** (19:22) ja Luukas sanoo hänen olleen **korkeassa yhteiskunnallisessa asemassa** (18:18). Tämä nuori poliitikko oli siis menestynyt todella hyvin elämässään. Mahdollisesti hän oli korkean neuvoston (silloisen hallituksen) jäsen.

Jakeet 17–18. Huomatkaa, etteivät miehet yleensä juosseet eivätkä polvistuneet ajanlaskumme alun Israelissa.

- Mikä sai tämän menestyneen poliitikon käyttäytymään niin epätavallisesti kuin mistä jae 17 kertoo?
- Millä perustella mies uskoi Jeesuksen tietävän vastauksen kysymykseensä, vaikka ei ilmeisesti pitänytäkään häntä Jumalana?
- Miksi miehellä ei ollut varmuutta pelastuksesta, vaikka hän oli noudattanut Jumalan käskyjä koko ikänsä?
- Mistä syystä meilläkään ei aina ole varmuutta siitä, mitä meille kuoleman jälkeen tapahtuu?

Jakeet 19–20

- Moni menestyvä poliitikko joutuu suuriin kiusauksiin rahan ja naisten suhteen. Mikä voisi olla syynä siihen, että tämä mies oli selvinnyt kaikista tuollaisista kiusauksista lankeamatta niihin yhtään ainoata kertaa?
- Miksi Jeesus ottaa esille vain lähimmäistä koskevat käskyt, miksei hän puhu ensimmäisestä käskystä mitään? Sehän kuuluu: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi. Älä pidä muita jumalia.”
- Huomatkaa, että Jeesuksen mukaan käskyjä on noudatettava myös ajatuksissa ja sanoissa, ei vain teoissa. Luuletteko, että mies oli tehnyt niin? Perustelkaa vastauksenne.
- Voisitko sinä vastata Jeesukselle samalla tavalla kuin tämä nuori poliitikko vastasi?

Jae 21

- Miehellä puuttui vielä yksi asia. Ehdottakaa eri vaihtoehtoja, mikä se tärkeä asia oli?
- Tekstimme miehellä oli kaksi aarretta maan päällä. Mitä ne olivat?
- Miten aarretta voidaan koota taivaaseen?
- Vertaa taivaassa ja maan päällä olevaa aarretta keskenään? Mitä eroja niiden välillä on?

Jae 22

- Miehellä oli luultavasti perhe ja vanhat vanhemmat elätettävänä. Mitä heille olisi tapahtunut, jos hän olisi noudattanut Jeesuksen käskyä jakeessa 21?
- Mitä miehen olisi pitänyt **uskoa**, jotta hän olisi voinut totella Jeesuksen käskyä?
- Voisitko sinä luopua omaisuudestasi ja pankkitilistäsi, jos se olisi Jeesuksen seuraamisen ehto?
- Jakeen 21 mukaan Jeesus katsoi nuorta poliitikkoa ja rakasti häntä. Miksi hän sitten sanoi miehelle niin kovat sanat, että tämä läksi pois hänen luotaan?
- Mitä vaihtoehtoja miehelle jäi, kun hän huomasi, ettei pysty luopumaan aarteestaan?
- Miten Jeesus olisi ehkä reagoinut, jos mies olisi tunnustanut rakastavansa rahaa enemmän kuin Jumalaa, ja pyytänyt sitä anteeksi?

Jakeet 23–25. Huomatkaa, että uskon isä Abraham oli rikas mies.

- Kuvittele mielessäsi, että kameli yrittäisi työntää päätään neulansilmän läpi. Mitä Jeesus tahtoi sanoa tällä absurdilla vertauksella?

Jakeet 26–27. Tässä ei puhuta enää vain rikkaista, vaan kaikista maailman ihmisistä.

- Vertaa toisiinsa sitä vastausta, jonka Jeesus antoi rikkaalle nuorukaiselle siihen vastaukseen, jonka hän antoi Pietarille (jakeet 21 ja 27).
- Jeesus ei vastaa suoraan Pietarin kysymykseen. Mikä siihen olisi mielestäsi oikea vastaus?

Kokoava kysymys

- Miten sellainen ihminen voi koota aarretta taivaaseen, joka ei pysty noudattamaan edes 1. käskyä?

Ilosanoma: Jeesus luopui taivaallisesta aarteestaan tullessaan tänne maan päälle. Ristillä häntä kohtasi aarteeseensa ja epäjumaliinsa sidotun ihmisen rangaistus – rikkaan nuorukaisen sijasta ja sinun sijastasi. Siksi Jeesus olisi voinut antaa rikkaalle nuorukaiselle hänen syntinsä anteeksi, jos hän vain olisi sitä pyytänyt.

KIRKASTETTU KRISTUS

Kirkastussunnuntai (2. vsk.): Mark. 9:2–10

Taustaa: Katsokaa karttaa. Tekstimme vuori oli ilmeisesti 2760 m korkea **Hermon**. **Mooses** oli kohdannut Herran **Siinain vuorella** toistatuhatta vuotta aikaisemmin, kun Herra oli antanut hänelle 10 käskyä. Raamattu kertoo siitä kohtaamisesta näin: *Siinainvuori oli kauttaaltaan savun peitossa, koska Herra laskeutui vuorelle tullessa. Vuori savusi kuin tulinen uuni ja vavahteli ankarasti. Torven ääni kasvoi kasvamistaan, Mooses puhui, ja Jumala vastasi hänelle jylisten.* (2. Moos. 19:18–19). **Johannes** kirjoitti omaa nimeään kantavan evankeliumin ja **Pietari** kaksi kirjettä Uuteen testamenttiin. **Jaakob** taas kuoli marttyyrikuoleman ensimmäisenä opetuslapsista.

Alustava kysymys

- Oletko koskaan toivonut saavasi nähdä Jumalan kasvoista kasvoihin? Jos olet, niin missä tilanteessa?

Jae 2

- Miettikää, miksi Jeesus valitsi juuri nämä kolme tälle retkelle; miksei hän ottanut mukaan kaikkia kahtatoista?
- Miltä kolmesta opetuslapsista ehkä tuntui, kun Jeesus valitsi juuri heidät tälle vuoriretkelle? Millaisia odotuksia heillä oli retken varalle?
- Paljonko kiipeämiseen kului aikaa, ja mitä hankaluuksia seurue ehkä kohtasi kiivetessään melkein kolmen kilometrin korkeuteen tuon ajan kengissä ja varusteissa?
- Miksi Jeesuksen kirkastumisen piti tapahtua nimenomaan vuorella?

Jae 3. Raamatun puhe vaatteista alkaa jo paratiisista karkotuksen yhteydessä. Vanhurskautta kuvataan Raamatussa yleensä valkoisilla vaatteilla, sen puutetta likaisilla ryysyillä.

- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi ollut näin kirkas koko ihmiselämänsä ajan, seimestä ristille asti?
- Miettikää, miksi taivaallinen Isä tahtoi näyttää Poikansa jumalallisen hahmon opetuslapsille tämän yhden kerran ennen Jeesuksen kuolemaa?
- Mitä merkitystä on sillä seikalla, että nimenomaan Jeesuksen **vaatteet** muuttuivat?
- Kummanko Vapahtajan kanssa sinun mielestäsi on helpompi olla tekemisissä: sen joka näyttää ihmiseltä ja jolla on puusepän vaatteet vai sen, joka näyttää Jumalalta ja jolla on yllään vanhurskauden valkoinen puku? Perustelee vastauksesi.

Jae 4. Luukas kertoo, mistä nuo kolme keskustelivat: ”Jeesuksen poismenosta, jonka hän oli saattava täytäntöön Jerusalemissa”.

- Miksi Jeesuksen kirkastumista piti olla todistamassa myös kaksi VT:n edustajaa?
- Miettikää, miksi Jumala valitsi juuri Mooseksen ja Elian kirkastumisen todistajiksi? Miksi ei esimerkiksi Abrahamia ja Daavidia? (Keskustelkaa muistin varassa.)
- Miettikää, mistä opetuslapset tunnistivat nämä kaksi Vanhan testamentin hahmoa?
- Mitä keskusteltavaa Mooseksella ja Elialla voi olla Jeesuksen ristinkuolemasta?

Jakeet 5–6

- Mikä tuossa tilanteessa tuntui opetuslapsista hyvältä?
- Jos olet joskus kokenut niin ihanan uskonnollisen kokemuksen, ettet olisi sen jälkeen tahtonut palata arkeen, kerro siitä toisille.
- Mitä ajattelette Pietarin suunnitelmasta jakeessa 5?
- Pietari sanoi, että hänen on hyvä olla. Mitä hän kuitenkin pelkäsi (6)?
- Mitä luulette – onko pyhän Jumalan lähellä hyvä vai paha olla?

Jae 7. Mooseksen rakentaman telttamajan päällä oli muinoin ollut pilvipatsas merkinä Jumalan läsnäolosta ja hänen johduksesta.

- Mikä oli **pilven** merkitys kirkastusvuorella Vanhan testamentin taustaa vasten?
- Isä Jumala oli sanonut jo Jeesuksen kasteen yhteydessä: ”*Tämä on minun rakas Poikani.*” Miksi nuo sanat piti sanoa uudelleen kirkastusvuorella?
- Miksi Jumala ei sanonut: ”Totelkaa minun Poikaani!” vaan: ”Kuulkaa häntä”?
- Verratkaa kirkastusvuorta Siinain vuoreen, jossa myös kuului Jumalan ääni. Mitä yhteistä, mitä eroa on näiden tilanteiden välillä? (Keskustelkaa muistin varassa.)

Jae 8

- Mikä tärkeä sanoma meille on tällä jakeella?

Jakeet 9–10. VT:n mukaan syntinen, joka näkee Jumalan kasvot, kuolee.

- Miksi opetuslapset eivät kuolleetkaan, vaikka näkivät Jumalan kasvoista kasvoihin?
- Miksi opetuslapset eivät saaneet ruveta heti toittamaan kaikille kirkastusvuorella näkemiään asioita?

(jatkuu)

- Mitä tämä kokemus merkitsi apostoleille silloin, kun he perustivat seurakuntia ja kokivat vainoja? (Mikä teki Pietariin niin lähtemättömän vaikutuksen, että hän muisteli sitä kirjeessään vielä 30 vuotta myöhemminkin, kuolema silmiensä edessä? Vrt. 2. Piet. 1:18.)
- Mitä sinulle merkitsee se, että Jeesuksen palatessa tämän maan päälle saat katsella hänen kirkastuneita kasvojaan ja olet itsekin kirkastuneessa tilassa (Ilm. 22:4)?

Ilosanoma: Jeesus lähti kirkastusvuorelta kulkemaan kohti toista vuotta, nimittäin Golgataa. Siellä hän joutui kuolemaan alastomana, että voisi antaa hohtavan vanhurskauden vaatteensa meidän syntisten päälle, meidän kastepuvuksemme.

TOTUUS JA HARHA

9. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 7:13–14 (lisäksi Luuk. 13:24–25 ja Joh. 10:9, 14:6)

Taustaa: Kun keskustelette tästä pienestä vertauksesta, kuvitelkaa ensin mielessänne kapea ja matala portti paksussa itämaisessa kivimuurissa ja sen takana kapea vuoripolku. Usein porteista kuljettiin aasin selässä tai jotain taakkaa kantaen.

Huomio: Koska tällä kertaa käsitellään kolmea eri tekstiä, vetäjän pitäisi monistaa ne samalle paperille. Jos aika loppuu kesken, voi tekstin 2 jättää käsittelemättä.

Teksti 1: *Jeesus sanoi: ”Menkää sisään ahtaasta portista. Monet menevät avarasta portista ja laveaa tietä, mutta se vie kadotukseen. Miten ahdas onkaan se portti ja kapea se tie, joka vie elämään, ja vain harvat löytävät sen!”* (Matt. 7:13–14)

PORTTI

- Millaisia ongelmia matkustajan eteen voi tulla, jos hän päättää kulkea kapean ja matalan portin läpi kapealle vuoritielle?
- Mitä vastakohtapareja näissä kahdessa jakeessa esiintyy?
- Mitä ”portti” tarkoittaa tässä pienessä vertauksessa?
- Mitä Jeesus tarkoittaa puhuessaan ”ahtaasta portista”? Mikä sen tekee ahtaaksi?
- Mitä Jeesus tarkoittaa avaralla portilla? Mikä tekee kadotukseen vievän portin avaraksi?
- Mikä saa uskon tulon näyttämään ulkopuolisten silmissä liian ahtaalta portilta?
- Kenen syytä se on, että vain harvat löytävät ahtaan portin?
- Mitä Jeesus tarkoittaa ahtaan portin läpi kulkemisella?
- Mikä saa jotkut ihmiset kulkemaan ahtaan portin läpi?
- Miltä ahdas portti näyttää riippuen siitä, katsooko sitä ennen kuin on kulkenut sen läpi vai sitten kun on jo kulkenut sen läpi?
- Jeesus ei sano tässä: ”Valitkaa kummasta portista menette.” Miten tekstin tulkinta muuttuisi, jos hän olisikin sanonut niin?

TIE. Alkukristityt kutsuivat kristinuskoa ”tieksi”.

- Missä mielessä ihmiselämää voi kutsua tieksi; mitä elämällä ja tiellä on yhteistä?
- Mikä ero on sillä, kuljetaanko leveää tai kapeaa tietä (valtatietä vai kinttupolkua)?
- Milloin ja miten ihminen valitsee leveän tien?
- Miksi Jeesus ei sano ”tie joka vie taivaaseen” vaan ”tie joka vie elämään”?
- Mistä voimme tietää, kumpaa tietä olemme tällä hetkellä kulkemassa?

PÄÄMÄÄRÄ. Kadotus (apooieia) tarkoittaa UT:ssa iankaikkista tuhon ja tuomion olotilaa.

- Mistä johtuu, ettei suurin osa ihmisistä kannu huolta siitä, kumpaan paikkaan he ovat matkalla?
- Mitä ajattelette siitä tosiasiaista, että suurin osa ihmisistä on menossa kadotukseen?
- Mitä me voisimme tehdä, että lähimmäisemme löytäisivät ahtaan portin ja kapean tien?

Teksti 2: *Jeesus sanoi: ”Kilvoitelkaa päästäksenne sisään ahtaasta ovesta. Minä sanon teille: monet yrittävät mennä sisään mutta eivät siihen kykene. Tulee hetki, jolloin talon isäntä nousee ja sulkee oven. Kun te sitten seisotte ulkona, kolkatatte ovelle ja huudatte: ’Herra, avaa meille!’, hän vastaa: ’Keitä te olette? En tunne teitä.’”* (Luuk. 13:24–25).

- Miten kilvoitellaan, että päästäisiin ahtaasta ovesta sisälle?
- Keitä ovat ne monet, jotka koettavat päästä ahtaasta ovesta sisälle, mutta eivät kykene siihen?
- Miksi se ei pääse portista sisälle, jota talon isäntä ei tunne?
- Miksi taivaaseen ei pääse se, jota Jeesus ei tunne?
- Miten me voisimme varmistaa sen, että Jeesus tuntee meidät jo tänään ja myös viimeisen tuomion päivänä?

Teksti 3: *Jeesus sanoi: ”Minä olen portti. Se, joka tulee sisään minun kauttani, pelastuu.”* (Joh. 10:9). *Jeesus sanoi: ”Minä olen tie, totuus ja elämä. Ei kukaan pääse Isän luo muuten kuin minun kauttani.”* (Joh. 14:6).

- Mikä ero siinä on, tarkoitetaanko portilla ja tiellä jotain oppia vai tarkoitetaanko niillä henkilöä?
- Mikä tekee Jeesus-portista ahtaan portin, vaikka hän onkin armon portti?
- Miksi Jeesus-portin läpi saa kulkea miten paha ihminen hyvänsä?

Ilosanoma: Taivaan portti iskettiin kiinni Jeesuksen nenän edessä, kun hän riippui ristillä ja huusi: ”*Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?*” Mutta juuri sillä tavalla hänestä tuli meille syntisille avoin portti ja taivaaseen johtava tie.

USKOLLISUUS JUMALAN LAHJOJEN HOITAMISESSA

10. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 25:14–30

Taustaa: Yksi talentti eli leiviskä tarkoitti 35–40 hopeakiloa ja vastasi 17 vuoden palkkaa. On olemassa vähintään kaksi mahdollisuutta, mitä talentit tässä vertauksessa tarkoittavat: a) Ne tarkoittavat meidän kykyjämme ja armolahjojamme. b) Ne tarkoittavat armonvälineitä: Raamattua, kastetta ja ehtoollista.

Jakeet 14–15

- Miksi ei aina ole niin yksinkertaista sijoittaa toisen ihmisen rahoja?
- Paljonko yksi talentti/leiviskä tekee euroissa tämänhetkisen ansiotason mukaan? Paljonko on kaksi talenttia – entä viisi?
- Miten meidän aikanamme olisi parasta sijoittaa tuollainen rahasumma?
- Montako vuotta arviolta menee, ennen kuin 17 vuoden palkka on kaksinkertaistunut?
- Millä perusteella isäntä jakoi talentit (15)?
- Mitä tarkoittaa, että palvelijat saivat eri määrän talentteja, jos ne viittaavat (a) armolahjoihin tai (b) armonvälineisiin?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa ottaessaan tämän vertauksen rahayksiköksi juuri talentin, 17:n vuoden palkkaa vastaavaan rahasumman?
- Millaisia talentteja sinä olet saanut Jumalalta?

Jakeet 16–18 (ks. myös jaetta 24)

- Mitä palvelijoiden käytökseen vaikutti se, mitä he tunsivat isäntäänsä kohtaan?
- Miksi kaksi talenttia saanut ei haudannut niitä maahan?
- Miten eri tavoin palvelijat suhtautuivat isäntänsä paluun viipymiseen?
- Miten (a) armolahjoilla tai (b) armonvälineillä asioidaan?
- Miten armolahjat voidaan haudata maahan? Entä armonvälineet?

Jakeet 19–23

- Miksi isäntä kutsuu kolmea ja viittä talenttia ”vähäksi”, vaikka ne olivat suunnattoman arvokkaita?
- Mitä se osoittaa, että isäntä sanoi täsmälleen samat sanat kahdelle ensimmäiselle palvelijalleen?
- Mikä on siis tärkeintä, kun me asioimme omilla talenteillamme?

Jakeet 24–27

- Vaikuttiko mielestänne kolmannen palvelijan asenteisiin se, että hän sai vähemmän kuin muut? Perustelkaa mielipiteenne.
- Miettikää, mitä kolmas palvelija oli tehnyt koko sen pitkän ajan, kun hänen isäntänsä oli matkoilla?
- Selittäkää omin sanoin, mikä esti kolmatta palvelijaa asioimasta talentillaan?
- Oliko kolmannen palvelijan kuva isännästään mielestänne oikea vai väärä? Perustelkaa vastauksenne.
- Mitä vikaa on sen ihmisen uskossa, joka uskoo Jumalasta samaa kuin vertauksen kolmas palvelija uskoi isännästään?
- Mitä jae 26 tarkoittaa?
- Millaisissa tilanteissa sinusta on tuntunut kuin Jumala olisi ankara mies, joka vaatii sinulta mahdottomia?

Jakeet 28–30. Näistä jakeista käy ilmi, ettei kolmannella palvelijalla ollut pelastavaa uskoa ollenkaan. Hän ei uskonut armoon.

- Milloin laiskoilta palvelijoilta otetaan pois heidän viimeinenkin talenttinsa?
- Lukekaa jae 29 niin, että lisäätte siihen sanat ”jokaiselle, jolla on **usko evankeliumiin, annetaan...**” Miltä jae kuulostaa näin luettuna?
- Miksi siis kolmannen palvelijan rangaistus oli noin kova, vaikka hän ei varsinaisesti ollut kavaltanut kenenkään rahoja?

Kokoavat kysymykset

- Mikä saa kristityn asioimaan talenteillaan sen sijaan, että hän eläisi elämänsä vain itselleen?
- Mitä meidän pitää tehdä, jos huomaamme olleemme kelvottomia ja laiskoja palvelijoita?
- Kuvittele, että Jeesus sanoo sinulle viimeisellä tuomiolla jakeen 21 sanat. Mitä sinä hänelle vastaat?

Ilosanoma: Jeesusta itseään kohtasi kelvottoman palvelijan rangaistus. Hänet heitettiin ulos pimeyteen, kun hän kuoli ristillä kelvottomien ja laiskojen palvelijoiden sijaisena.

ETSIKKOAIKOJA

11. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 4:16–30 (käsikirja 23–30)

Ennen raamattupiiriä vetäjän on hyvä kerrata Elian ja Elisan elämänvaiheet, jotta hän osaisi kertoa ne piiriläisille (1. Kun. 17 ja 2. Kun. 5).

Taustaa: Jeesuksen vanhemmat olivat lähteneet Nasaretista kihlaparina ja palanneet sinne vasta 3–4 vuotta myöhemmin pikku Jeesuksen kanssa. Nasaretilaiset olivat nähneet, miten Jeesus ”kasvoi, vahvistui ja täyttyi viisaudella ja Jumalan armo oli hänen päällänsä” (Lk. 2:40). 30-vuotiaaksi Jeesus oli ollut rakentaja, sitten hän oli aloittanut julkisen toimintansa ja muuttanut Kapernaumiin. Nyt Jeesus oli siis palannut kotikaupunkiinsa vielä yhdeksi sapatiksi. Häntä kuuntelemassa olivat hänen perheensä, entiset opettajansa, luokkatoverinsa ja naapurinsa.

Jakeet 16–19. Jeesus siis luki tekstin hepreaksi ja käänsi sen saman tien puhekielelle eli arameaksi.

- Miettikää, miksi kotikaupunki pyysi Jeesusta saarnaamaan – se oli varmaan ensimmäinen kerta?
- Mitä Jesajan kirjan lainaus jakeissa 18–19 kertoo meille Voidellun eli Messiaan eli Kristuksen tehtävistä?

Jakeet 20–22

- Millainen pommi sisältyi Jeesuksen sanoihin jakeessa 21?
- Miksi kuulijat lausuivat Jeesuksesta hyvän todistuksen tässä vaiheessa, vaikka he kohta raivostuivatkin silmittömästi? (Luuletko heidän ymmärtäneen, mitä Jeesus oli juuri sanonut?)
- Mitä kaikkea sisältyi kuulijoiden kysymykseen: ”Eikö tuo ole Joosefin poika?”

Jakeet 23–24 Jeesusta oli juuri kehuttu, mutta hän näki kuulijoidensa sydämeen ja tajusi, mitä he mielessään ajattelivat.

- Miksi Jeesus ei todistanut messiaanisuuttaan kotikaupungissaan tekemällä jonkin suuren ihmeteen ystäviensä ja tuttavien silmien edessä?
- Millaista uskoa ihmeet synnyttävät, ja millaista uskoa ne eivät synnytä?
- Mikä ero oli nasaretilaisten ja muiden galilealaisten välillä suhteessa Jeesukseen; katsokaa myös jaetta 22? (Miksi juuri nasaretilaisten olisi pitänyt uskoa Jeesukseen ennen kaikkia muita?)
- Mitä tarkoittaa, ettei kukaan ei ole profeetta omalla maallaan?

Jakeet 25–27. Vetäjä kertoo lyhyesti Elian ja Sarpatin lesken kohtaamisen (1.Kun.17).

- Miksi kukaan israelilainen leski ei halunnut ottaa Eliaa kattoonsa alle nälänhädän aikana?
- Miettikää, millainen oli Sarpatin yksinhuoltajaäidin tilanne vuosikausia kestäneen nälänhädän aikana?
- Mikä sai pakanalesken ottamaan israelilaisen profeetan kattoonsa alle vuoden parin ajaksi?
- Vetäjä kertoo lyhyesti Naamanin parantumisen (2Kun.5). Miksei yksikään Israelin spitaalinen mennyt pyytämään Elisalta apua sairauteensa?
- Miten arvoisit noiden kahden pakanan uskoa: sidonilaisen lesken ja syyrialaisen viholliskenraalin?
- Miksi Jeesus otti Elian ja Elisan esimerkiksi juuri Nasaretin synagogaan kokoontuneille ihmisille?
- Missä suhteessa Elia ja Elisa olivat Jeesuksen ennakkokuvia?
- Mitä nämä jakeet kertovat meille Jeesuksen suhteesta pakanoihin?

Jakeet 28–30

- Mikä nimenomainen asia sai tavalliset nasaretilaiset raivostumaan niin kovasti, että he aikoivat lynkata entisen naapurinsa?
- Miettikää, millä tavalla Jeesus ”ajettiin” vuorelle?
- Mikä sai lynkkaussuunnitelman menemään mönkään? (Millä keinolla Jeesus sai ihmiset väistymään edestään, niin että hän pääsi kävelemään alas vuorelta?)
- Jeesus olisi voinut pysäyttää lynkkaajat jo ennen kuin häntä lähdettiin viemään jyrkänteelle. Miksi hän ei sitä tehnyt?
- Mitä luulette nasaretilaisten ajatelleen, kun he kuulivat myöhemmin Jeesuksen ihmeistä?
- Jeesuksen äiti Maria oli varmasti mukana synagogassa tuona sapatina. Miettikää, miten hän tämän tapauksen koki?
- Miksi Jeesus tuli käymään kotikaupungissaan tämän viimeisen kerran, vaikka varmasti tiesi jo edeltäkäsikin, mitä siellä tapahtuisi?

Kokoavat kysymykset

- Verratkaa omaa kansaamme nasaretilaisiin. Mitä yhteisiä piirteitä löydätte?
- Miten meidän pitäisi suhtautua siihen, jos meitä syrjitään kotiseudullamme ja työpaikallamme uskomme tähden?
- Miksi tämän sunnuntain teemaksi on annettu ”etsikkoaikoja”?

Ilosanoma: Jeesuksesta sanotaan: *Hän tuli omaan maailmaansa, mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan. Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, kaikille, jotka uskovat häneen.* (Joh. 1:11–12). Nasaret ei ottanut häntä vastaan. Älä sinä tee samaa virhettä kuin se.

ITSENSÄ TUTKIMINEN

12. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 21:28–32

Taustaa: Tämä pieni vertaus löytyy vain Matteuksen evankeliumista. Tekstiyhteydestä käy ilmi, että Jeesus kertoi sen ylipa-peille ja kansan vanhimmille (23–27). Jeesus oli maininnut heille myös **Johanneksen kasteesta** (jakeessa 25). Senhän olivat saaneet vain ne, jotka olivat tunnustaneet syntinsä. Uskonnolliset johtajat eivät olleet sitä kastetta huolineet.

Lukekaa vertaus molemmista käännöksistä.

ENSIMMÄINEN POIKA (jakeet 28–29). Viinitarha oli perheen yhteinen yritys ja tulolähde, joka vaati paljon työtä. Isän käskyn vastustaminen oli ennenkuulumatonta tuohon aikaan. Tottelemattomuudesta vanhemmille oli VT:ssä säädetty ankarat rangaistukset.

- Voitko sinä vastata omalle isällesi tällä tavalla, kun asuit hänen kattonsa alla? Miksi voit, miksi et voinut?
- Mikä oli ensimmäisen pojan suhde perheen viinitarhaan?
- Mitä ensimmäisen pojan kieltäytyminen osoittaa isän ja pojan suhteesta?
- Poikahan olisi voinut sanoa, kuten lapset ja nuoret usein sanovat: ”Joo kohta.” Mitä se osoittaa, ettei hän sanonut edes niin?
- Miksei tämä isä tehnyt, kuten hänen odotettiin tekevän: kurittanut poikaansa tai riistänyt häneltä perintöä?
- Mikä vaara siihen sisältyi pojan kannalta, ettei isä rangaissut häntä millään tavalla hänen laiskittelustaan?
- Mikä lopputulos olisi ehkä ollut, jos isä olisi pakottanut poikansa töihin?
- Mikä ero on meidän aikamme ja Jeesuksen ajan suhtautumisella ensimmäisen pojan käytökseen?
- Mitä tämä poika tunsikin isäänsä kohtaan? Entä isä poikaansa kohtaan? Mistä poika tiesi, että isä rakastaa häntä?
- Miettikää, mikä sai pojan tulemaan katumapäälle?
- Mitä nämä kaksi jaetta opettavat meille Jumalasta?
- Millaista jumalasuhdetta Jeesus tarkoitti kuvatessaan ensimmäistä poikaa?

TOINEN POIKA (jake 30). Sanansa syöminen oli vakava asia tuohon aikaan.

- Mitä luulette, oliko toisella pojalla alun perin tarkoitus mennä viinitarhaan?
- Miettikää, mitkä asiat ehkä estivät toista poikaa menemästä viinitarhaan?
- Mikä oli toisen pojan suhde isäänsä ja tämän viinitarhaan? Oliko tässä asiassa mielestänne jotain eroa ensimmäisen ja toisen pojan välillä?
- Kummalla pojalla oli mielestänne enemmän syytä pitää itseään veljensä parempana?
- Millaista Jumala-suhdetta Jeesus kuvaa puhuessaan toisesta pojasta?
- Miksei Jeesus ota vertaukseensa kolmatta poikaa, joka olisi alusta asti sekä tahtonut että tehnyt isänsä käskyn mukaan?
- Miettikää, miten ylipapit ehkä suhtautuivat tähän pieneen vertaukseen? Mikä heidän mielestään siinä meni pieleen?
- Maailmassa ei ole muita kuin ensimmäisen tai toisen pojan kaltaisia ihmisiä. Kumman pojan käytös kuvaa paremmin sinun Jumala-suhdetasi? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)

SOVELLUS (jake 31). Tämä Jeesuksen väite kuulosti kuulijoiden korvissa yhtä raflaavalta kuin että joku väittäisi pornotähtien menevän taivaaseen ennen piispoja.

- Mitä yhteistä on vertauksen ensimmäisen pojan ja epärehellisten veronkerääjien & seksityöläisten välillä? (Mikä saa jotkut prostituoidut ja varkaat katumaan käytöstään ja menemään Jumalan valtakuntaan?)
- Mitä yhteistä on vertauksen toisen pojan ja ylipappien välillä?
- Jeesus ei sano näissä jakeissa, että publikaanit ja prostituoidut täyttivät Jumalan tahdon. Mitä hän sanoo?
- Mikä siis oli Jeesuksen mukaan toisaalta ylipappien ja toisaalta publikaanien ja prostituoitujen suurin ero?
- Miten tämän vertauksen mukaan päästään sisälle Jumalan valtakuntaan?

JOHANNES KASTAJA (jake 32). Johanneksen tehtävä oli kahtalainen: hänen piti osoittaa ihmisille heidän syntinsä ja kastaa heidät parannuksen kasteella (vrt. jake 25). Sen jälkeen hän sai osoittaa heille ”*Jumalan Karitsaa, joka ottaa pois maailman synnin*”.

- Johanneksen kaste ei pelastanut ketään. Miksi se kuitenkin oli tärkeä?
- Miksi uskonnolliset johtajat eivät ottaneet Johanneksen kastetta?
- Mitä tarkoittaa Johannes Kastajan ”vanhurskauden tie”?
- Mitä Jeesus vihjaisee itsestään jakeessa 32; hänhän aloitti toimintansa Johanneksen jälkeen?

Ilosanoma: Jeesus oli kuin vertauksen isä: otti tehdäkseen sen työn, jota hänen poikansa eivät tehneet ja kantaakseen sen rangaistuksen, jonka hänen poikansa olivat ansainneet. Hänestä Johannes Kastaja sanoi: ”*Katsokaa Jumalan Karitsaa, joka ottaa pois maailman synnin.*”

JEEBUS PARANTAJAMME

13. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 12:33–37

Taustaa: Teksti on puhuttu fariseuksille, jotka arvostelivat Jeesuksen toimintaa henkien manaajana. Jeesus oli varoittanut heitä Pyhän Hengen pilkasta. Ennen kuin aloitatte keskustelun, muisteltkaa vähän, millaisia sanoja olette päästäneet suustanne menneellä viikolla. Samaten muisteltkaa tilannetta, kun teitä haavoitettiin syvästi pahoilla puheilla.

Alustavat kysymykset

- Millaisessa tilanteessa sinun on kaikkein vaikeinta hillitä kieleesi?
- Jos saisit elää elämäsi uudelleen, kenelle puhuisit enemmän rohkaisun ja rakkauden sanoja kuin itse asiassa olet puhunut? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Mistä mielestänne johtuu se, että hurskas kristittykin saattaa päästää suustaan kauheita sanoja dementiaan sairastuttuaan? Onko hän niistä vastuussa? Miksi on, miksi ei ole?

Jae 33

- Miettikää, miksi meidän sanamme ovat Jumalan edessä yhtä tärkeitä kuin tekommekin?
- Missä suhteessa sanat muistuttavat puun hedelmiä?
- Lukekaa jae 33 vanhasta käännöksestä ja vastatkaa kysymykseen: miten paha puu voi muuttua hyväksi puuksi?
- Miten paha ihminen voi muuttua hyväksi ihmiseksi?

Jae 34

- Jeesus käyttää voimakasta kieltä kutsuessaan kuulijoitaan ”käärmeen sikiöiksi”. Mitä myrkkykäärmeellä on yhteistä pahanpuhujan kanssa?
- Mitä Jeesus tarkoittaa tällä lauseella: ”Mitä sydän on täynnä, sitä suu puhuu. / Sydämen kyllyydestä suu puhuu”?
- Testaa jakeella 34 omaa sydäntäsi: mitä se on täynnä tämän testin mukaan? (Voit vastata hiljaa.)

Jae 35

- Tässä jakeessa Jeesus antaa ymmärtää, että jokaisella ihmisellä on sydämessään jokin varasto tai kellarikomero. Miten ja millaisilla asioilla me ihmiset täytämme sydämemme varastotilaa?
- Mieti, mitä puhut päivän mittaan Jeesuksesta tai Jeesukselle. Mitä sanasi tai niiden puute osoittavat suhteestasi Vapah-tajaan?

Jakeet 36–37

- Mikä on turhien sanojen ja pahojen sanojen ero?
- Mikä voisi olla turhien sanojen vastakohta?
- Miksi meidän on tehtävä viimeisellä tuomiolla tili ”turhista” sanoista eikä vain ”pahoista” sanoista?
- Mieti, mitä sinulle tapahtuu viimeisellä tuomiolla, jos tuomio tapahtuu sanojen perustella?

Kokoavat kysymykset

- *Panettelijan puheet ovat kuin herkkupalat ja painuvat sisusten kammioihin asti.* (Snl. 18:8*). Miksi juorujen kuunteleminen tuntuu usein mukavalta? Mitä kristityn pitäisi sellaisessa tilanteessa tehdä?
- Miten oppisimme hillitsemään kieleämme, ettemme päästäisi suustamme juoruja, valheita ja toisten yksityisasioida?
- Miten voisimme taistella totuuden puolesta yhteiskunnassamme ja kirkossamme?
- Onko mielestäsi mahdollista salata pitkän päälle toisilta, mitä sydämesi sisältää? (Pystytkö esimerkiksi puhumaan ystävällisesti niille, joita kohtaan sydämesi on täynnä vihaa ja katkeruutta?)
- Mitä ajattelet ihmisestä, joka puhuu mahdollisimman vähän, ettei vain tulisi sanoneeksi turhia sanoja?
- Jeesus kutsui kerran itseään viinipuuksi ja opetuslapsiaan sen oksiksi (Joh. 15:1). Miten me siis voimme kantaa hyvää hedelmää, vaikka meillä yhä olisikin pahan varasto sydämessämme?

Ilosanoma: Vaikka Jeesuksen sydämen varasto olikin täynnä vain vain hyvyyttä, hänet tuomittiin sanojensa perusteella – jumalanpilkasta. Jeesuksen risti oli se puu, joka kantoi meidän turhien sanojemme katkeran hedelmän.

LÄHIMMÄINEN

14. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 5:43–48

Taustaa: Mooseksen laki sanoo: *Älä kosta omaan kansaasi kuuluvalle äläkä pidä yllä riitaa hänen kanssaan, vaan rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.* (3. Moos. 9:18). Missään kohtaa VT:ssa ei käsketä vihaamaan vihollisia; se oli ”isien perinnäissääntö”. Ajatus oli otettu joistain psalmeista, joissa psalminlaulaja sanoo vihaavansa Herran vihollisia (esim. Ps. 139:20–22). Kun luet tätä tekstiä, mieti, missä määrin olet pystynyt noudattamaan sen elämänohjeita omassa arjessasi.

Alustavat kysymykset

- Olisiko mielestäsi helpompaa totella Jeesuksen käskyä vihamiehen kohtelusta, jos hän olisi sanonut: ”Ole ystävällinen vihamiehellesi”? Perustele vastauksesi.
- Kuvittelepa, että todella alkaisit elää tämän Jeesuksen käskyn mukaan kotonasi, koulussasi tai työpaikallasi. Millä tavalla luulisit noiden paikkojen ilmapiirin muuttuvan?

Jae 43

- Miettikää, miksi juutalaiset olivat lisänneet rakastamiskäskyyn sen loppuosan eli vihaamiskäskyn?
- Mitä tapahtuu yhteiskunnalle, jonka jäsenet elävät jakeen 43 mukaan?
- Mitä pahaa viha tekee vihaajalle itselleen? (Kumpaa vihaaminen mielestänne vahingoittaa enemmän, vihaajaa vai vihan kohdetta?)

Jae 44. Tällaista käskyä ei tunneta missään muussa uskonnossa eikä missään muussa kulttuurissa. Huomatkaa, ettei Jeesus puhu tässä pelkästä passiivisesta vihasta, vaan aktiivisesta vainomisesta.

- Miksi Jeesus käskee meidän rukoilla juuri niiden puolesta, jotka meitä vainoavat?
- Mitä meidän pitää rukoilla niille, jotka meitä vainoavat?
- Jos joku raamattupiiriläinen on rukoillut vainoajiensa puolesta, kertokoon muillekin, mitä sitten tapahtui.

Jae 45

- Miettikää, miksi Jeesus nimittää tässä kohden Jumalaa juuri ”Taivaalliseksi Isäksemme”?
- Mikä Jumalan ominaisuus tulee tässä jakeessa erityisen voimakkaasti ilmi?
- Mitä tässä maailmassa tapahtuisi, jollei Taivaallinen Isämme toimisi, kuten tässä jakeessa kuvataan?
- Profeetat ennustivat vanhan liiton aikaan, että sateet lakkaavat, jos kansa ei lopeta epäjumalanpalvelustaan. Miten ne ennustukset sopivat yhteen tämän Jeesuksen väitteen kanssa?

Jakeet 46–47. Vanha käännös: ”osoittaa ystävällisyyttä”. Uusi: ”tervehtiä rauhan tervehdyksellä”.

- Miksi meidän ihmisten rakkaus on usein vaihtokauppaa?
- Onko ei-kristittyjen ja kristittyjen lähimmäisenrakkaudessa mielestänne jokin olennainen ero, ja jos on, niin mikä?
- Millaiset ihmiset tarvitsevat ehdotonta rakkautta eniten – eli siis rakkautta joka ei riipu ollenkaan rakkauden kohteen ominaisuuksista tai reaktioista?
- Mitä ehdoton rakkaus tekee sen vastaanottajalle?
- Mitä mieltä olet siitä väitteestä, ettei kukaan voi rakastaa toista ehdottomalla rakkaudella, jollei itse ole saanut sellaista rakkautta osakseen?
- Mistä me itse kukin voisimme saada osaksemme ehdotonta rakkautta? Katsokaa tekstiä!
- Mistä palkasta Jeesus tässä puhuu?

Jae 48

- Miksi Jeesus lopettaa opetuksensa lähimmäisenrakkaudesta täydellisyyden vaatimukseen?
- Jos tunnette jonkun ihmisen, johon voidaan soveltaa tätä jaetta, niin kertokaa hänestä.
- Miksi Jeesus esittää käskyjä, jotka ovat meille mahdottomia toteutettavaksi?

Kokoavat kysymykset

- Jeesus itse noudatti näitä käskyjä viimeisen päälle. Miksi hänellä kuitenkin oli paljon vihamiehiä?
- Jeesuksen rakkaus ei ollut vaihtokauppaa. Hän rakasti täydellisesti niitäkin, jotka eivät olleet sitä ansainneet. Miksi hän sai siitä hyvää palkan sijaan ristinpuun?
- Miten meistä voisi tulla sellaisia Taivaallisen Isämme lapsia, jotka osaisivat ajatella lähimmäisten ja jopa vihamiestensäkin parasta?

Ilosanoma: Jeesus rakasti vihollisiaan ja rukoili heidän puolestaan hamaan katkeraan loppuun asti. Palkan, joka hänelle olisi kuulunut, hän kuitenkin antoi meille syntisille. Ja rangaistuksen, joka meille olisi kuulunut rakkaudettomuudestamme, hän kantoi meidän puolestamme ristinpuulle.

KIITOLLISUUS

15. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Joh. 5:1–15

Taustaa: Tekstimme kuvaa **Jeesuksen ensimmäistä sapattiriitaa** juutalaisten kanssa. Sapatti oli juutalaisille Jumalan kanssa solmitun liiton merkki, jonka rikkomisesta seurasi Mooseksen lain mukaan kuolemanrangaistus. Arkeologisissa kaivauksissa on Jerusalemita löydetty **Betsedan lammikko** viisine pylväskäytävineen.

Jakeet 1–5 (Jae 4 jätetään huomioonottamatta, koska se puuttuu vanhimmista käsikirjoituksista.)

- Palauttakaa mieleenne, mitä teille tapahtui tasan 38 vuotta sitten. Entä jos olisitte maanneet kaikki nämä vuodet sairaana sängyssä?
- Kuvittele sairaan miehen jokapäiväistä elämää Betsedan pylväskäytävässä 38 pitkän vuoden aikana?
- Kreikan sana **astheneia** jakeessa 5 voi tarkoittaa sairautta, mutta useimmiten se tarkoittaa heikkoutta. Miettikää eri vaihtoehtoja, mikä tätä miestä oikein vaivasi.
- Miten sairauden ensimmäiset kymmenen vuotta erosivat ehkä viimeisistä kymmenestä vuodesta?
- Mihin synteihin mies ehkä syyllistyi maatessaan vuodesta toiseen pylväskäytävässä?

Jakeet 6–7

- Millaisesta ilmiöstä Betsedan ”terveysvedessä” saattoi olla kysymys? Mikä sairaat paransi?
- Miettikää eri syitä, miksi omaiset eivät pitäneet tästä miehestä huolta? (Mikä oli ehkä miehen omaa syytä, mikä sukulaisten syytä?)
- Millaisen vaikutelman saatte tämän miehen luonteesta; katsokaa hänen sanojaan jakeessa 7?
- Miettikää, millaiset olivat parantumista odottavien sairaiden keskinäiset suhteet? (Mikä tuossa tilanteessa oli erityisen stressaavaa sairaiden keskinäisille suhteille?)
- Miksi muut eivät antaneet tämän kaikkein kauimmin kärsineen miesparan mennä edellään kuohuvaan veteen?
- Mihin tekstimme mies oikeastaan uskoi? (Miltä hän odotti apua?)
- Miksi luulette Jeesuksen menneen puhuttelemaan juuri tätä miestä, ei jotakuta muuta kärsivää; mieshän ei pyytänyt häneltä mitään.
- Miksi Jeesus kysyi sairaalta mieheltä itsestään selvää asiaa?
- Miksi mies ei vastannut selvästi Jeesuksen kysymykseen?
- Mitä vastaisit Jeesukselle, jos hän kysyisi sinulta, tahdotko tämänhetkisen ongelmasi ratkeavan?

Jakeet 8–13. Tässä tapahtui monta ihmettä kerralla, koska miehen surkastuneet lihakset alkoivat toimia eikä häntä edes pyörryttänyt, kun hän nousi pystyyn. Mooseksen laki ei sisällä mitään yleistä tavaran kantamiskieltoa, mutta Nehemia oli aikoinaan kieltänyt ulkomaalaisia kauppiaita kantamasta tavaraa Jerusalemin torille sapattina.

- Miettikää, miten mies voi parantua, vaikkei hän edes tiennyt, kuka Jeesus oli?
- Miksi Jeesus käski miehen ottaa mukaansa vanhan makuumattonsa?
- Miksi mies ei kysynyt parantajansa nimeä ja miksi Jeesus ei sanonut sitä kysymättä?
- Miksi juutalaiset eivät iloinneet ollenkaan tämän pitkäaikaissairaana parantumisesta?

Jakeet 14–15. Tämä kohtaaminen tapahtui siis temppeleissä, jossa mies ei ollut voinut käydä 38 vuoteen. Hän oli vain nähnyt, miten uhrilampaita kuljetettiin Lammaspöytästä läheiselle temppelelle (2).

- Mitä luulette miehen menneen tekemään temppeleihin parannuttuaan?
- Mikä voisi olla pahempaa kuin 38 pitkää vuotta kestänyt kärsimys?
- Mieti, mikä Jeesuksen mielestä voisi olla sinulle pahempi vaihtoehto kuin nykyinen kärsimyksesi? (Voit vastata hiljaa sydämässäsi.)
- Jeesus julisti miehelle lakia (eli käski olla syntiä tekemättä). Miksei hän julistanut tälle myös evankeliumia?
- Milloin mies alkoi uskoa Jeesukseen, miettikää eri mahdollisuuksia?
- Miksi parantunut mies meni kertomaan asian juutalaisille?
- Jeesus tiesi edeltäkäsin, miten asia päättyisi – miksi hän siis paransi tämän miehen?

Ilosanoma: Jeesus näkee hätäsi ja yksinäisyytesi ja tulee luoksesi, vaikkot olisi edes osannut häneltä sitä pyytää. Ristillä hän joutui kokemaan saman kohtalon kuin tekstimme mies: tuli kaikkien hylkäämäksi. Itse asiassa hän koki jotain vielä pahempaa: hän joutui Jumalankin hylkäämäksi – siksi ettei sinun tarvitsisi koskaan sitä kokea.

JUMALAN HUOLENPITO

16. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 10:38–42

Taustaa: Naisen asema ei ollut Jeesuksen aikaan sama kuin meidän päivinämmä. Naisen paikka oli keittiössä eivätkä naiset yleensä voineet opiskella Raamattua yhdessä miesten kanssa. Huom! tämän tekstin äärellä ei saa tehdä oletuksia Betanian sisarusten **luonteesta**: että Martta olisi muka ollut puuhanainen ja Maria haaveksija. Ei ole myöskään kysymys sisarusten **väleistä**, että ne muka olisivat olleet huonot. On kysymys heidän **valinnastaan** tänä nimenomaisena päivänä.

Jakeet 38–39. Jeesus oli liikkeellä 12 opetuslapsensa kanssa, jotka eivät ehkä olleet saaneet ruokaa kuin viimeksi aamulla.

- Mitä sinä odotat kaikkein eniten hyvän ystävän vierailulta?
- Jeesus ja hänen opetuslapsensa olivat vaeltaneet pölyisillä teillä koko päivän. Mitä luulette heidän odottaneen vierailulta Betanian sisarusten kotiin?
- Mitä Martta Jeesukselta odotti, kun tämä tuli taas heille kylään? Entä Maria?
- Vertaile keskenään Martan ja Marian käyttäytymistä Jeesuksen saapuessa heidän kotiinsa. Kumpaa näistä naisista sinun on helpompi ymmärtää ja miksi?
- Mitä Maria ehkä ajatteli ilta-ateriasta, joka vieraille piti joka tapauksessa tarjota?

Jae 40

- Miettikää, mistä ruuanlaitto piti aloittaa noissa olosuhteissa? Mitä kaikkea 13 miehen ateriaan tarvittiin?
- Jakeesta 40 näemme Martan varsinaisen ongelman. Mikä se oli?
- Miksi Martta hermostui myös Jeesukseen, ei vain sisareensa?
- Miksi Martta ei puhutellut sisartaan, vaan Jeesusta?
- Missä tilanteissa sinun on tehnyt mielesi sanoa Jeesukselle: ”Herra, etkö välitä...?”

Jae 41 (ja 42). Jeesus kertoi ehkä vertauksia taivasten valtakunnasta ja Maria kuunteli niitä.

- Miettikää, miltä Mariasta tuntui istua ja kuunnella Jeesuksen opetusta omassa kodissaan?
- Miksi Jeesus olisi tahtonut, että Marttakin olisi kuunnellut hänen opetustaan?
- Mitä se osoittaa ihmissuhteesta, jos toinen osapuoli ei ehdi kuunnella toisen sanoja?
- Mitä se osoittaa Jumala-suhteesta, jollei ihminen ehdi kuunnella Jumalan sanoja?
- Jotkut kristityt tahtovat mieluummin palvella Jeesusta kuin kuunnella hänen ääntään. Mistä luulette sen johtuvan?

Jae 42

- Mitä Jeesus tarkoitti ”sillä ainoalla asialla, mikä on tarpeen”?
- Jos olet rehellinen, mikä on sinulle ainoa tärkeä ja tarpeellinen asia?
- Miksi Jeesus tahtoi jokaisen kristityn kuuntelevan hänen sanojaan säännöllisesti, joka päivä kotona ja vielä kirkossa sunnuntaisin?
- Mitä Jeesus tarkoitti sillä, ettei Marialta oteta pois hänen valitsemaansa hyvää osaa?
- Opetuslapset olivat tottuneet ajattelemaan, että naisen paikka on keittiössä. Miettikää, mitä tämä sananvaihto vaikutti apostolien opetukseen naisista ja heidän paikastaan seurakunnassa.
- Kumpi näistä naisista rakasti Jeesusta enemmän?
- Johannes kertoo, että ”*Jeesus rakasti Marttaa ja hänen sisartaan ja Lasarusta.*” (Joh. 11:1). Missä hänen rakkautensa näkyy Mariaa kohtaan, entä Marttaa kohtaan?

Soveltavat kysymykset

- Kumman jakeen luulet Jeesuksen tahtovan sanoa sinulle tänään: 41 vai 42?
- Jeesus sanoo, että Maria **valitsi** hänen sanojensa kuulemisen. Valinta tarkoittaa aina, että jätetään tekemättä jotain muuta – tärkeääkin. Miten voisit järjestää itsellesi aikaa Jeesuksen äänen kuulemiseen Raamatun kautta? Mieti
- Missä tässä tekstissä on armon evankeliumi?

Ilosanoma: Ainoa asia, jota tarvitsemme elämässä ja kuolemassa, on Jumalan äänen kuuleminen. Tämä hyvä osa otettiin Jeesukselta pois, kun hän riippui ristillä – Jumalahan vaikenä silloin hänen edessään. Se hinta Vapahtajan piti maksaa siitä, että me syntiset voimme nyt kuulla Jumalan äänen aina, kun Raamattumme avaa.

JEESUS ANTAA ELÄMÄN

17. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Joh. 11:17–44 (käsikirja 21–45)

Taustaa: Martta ja Maria olivat aikaisemmin pitäneet Jeesusta vieraanaan, ja Jeesus oli silloin kehnut Mariaa hyvän osan valitsemisesta. Vetäjä lukee 11:3–6. Kolmikon vanhemmista ei puhuta mitään, joten he eivät varmaan enää eläneet. Lasarus asui samassa kylässä mutta kuin sisarensa mutta eri talossa. Hän ehti olla neljä päivää haudassa, ennen kuin Jeesus lopulta saapui paikalle. Huomatkaa, etteivät vainajan sukulaiset saaneet poistua viikkoon kotoaan muualle paitsi haudalle. Jeesus oli herättänyt kaksi muutakin ihmistä kuolleista, mutta heidän kohdallaan skeptikko saattoi epäillä, että he olivat olleet valekuolleita.

Jakeet 17–20. 15 stadionmittaa on vajaat 3 km.

- Kuvitelkaa, missä kunnossa ruumis oli neljäntenä päivänä kuolemasta lämpimässä maassa?
- Mistä se voisi olla osoitusta, että niin monet juutalaiset olivat tulleet lohduttamaan näitä sisaruksia, jotkut jopa Jerusalemissa?
- Miksi Martta lähti heti Jeesusta vastaan, mutta Maria jäi kotiin? (Oliko mielestänne kysymys sisarusten luonteen erosta vai siitä, että Martta sattui olemaan ulkona tiedon saapessa?)

Jakeet 21–22. Kuullessaan Lasaruksen sairastumisesta Jeesus oli viivytellyt tahallaan Betaniaan tuloa.

- Mitä asioita me ihmiset yleensä jossittelemme omaisemme kuoleman jälkeen?
- Saako Martan puheista jakeissa 21 ja 22 mielestänne sen kuvan, että hän oli pettynyt Jeesukseen? Perustelkaa vastauksenne. (Mitä sisältyy Martan sanoihin jakeessa 21?)
- Miksi Martta ei pysähtynyt jakeeseen 21, vaan jatkoi jakeen 22 sanoilla?
- Voitko sinä allekirjoittaa Martan sanat jakeessa 22 jonkun sinulle rakkaan ihmisen suhteen? Miksi voit, miksi et voi?

Jakeet 23–24

- Miksi ylösnousemus saattaa tuntua hautajaisissa laihalta lohdulta?
- Mitä jae 24 osoittaa Martan uskosta?

Jakeet 25–27

- Mitä tarkoittaa, että Jeesukseen uskova ihminen elää, vaikka olisi kuollut ja ettei hän ikinä kuole?
- Sovella jakeet 25–26 omiin vainajiisi. Mitä ne sillä tavalla luettuina sinulle sanovat?
- Mitä Martta siis vastasi jakeessa 27 Jeesuksen kysymykseen jakeessa 26?

Jakeet 28–30

- Miksi Martta palasi kotiinsa juuri tässä vaiheessa?
- Miettikää, miksi Jeesus ei lähtenyt Martan mukana sisarusten kotiin, vaan kutsui Marian kylän ulkopuolelle?

Jakeet 31–35. Syvä liikutus jakeessa 33 tarkoittaa oikeastaan syvää vihastusta. Maria oli istunut Jeesuksen jalkojen juuressa kuuntelemassa hänen sanojaan, ja nyt hän vaipui taas niiden samojen jalkojen juureen.

- Mitä Maria ehkä ajatteli siitä, että koko vierasjoukko lähti hänen mukaansa?
- Mistä se on osoitusta, että sisarukset sanoivat Jeesukselle täsmälleen samat sanat?
- Jeesuksen edessä oli nyt itkevien ihmisten kuoro. Kreikan sanasta käy ilmi, että ihmiset itkivät ääneen. Mikä Jeesusta tässä tilanteessa vihastutti tai järkytti?
- Jeesuksesta kerrotaan vain kahdesti, että hän olisi itkenyt. Miksei hän kertonut sisaruksille ratkaisevansa kohta heidän ongelmansa, vaan sen sijaan itki heidän kanssaan?

Jakeet 36–37

- Mitä ajattelette näistä kahdesta reaktiosta Jeesuksen itkuun?

Jakeet 38–40. Jakeessa 38 toistuu kreikan verbi suuttumisesta.

- Martta oli sanonut uskovansa siihen, että hänen veljensä nousee ylös (23–24). Miksi hän ei olisi halunnut, että hauta avataan?
- Jumalan kirkkaus tarkoittaa valoa, joka loisti ilmestysmajassa ja tempelissä. Miten se loisti tässä tilanteessa, mutta vain uskolle? (Kaikkihan sitä eivät nähneet, kuten jae 46 todistaa.)

Jakeet 41–42

- Mikä oli tämän rukouksen tarkoitus; Jeesushan ei pyytänyt Isältään yhtään mitään?

Jakeet 43–44. Lasaruksen ruumis oli ilmeisesti kääritty egyptiläiseen tapaan, eli jokainen jäsen erikseen.

- Mitä läsnäolijat ajattelivat niiden parin minuutin aikana, jotka kuuluivat Jeesuksen huudon ja Lasaruksen ulostulon välillä?
- Mitkä olivat ehkä sisarusten tunnelmat, kun heidän veljensä käveli haudasta ulos? Entä Lasaruksen tunnelmat?

Ilosanoma: Tämä ihme maksoi Jeesukselle hänen henkensä. Vapahtajan täytyi itsensä kuolla, että hän voisi tulla meille epäuskoisille ylösnousemukseksi ja elämäksi.

JUMALAN SANANSAATTAJAT

Mikkelinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 18:1–6 ja 10

Taustaa: Jeesus puhui paljon taivasten valtakunnasta. Hän aloitti koko julkisen toimintansa julistamalla, että tuo valtakunta oli tullut lähelle ja kuulijoiden piti kääntyä tai tehdä parannus. Tekstimme tilanteessa Jeesus tarvitsi opetuksensa rekvisiitaksi oikean lapsen. Siksi hän kutsui kadulta luokseen pienen pojan tai tytön. Lapsi jätti leikkinsä kesken ja riensi Jeesuksen luo.

Jae 1

- Miettikää, miksi opetuslasten mieleen juolahti esittää Jeesukselle tuollainen kysymys?
- Miksi jokaisessa yhteisössä mietitään joko hiljaa tai ääneen, kuka on sen tärkein henkilö?
- Millaista vastausta opetuslapset ehkä odottivat kysymyksiinsä.
- Jos sinun pitäisi vastata tähän kysymykseen kylmiltään, mitä vastaisit?

Jakeet 2–4. Sana ”kääntyä” tarkoittaa kreikaksi mielenmuutosta.

- Mikä tuossa tilanteessa ehkä ujostutti kadulta kutsuttua lasta?
- Miten Jeesus sai jonkun pikkutyön tai pojan tulemaan 13 miehen piirin keskelle?
- Jokainen isä ja äiti tietää, etteivät lapset suinkaan ole syntyessään epäitsekkeitä ja nöyriä. Mitä lapsen ominaisuutta Jeesus siis tarkoitti puhuessaan lapsen kaltaiseksi ”kääntymisestä” ja ”nöyryytymisestä”?
- Tekstissä ei väitetä, että piirin keskellä seisova lapsi olisi ollut kiltti. Hänhän saattoi olla koko kulmakunnan pahin häirikkö. Mistä se näkyy, että tämä poika tai tyttö joka tapauksessa uskoi Jeesukseen? (Katsokaa myös jaetta 6.)
- Mikä oli Jeesuksen suhde piirin keskellä seisovaan lapseen? (Miten Jeesus ja taivasten valtakunta kuuluvat yhteen?)
- Mikä teki piirin keskellä seisovan lapsen suurimmaksi taivasten valtakunnassa?
- Mitä luulette opetuslasten ajatelleen Jeesuksen vastauksesta?

Jae 5

- Missä tilanteessa me voimme ottaa jonkun lapsen luoksemme Jeesuksen nimessä
- Mitä tarkoittaa, että Jeesus tulee siihen kotiin, minne joku lapsi on otettu vastaan hänen nimessään?

Jae 6. Ruumiin hautaamatta jättäminen oli tuon ajan kulttuurissa kauhein rangaistus, mikä ihmiseltä voi kohdata.

- Millä eri tavoilla lapsi voidaan vietellä pois uskosta?
- Mistä se on osoitusta, että lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset lisääntyvät koko ajan?
- Miksi Jeesus määräsi lapsen viettelijälle kovimman ajateltavissa olevan rangaistuksen?

Jae 10

- Mikä tekee lapsesta arvokkaan?
- Millä eri tavoilla lasta voidaan halveksia?
- Mitä tämä jae sanoo lasten enkeleistä ja heidän tehtävästään? (Mitä jakeen 10 loppuosa tarkoittaa?)
- Miten jae 10 voidaan soveltaa äidin kohdussa oleviin lapsiin?
- Sovella tämä jae omiin lapsiisi, lapsenlapsiisi tai niihin lapsiin, joista kannat huolta? Mitä heidän elämäänsä vaikuttaa oman enkelin olemassa olo?
- Entä jos lapsellesi on tapahtunut jokin peruuttamaton tragedia – mikä oli enkelin rooli sen tapahtuessa?

Kokoavat kysymykset

- Mitä meidän pitäisi tehdä, ettei yksikään sukumme tai tuttavapiirimme lapsista joutuisi kadotukseen?
- Missä suhteessa Jeesus itse oli lapsen kaltainen?
- Miksi Jeesus joutui kestäämään vielä pahemman rangaistuksen kuin lapsen viettelijät?

Ilosanoma: Jeesus oli suurin taivasten valtakunnassa – sen kuningas. Hän suostui kuitenkin jättämään valtaistuimensa ja tulemaan, ei vain lapsen kaltaiseksi, vaan lapseksi äitinsä kohtuun. Jeesus oli hiljainen ja nöyrä sydämelä. Lopulta hän suostui ristiin, kaikkein häpeällisimpään rangaistukseen. Sen hän kärsi kaikkien meidän puolestamme, jotka emme ole nöyriä sydämellemme emmekä ole kohdelleet lapsiamme oikein.

KRISTITYN VAPAUS

18. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Mark. 2:18–22

Taustaa: Johannes Kastaja oli vanhan liiton viimeinen profeetta. Muutamit Jeesuksen opetuslapsista olivat olleet ensin hänen opetuslapsiaan ja tottuneet paastoamaan. Johannes Kastaja oli joutunut vankeuteen samoihin aikoihin, kun Jeesus aloitti julkisen toimintansa. **Fariseukset paastosivat** kahdesti viikossa, vaikka **Mooseksen laki** käski paastota vain yhden päivän vuodessa. Jeesus ei ollut periaatteessa paastoamista vastaan, vrt. Matt. 6:16–18. Hänhän oli itsekin paastonnut uransa alussa 40 päivää. **Häät** olivat ihaninta mitä ihmiset tiesivät, ja ne kestivät useamman päivän. Silloin saivat kaikki syödä mahansa täyteen hyvää ruokaa.

Jakeet 18–19

- Millaisia eri motiiveja voi ihmisillä olla, kun he paastoavat? (Esim. uskonnollisilla ja uskonnottomilla ihmisillä?)
- Jos sinä olet joskus paastonnut, miksi teit sen ja miten se onnistui?
- Mikä oli näiden ihmisten motiivi, jotka tulivat esittämään kysymyksensä Jeesukselle? Miettikää eri vaihtoehtoja.
- Miksi Jeesus ei ollut koskaan sanonut opetuslapsilleen: ”Tänään me emme sitten syö mitään”?
- Miksi opetuslapset eivät olleet koskaan ehdottaneet Jeesukselle: ”Eikö paastottaisi muutama päivä”?
- Mitä ajattelisit ystävästäsi, joka tulisi sinun häihisi eikä söisi mitään?
- Sano omin sanoin, miksi Jeesuksen opetuslapset eivät paastonneet?
- Vanhassa testamentissa Herra oli usein nimittänyt itseään sulhaseksi ja Israelia morsiameksi. Mitä Jeesus siis tahtoo sanoa nimittäessään itseään sulhaseksi ja opetuslapsia häävieraksi?
- Millä tavalla Jeesuksen ja opetuslasten yhdessäolo muistutti hääjuhlaa.
- Milloin me pääsemme hääjuhliin, joissa Jeesus on sulhanen? (Vastaus tämän tekstin ulkopuolelta.)

Jae 20

- Mitä Jeesus tarkoittaa jakeella 20? (Milloin opetuslapset joutuivat paastoamaan?)
- Sovella jakeet 19–20 oman aikamme kristittyjen elämään?
- Millaisia ovat sinun elämässäsi olleet ne ajat, jolloin ruoka ei ole maistunut?

Jae 21. Raamatussa viitta on tärkeä asia aina Aatamin ja Eevan nahkapuvuista lähtien. Se kuvaa usein vanhurskautta.

- Mitä Jeesus tarkoittaa vanhalla viitalla ja uudesta kankaasta tehdyllä paikalla?
- Miksi Jeesus liitti tämän pienen vertauksen juuri paaston yhteyteen?
- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi paastonnut opetuslastensa kanssa kahdesti viikossa, kuten fariseukset tekivät (vaikka siitä ei ollut määräystä Mooseksen laissa)?
- Miksi fariseusten uskoa ei voinut paikkailta vaan se piti hylätä kokonaan? (Mitä olisi tapahtunut jos Jeesuksen ja fariseusten opetuksia olisi ruvettu yhdistelemään?)
- Miksi tekojen vanhurskautta ja uskon vanhurskautta ei voi yhdistää? (Entä jos sanottaisiin, että Jumala tekee 99pelastustyöstäsi, mutta sinun on tehtävä yksi prosentti itse?)
- Miettikää, miksi Jeesuksen piti riippua ristillä alastomana?

Jae 21

- Miksi Jeesus ottaa vielä tämän kuvan edellisen lisäksi, mitä hän tahtoo sillä sanoa?
- Mihin Jeesus viittaa uudella ja vanhalla viinillä?
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa tällä vertauksella fariseuksille? Entä apostoleille, kirkon perustajille?
- Mitä olivat ne vanhat muodot, joita ei olisi saanut siirtää kristilliseen kirkkoon?
- Miettikää, mitä Jeesus tahtoo sanoa juuri meille näiden kahden pienen vertauksen kautta?

Kokoava kysymys

- Missä tässä tekstissä on armon evankeliumi?

Ilosanoma: Sulhanen eli Jeesus otettiin opetuslapsilta pois pitkäperjantaina. Silloin häneltä riisuttiin vanhurskauden viitta, että se voitaisiin pukea meidän päällemme. Juuri tämä armon evankeliumi oli se uusi sanoma, jota ei voida yhdistää minkään muun uskonnon oppeihin.

RAKKAUDEN KAKSOISKÄSKY

19. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Mark. 12:28–34

Taustaa: Tekstimme lainoppinut mies oli juuri kuullut keskustelun kuolleiden ylösnousemuksesta – miten Jeesus oli lyönyt luun kurkkuun saddukeuksille. Kysymys lain suurimmasta käskystä oli tuon ajan teologinen kuuma peruna. Ehdotettiin mm. 1. käskyä, sapattikäskyä tai uhraamiskäskyä.

Jae 28. Matteuksen mukaan tämä mies koetti panna Jeesuksen koetukselle.

- Miten meidän kulttuurimme vastaisi kysymykseen, mikä on ihmiselämän tärkein käsky tai elämänohje? (Mikä näistä mielestänne tulee ykköseksi: ”Toteuta itseäsi!” vai ”Rakasta lähimmäistäsi!”?)
- Miettikää tekstimme lainopettajan suhdetta Jeesukseen siinä vaiheessa, kun hän tuli Jeesuksen luo.

Jakeet 29–30. Rakkauden kaksoiskäskyä ei löydy VT:stä. Nämä jakeet ovat kuitenkin suora sitaatti Mooseksen kirjoista (5. Moos. 6:4–5).

- Yleensä tuon ajan lainopettajat vastasivat kiistakysymyksiin siteeraamalla muita auktoriteetteja: Rabbi se jase sanoo niin ja niin. Mitä ajattelette Jeesuksen vastauksesta tätä taustaa vasten?
- Miksi Jeesus siteerasi jaetta 29, jossa ei ole käskyä vaan uskontunnustus, eikä mennyt suoraan jakeeseen 30, joka sisältää käskyn?
- Miksi ei riitä, että uskomme yhteen Jumalaan, miksi häntä on vielä rakastettavakin?
- Miettikää noita neljää sanaa jakeessa 30. Mitä tarkoittaa arkielämässä Jumalan rakastaminen kaikesta sydämestään? Entä kaikesta sielustaan? Mielestään? Voimastaan?
- Voiko mielestänne Jumalaa rakastaa, vaikkei lukisi Raamattua eikä kävisi ehtoollisella? Perustelkaa kantanne.
- Jos joku rakastaa Jumalaa oikeasti, miten hän suhtautuu epäjumalanpalvelontaan, Jumalan nimen käyttöön ja lepopäivän viettoon, siis kolmeen ensimmäiseen käskyyn?
- Millaista elämäsi olisi, jos sinä pystyisit rakastamaan Jeesusta tällä tavalla?
- Miten tätä käskyä on rikottu ennen ja miten sitä rikotaan meidän aikamme?

Jae 31. Vanhassa testamentissa sana ”lähimmäinen” viittaa enimmäkseen vain oman kansan jäseniin. Tässä Jeesus siteeraa vain puolta jaetta Mooseksen kirjasta: *Älä kosta äläkä pidä vihaa kansasi lapsia vastaan, vaan rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.* (5. Moos. 19:18).

- Miksi Jeesus jättää sitaatistaan pois virkkeen alkuosan?
- Miksi Jeesus ei sano, että lähimmäistä on rakastettava kaikesta sydämestään, sielustaan, mielestään ja voimastaan? (Mitä tapahtuu ihmiselle, joka rakastaa jotakuta toista näin? Mitä tapahtuu sille ihmiselle, jota rakastetaan näin?)
- Miksi lähimmäisen rakastamiselle on paras kriteeri että rakastaa häntä NIIN KUIN itseään?
- Mihin tämä käsky käytännössä velvoittaa?
- Mitä mieltä olet siitä aikamme väitteestä, ettei ihminen voi rakastaa toista, jollei rakasta itseään?

Käsitellään uudelleen jakeet 29–31 eli rakkauden kaksoiskäsky kokonaisuudessaan. Huomatkaa, ettei Jeesus väitä Jumalan rakastamisen olevan suurin käsky ja lähimmäisen rakastamisen toiseksi suurin.

- Millaisia seurauksia siitä olisi tullut ihmiselämään, jos Jeesus olisi sanonut suurimmaksi käskyksi vain Jumalan rakastamista?
- Entä jos Jeesus olisi sanonut suurimmaksi käskyksi lähimmäisen rakastamista, mitä seurauksia siitä tulisi meidän ihmissuhteillemme ja Jumala-suhteillemme?
- Mitä pitää tehdä, jos Jumalan rakastaminen ja lähimmäisen rakastaminen näyttävät olevan elämässämme ristiriidassa?
- Jos rakkauden kaksoiskäsky on taivaaseen pääsyn ehto, niin miten sinulle käy?

Jakeet 32–33. Uhrilaitos oli juutalaisten jumalanpalveluselämän perusta. Jumala-suhdetta ei voinut olla ilman uhreja, koska sovinto Jumalan kanssa saatiin aikaan uhrin kautta.

- Minkä suuren oivalluksen kirjanoppinut teki Jeesuksen vastausta kuunnellessaan?
- Miksi rakkaus on tärkeämpi kuin uhrilaitos?
- Miten kirjanoppineen asenne Jeesukseen muuttui?
- Jeesus itse kuolisi kohta Jumalan uhrikaritsana. Mitä valoa tämä tosiseikka tuo tähän lainopettajan ja Jeesuksen väliseen keskusteluun?

Jae 34

- Mitä tuolta lainopettajalta vielä puuttui, että hän olisi voinut päästä sisälle Jumalan valtakuntaan? (Lainopettaja ymmärsi nyt suurimman käskyn, mutta mitä hän ei vielä ymmärtänyt?)

Ilosanoma: Jeesus rakasti Jumalaa yli kaiken ja sinua **enemmän kuin itseään**. Uhri ja rakkaus yhdistyivät hänessä. Hän uhraisi itsensä syntiuhriksi, koska me emme ole rakastaneet Jumalaa yli kaiken emmekä lähimmäistämme niin kuin itseämme. Vain Jeesuksen uhrautuva rakkaus meitä kohtaan voi opettaa meitäkin rakastamaan Jumalaa ja lähimmäistämme. *Me rakastamme, koska hän on ensin rakastanut meitä* (1. Joh. 4:19).

USKO JA EPÄUSKO

20. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Joh. 9:24–41 (käsikirja 24–38)

Taustaa: Jeesus on parantanut sapatinpäivänä Jerusalemissa syntymästään asti sokean miehen voitelemalla hänen silmilleen syljestä ja savesta tehdyn tahnan ja lähettämällä hänet peseytymään Siloan lammikolle. Mies ei siis ollut vielä nähnyt Jeesusta, vaan vain kuullut hänen äänensä. Tästä parantumisesta tuli jymyuutinen Jerusalemissa. Naapurit ihmettelivät ja veivät parantuneen fariseusten luo. Nämä kuulustelivat miestä ja sitten hänen vanhempiaan. Isä ja äiti kuitenkin kieltäytyivät vastaamasta kysymyksiin, koska eivät halunneet tulla synagogasta erotetuiksi. Se olisi tarkoittanut koko yhteisön ulkopuolelle joutumista, koska häät, hautajaiset ynnä muut juhlat tapahtuivat aina synagogassa. Syntymästään asti sokea mies ei ollut voinut käydä synagogakoulua. Ehkei hän tuntenut kirjoituksia kovin hyvin.

Alustavat kysymykset

- Miettikää, miten sokeana syntyneen miehen elämä oli muuttunut, kun hän oli tullut näkeväksi? (Miten hänen tilanteensa erosi sen ihmisen tilanteesta, joka oli joskus nähnyt, sitten sokeutunut ja sitten taas tullut näkeväksi?)
- Mikä ympärillä olevien ihmisten reaktioissa ehkä haavoitti tai loukkasi näkönsä saanutta miestä?

Jakeet 24–25. Nyt fariseukset kuulustelevat miestä uudempaan kertaan. Aikaa parantumisesta on kulunut ehkä muutama päivä.

- Millaista vastausta fariseukset mieheltä odottivat?
- Mitä ajattelette miehen vastauksesta; pelkäsikö hän synagogasta erottamista, kuten vanhempansa?

Jakeet 26–27. Katsokaa, mitä fariseukset olivat saaneet selville edellisessä kuulustelussa, jae 15.

- Mistä fariseukset olivat vielä epätietoisia jankatessaan samaa asiaa?
- Miettikää tätä tapausta fariseusten näkökulmasta: mikä olisi ehkä heidän mielestään voinut palauttaa näön miehen silmiin?
- Miksi parantunut mies lisäsi vastaukseensa loppukaneetin? (Mitä mies tarkoittaa kin-päätteellä sanoessaan ”**tekin/teidänkin**”?)
- Miten parantunut mies näyttää kokeneen tämän mediamyllytyksen?
- Millaisen kuvan saatte parantuneen miehen luonteesta ja älykkyydestä hänen vastaustensa perusteella?

Jakeet 28–29. Mooses oli antanut juutalaisille lain. Jumala oli todella puhunut hänen kauttaan.

- Millä perusteella fariseukset voivat väittää, että parantunut mies olisi Jeesuksen opetuslapsi?
- Millä perusteella fariseukset voivat väittää olevansa 1400 vuotta aikaisemmin eläneen Mooseksen opetuslapsia?
- Mitä mieltä olette: tiesivätkö fariseukset Jeesuksen olevan suoraan alenevassa polvessa kuningas Daavidin jälkeläinen (jae 29b)? Jos tiesivät, niin miten he sitä tosiasiaa tulkitsivat?

Jakeet 30–33, katsokaa myös jae 2.

- Katsokaa, miten parantuneen miehen käsitys Jeesuksesta oli vähitellen muuttunut (11, 17 ja 33).
- Miksi mies sanoi tämän kaiken silläkin uhalla, että saattaisi joutua erotetuksi synagogasta?
- Mikä oli tämän miehen teologia rukouksen kuulemisesta ja mistä hän oli teologiansa saanut?
- Mitä miehen teologia ehkä vaikutti hänen rukouselämänsä hänen ollessaan sokea?
- Vertaa omaa käsitystäsi rukouksen kuulemisesta parantuneen miehen teologiaan. (Mistä sinä voit tietää, että Jumala todella kuulee rukouksesi?)

Jae 34. Ks. myös jakeet 1–3. Ulos ajaminen tarkoittanee, että mies joutui erotetuksi synagogasta, ainakin joksikin aikaa.

- Miten parantunut mies ehkä koki tällaisen kohtelun?
- Mitä jälkipuheita parantuneen miehen erottamisesta ehkä saattoi tulla?

Jakeet 35–38. Jae 35 on käännetty kahdella tavalla: ”Uskotko Ihmisen poikaan/ Jumalan Poikaan?” Tämä johtuu siitä, että käsikirjoitukset ovat tässä kohden erilaisia. Myös Ihmisen poika viittaa Danielin kirjassa jumalalliseen olentoon.

- Miettikää eri syitä, miksi parantunut mies ei itse etsinyt Jeesusta käsiinsä?
- Jeesus siis etsi parantuneen miehen käsiinsä. Miksi hän halusi käydä miehen kanssa juuri tällaisen keskustelun?
- Mietitään tämän miehen uskoontuloa. Mitä siihen tarvittiin, että hän loppujen lopuksi pystyi uskomaan Jeesukseen Jumalan Poikana / Ihmisen poikana?
- Mitä siihen tarvittiin, että sinä sait saman uskon kuin tämä mies?
- Miten paljon uskoa ihmisellä pitää tämän tapauksen perusteella olla, että Jeesus voisi hänet parantaa?

Jakeet 39–41 (jos on aikaa)

- Mitä tarkoittaa, että Jeesus saa näkevät sokeutumaan?
- Milloin tekstimme mies tuli varsinaisessa mielessä näkeväksi?
- Mikä oli fariseusten vastuu ja mikä on kirkon johtajien vastuu tämän tekstin mukaan?
- Miten niin sokeata ei voida syyttää synnistä (41)?
- Miksi on äärimmäisen tärkeää, että myös me kristityt näemme todelliset syntimme?

Ilosanoma: Jeesus oli sanonut näin ennen kuin hän paransi sokean: ”Niin kauan kuin minä olen maailmassa, minä olen maailman valo” (jae 5). Jesaja oli kuitenkin ennustanut Messiaasta: ”Kuka on sokea, jollei minun palvelijani?” (Jes. 42:19). Jeesus joutui toden totta kuolemaan ristillä ulkonaisessa ja sisäisessä pimeydessä voidakseen antaa valon meidän hengellisesti sokeille silmillemme.

JEESUKSEN LÄHETILÄÄT

21. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Luuk. 10:1–12

Taustaa: Jeesus on menossa 12 opetuslapsensa kanssa kohti Jerusalemiä ja kärsimystään. Nyt hän lähettää 70 tai 72 muuta oppilastaan niihin kyliin, joiden kautta hän aikoo kulkea Jerusalemiin. (Eri käsikirjoituksissa on eri luku.) Heidän tehtävänsä on kahtalainen: parantaa sairaita ja saarnata Jumalan valtakunnan tuloa.

Jae 1

- Mietitään, keitä nuo 72 uutta opetuslasta mahtoivat olla? Millä perusteella Jeesus oli ehkä heidät valinnut?
- Miksi Jeesus lähetti oppilaansa kaksittain 35 tai 36 paikkaan, kun he olisivat voineet mennä yksittäin 70 tai 72 paikkaan?
- Miksi oli tärkeää, että opetuslapset olivat vierailleet siinä kylässä, mihin Jeesus itse meni myöhemmin?
- Kukaan noista 70:stä ei ollut vielä lähestulkoonkaan selvillä pelastuksen tiestä. (Eiväthän 12:kaan sitä olleet.) Mitä se osoittaa, että Jeesus lähetti heidät silti matkaan?
- Millaisiin tehtäviin valtakunnassaan Jeesus on lähettänyt sinut elämäsi aikana? Miten homma onnistui?

Jae 2. VT puhuu paljon sadon korjuusta ja sen puimisesta tuomion yhteydessä. Myös Johannes Kastaja oli sanonut, että Messias viskaa viljan ja kokoaa jyvät aittaansa (Luuk. 3:17).

- Missä suhteessa tämä maailma muistuttaa kypsyyttä elopeltoa?
- Miksi lähetystyön pitää alkaa rukouksesta?
- Minkä verran sinä olet rukoillut tätä rukousta?
- Miksi sadon korjaamisella on kiire? (Mitä tapahtuu, jos satoa ei korjata ajoissa?)
- Missä päin maata tai maailmaa viljapelot ovat tällä hetkellä karisemisvaarassa?
- Miettikää, miksi paljon satoa on yhä korjaamatta, vaikka 2000 vuotta on kulunut näiden sanojen lausumisesta?

Jae 3. Muistakaa, että Jeesus puhuu tässä paimenena lampailleen.

- Jos Jeesus haluaa rekrytoida porukkaa työhönsä, niin miksi hän aloittaa tällaisella lauseella?
- Miten on mahdollista, että joku vastuuntuntoinen paimen lähettää lampaansa susien keskelle?
- Pitääkö lähetysjärjestön mielestänne sanoa lähetyskandidaateilleen samaa, mitä Jeesus sanoi tässä noille 70:lle?
- Mitä olisi tapahtunut näiden 2000 vuoden aikana, jollei mikään lähetysjärjestö olisi lähettänyt lähetettä vaarallisiin maihin?
- Jeesus oletti, että hänen opetuslapsensa muistavat ulkoa paimenpsalmin 23. (Vetäjä lukee psalmin.) Mitä valoa se tuo tämän jakeen tulkintaan?

Jae 4. Itämaiset tervehdykset kestivät pitkään, ja niiden yhteydessä otettiin selvää toisen taustoista ja sukujuurista. Paljain jaloin tuossa kulttuurissa kulkivat vain rutiköyhät ja orjat.

- Miten kukaan voi matkustaa ilman rahaa, laukkuja ja jalkineita?
- Miten Jeesus voi ajatella evankelioimisen tuottavan tulosta, jollei normaaleja kohteliaisuussääntöjä noudateta?
- Mitä Jeesus tahtoo sanoa tämän jakeen kautta meidän aikamme evankeliumin julistajille?

Jakeet 5–6. Shalom-tervehdystä eli rauhantoivotusta ei sanottu syntisille eikä pakanoille.

- Mitä Jeesus opettaa meille Jumalan rauhan toivottamisesta?
- Mitä tarkoittaa, että rauha voi palata toivottajalleen?

Jakeet 7–8

- Mitä ajattelet siitä, että lähetysaarnaja joutuu elämään toisten varoilla?
- Mitä se henkilö saa palkkseen, joka syöttää ja juottaa lähetettä?
- Miettikää, miksi joku haluaisi siirtyä talosta taloon? Mitä tapahtuisi, jos opetuslapset niin toimisivat?

Jae 9

- Miksi opetuslasten toiminnassa pitää olla nämä kaksi puolta: parantaminen ja saarnaaminen? (Mitä tapahtuu, jos saarna puuttuu? Mitä tapahtuu, jos diakonia eli parantamistoiminta puuttuu?)
- Miten hyvin tätä Jeesuksen käskyä on mielestänne onnistuttu noudattamaan kirkkomme lähetystyössä?

Jakeet 10–11

- Miettikää eri syitä, miksi jokin kaupunki saattoi sulkea ovensa Jeesuksen lähettiläiltä?
- Miksi lähettien poislähdön piti olla julkinen?
- Verratkaa näitä jakeita Suomen kaupunkien tilanteeseen.

Jae 12. Sodoma oli VT:n syntisin kaupunki, täynnä homoja, jotka hyökkäsivät satunnaisten kulkijoiden kimppuun. Jumala hävitti sen tulella ja tulikivellä.

- Miksi Sodoma (joka hävisi maan pinnalta) pääsee vähemmällä kuin Jeesuksen lähettiläitä karkottava kaupunki?
- Mitä tarkoittaa, että Jumalan valtakunta oli tullut lähelle?

(jatkuu)

Kokoavat kysymykset (jos on aikaa)

- Mitä luulette opetuslasten tästä tehtävänannosta ajatelleen?
- Mitä sanoisit, jos Jeesus käskisi sinun lähteä suorittamaan tällaista tehtävää ja tällä tavalla varustautuneena?

Ilosanoma: Jeesus lähetettiin kuin Jumalan Karitsa susien keskelle, ja niiden hampaisiin hän joutuikin – sinun tähtesi. Hän tuli juuri niin köyhäksi saarnaajaksi, kuin mitä tämä teksti kuvaa – sinun tähtesi. Etkö sinä siis tahtoisit lähteä viemään rauhan sanomaa niille, jotka eivät siitä vielä mitään tiedä?

PYHIEN YHTEYS

Pyhäinpäivä (kaikki vuosikerrat): Matt. 5:1–12

Taustaa: Vuorisaarna alkaa niin, että Jeesus esittää onnellisen ihmisen määritelmän. (Autuas sanahan tarkoittaa ”ikionnellista”). Määritelmä poikkeaa suuresti siitä, miten ympäröivä maailma onnen määrittelee. Jeesus ei kuitenkaan puhu onnen tunteista, vaan siitä, onko ihminen objektiivisesti ottaen ja Jumalan silmissä autuas eli pääseekö hän taivaaseen.

Jakeet 1–3

- Kummalle Jeesus mielestänne piti vuorisaarnansa: kansanjoukolla vai opetuslapsillään? Katsokaa jakeita 1 ja 25.
- Mitä hengessään köyhä ihminen ajattelee omasta hengellisyydestään?
- Mikä on hengellisesti köyhän vastakohta?
- Miksi vain hengellisesti köyhät pääsevät taivasten valtakuntaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 3 perusteella? (Voit vastata hiljaa sydämässäsi.)

Jae 4

- Miksi murheettomat eivät ole autuaita?
- Mieti jotain tilannetta, kun olit äärimmäisen onneton, mutta sait Jeesukselta lohdutuksen. Voitko jäljestäpäin sanoa, että olit silloin autuas? Miksi voit, miksi et voi?
- Saako jokainen uskova varmasti kaikkiin suruihinsa lohdutuksen? Perustele vastauksesi.
- Oletko sinä autuas jakeen 4 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 5. Vanha käänös puhuu ”hiljaisista”, uusi ”kärsivällisistä” ihmisistä. Jeesuksen mukaan tällaiset ihmiset perivät luvattun maan (sekä Kanaanin maan että uuden luomakunnan).

- Miksi kärsimättömät eivät peri luvattua maata?
- Millaisessa tilanteessa uskova ihminen tarvitsee kärsivällisyyttä kaikkein eniten?
- Oletko sinä autuas jakeen 5 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 6. Sana vanhurskas tarkoittaa Jumalalle kelpavaa.

- Millainen on ihminen, joka ei tunne vanhurskauden nälkää eikä janoa? Miksi hän ei voi olla autuas?
- Mikä tekee vanhurskauden nälkää ja janoa kokevan ihmisen ikionnelliseksi?
- Milloin ja miten vanhurskauden nälkää ja janoa tunteva ihminen ravitaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 6 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 7. Vanha käänös sanoo: laupias. Uusi sanoo: toisia armahtava.

- Miksi laupeudeton tai toisia armahtamaton ihminen ei voi olla onnellinen?
- Milloin ja miten toisia armahtavat ihmiset armahdetaan?
- Oletko sinä autuas jakeen 7 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 8. Vanhassa testamentissa kukaan ei saanut nähdä Jumalaa. Nyt Jeesus lupaa tämän etuoikeuden puhdassydämisille.

- Mikä on puhtaan ja likaisen sydämen ero?
- Miksi sellainen ihminen ei voi olla onnellinen, jolla on likainen sydän?
- Miten puhdassydämiseksi tullaan?
- Milloin puhdassydäminen ihminen saa nähdä Jumalan?
- Oletko sinä autuas jakeen 8 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 9

- Mieltikää, mitä Jeesus tarkoittaa rauhantekijöillä?
- Mikä on rauhantekijän vastakohta ja miksi hän ei ole autuas?
- Milloin ja missä rauhantekijöitä kutsutaan Jumalan lapsiksi?
- Oletko sinä autuas jakeen 9 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jae 10

- Millä perusteella vanhurskauden tähden vainottu Jumalan lapsi voi olla onnellinen ihminen?
- Mitä Jeesuksen kuulijat ehkä ajattelivat tästä väitteestä?
- Oletko sinä autuas jakeen 10 perusteella? Voit vastata hiljaa sydämässäsi.

Jakeet 11–12

- Mistä asioista ihmiset solvaavat tänä päivänä kristittyjä, vainoavat heitä ja valehtelevat heidän päälleen?
- Millä eri tavoilla solvauksiin voi suhtautua?
- Mitä pitäisi tapahtua, että sinä voisit suhtautua samaasi pilkkaan jakeessa 12 kuvatulla tavalla?

(jatkuu)

Kokoaavat kysymykset

- Vertaa Jeesuksen määritelmää onnellisuudesta siihen, mitä itse olet tästä asiasta tähän asti ajatellut.
- Mitkä näistä autuaaksi julistuksista voitaisiin soveltaa Jeesukseen itseensä?
- Mitä tapahtui sille palkalle, jonka Jeesuksen olisi pitänyt saada?
- Kuka tämän tekstin mukaan pääsee taivaaseen?

Ilosanoma: Jeesus oli rikas, mutta tuli meidän tähtemme köyhäksi. Hän oli murheellinen, kärsivällinen, armahtava, puhdas-sydäminen, rauhantekijä ja vainottu. Hän oli tätä kaikkea meidän puolestamme ja meidän sijastamme. Hän ei kuitenkaan saanut tästä kaikesta mitään palkkaa, vaan päinvastoin ristin häpeän. Palkkansa hän luovutti meille, jotka emme ole olleet kärsivällisiä, armahtavia puhdassydämissä ja rauhantekijöitä. Näin hän ansaitsi meille taivasten valtakunnan, lohdutuksen ja Jumalan lapsen oikeudet.

USKON PERUSTUS

Uskonpuhdistuksen vuosipäivä (2. vsk.): Matt. 16:1–4 (ja 12:38–41)

Taustaa: Vetäjä kertoo lyhyesti Joonan historian ja etenkin Niniven herätyksen. Raamatun kielenkäytössä **merkki** tarkoittaa ensinnäkin **liiton merkkiä**, joka osoittaa jonkun tietyn ihmisen tai ihmisryhmän kuuluvan Jumalan kansaan (esim. ympärileikkaus, kaste ja sapatti). Toiseksi merkki voi tarkoittaa tunnusmerkkiä tai ihmettä, jonka avulla Jumala paljastaa voimansa ihmisen nähtäväksi. Vanha Simeon oli ennustanut, että Jeesus on asetettu **merkiksi, jota vastaan sanotaan** (Lk. 2:34).

Jae Matt. 16:1. Fariseukset ja saddukeukset olivat teologisia vihollisia, edelliset konservatiiveja, jälkimmäiset liberaaleja. Saddukeukset eivät uskoneet ruumiin ylösnousemukseen eivätkä henkimaailmaan.

- Mitä osoittaa se, että fariseukset ja saddukeukset olivat liittoutuneet yhteen juuri tässä kysymyksessä?
- Fariseukset ja saddukeukset olivat nähneet jo monta Jeesuksen ihmetekoa. Miksi he halusivat nähdä vielä ”taivaan merkin”?
- Millainen sen merkin olisi pitänyt olla, joka olisi saanut fariseukset täysin vakuuttuneiksi Jeesuksen jumaluudesta?
- Missä tilanteessa aikamme ihminen etsii merkkiä? Millaiset asiat kelpaavat hänelle merkiksi?
- Missä tilanteessa sinä olisit halunnut saada tai sait Jumalalta jonkin erityisen merkin?
- Miksi merkkien varaan on vaarallista rakentaa elämänsä suuria ratkaisuja?
- Mitä kuulijoiden mieleen ehkä tuli heidän kuullessaan Jeesuksen puhuvan ”Joonan merkistä”? Huomatkaa, ettei VT tunne sellaista sanaparia. (Puhumme Joonan merkistä kohta lisää.)

Jakeet 2–3. ”Aikojen merkki” osoittaa, mikä aika tai vaihe Jumalan pelastussuunnitelmassa on menossa.

- Miksi säätä on helpompi tulkita kuin aikojen merkkejä?
- Mitä ”aikojen merkkejä” fariseusten ja saddukeusten olisi pitänyt nähdä?
- Mitä ovat ne ”aikojen merkit”, jotka meidän tämän ajan kristittyjen pitäisi nyt nähdä?
- Mitä tapahtuu, jolleivät jonkin sukupolven kristityt näe ollenkaan oman aikansa merkkejä?

Jae 4. Vanhan käännöksen ”avionrikkoja” on tarkempi käännös kuin ”uskoton” kreikan sanalle moikhalis. Se viittaa myös epäjumalanpalvelukseen, jota VT:ssa usein nimitetään aviorikokseksi Jumalaa kohtaan.

- Missä mielessä Jeesuksen kuulijat – fariseukset, saddukeukset ja muut – olivat paha ja avionrikkojasukupolvi?
- Mitä mieltä luulet Jeesuksen olevan meidän sukupolvestamme?
- Mitä se osoittaa, että Jeesus lopetti keskustelun lyhyeen ja lähti pois?

Jakeet 12:38–40. Nyt myös lainopettajat vaativat Jeesukselta merkkiä. Jeesus puhuu Joonan merkistä futuuriaikamuodossa.

- Missä mielessä Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus ovat lopullinen merkki, jonka jälkeen muita ei tarvita?
- Millä tavalla Jumalan armo sisältyy Joonan merkkiin?

Jae 12:41. Assyrian pääkaupunki Ninive oli omana aikanaan maailman väkivaltaisimman ja moraalittomimman kaupunki. Sinne tuli 700-luvulla eKr. valtava herätys, kun profeetta Joonas oli saarnannut sen tuhoa kolme päivää.

- Missä mielessä myös Joonan saarna oli Joonan merkki?
- Mikä sai jumalattomat niniveläiset tekemään parannuksen, vaikka he eivät nähneet yhtään ihmettä?
- Verratkaa toisiinsa Joonan ajan niniveläisten ja Jeesuksen ajan juutalaisten asenteita. Miksi niniveläiset pakanat tekivät parannuksen, mutta hurskaat juutalaiset eivät?
- Miksi herätys ei Suomessakaan voi alkaa ilman, että joku saarnaa lakia ja Jumalan tuomiota?
- Missä kaikissa suhteissa Jeesus oli enemmän kuin Joonas?

Kokoavat kysymykset

- Vielä kerran: missä meidän sukupolvestamme voi kohdata Joonan merkin?
- Miten uskonpuhdistus liittyy Joonan merkkiin?
- Missä mielessä Joonan matka meren pohjaan on kristillisen kasteen ennakkokuva (Room. 6:3–5)?
- Miksi me emme saa vaatia uskomme tueksi muuta kuin Joonan merkkiä?

Ilosanoma: Kaste sisältää Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen. Ehtoollinen sisältää Jeesuksen kuoleman ja ylösnousemuksen. Raamatun pääasia on Jeesuksen kuolema ja ylösnousemus. Siksi juuri nämä armonvälineet ovat meille Joonan merkki. Jos kysyt, mistä voit tietää Jeesuksen rakastavan juuri sinua, vastaus kuuluu: Joonan merkistä. Siksi muiden merkkien vaatiminen Jumalalta on epäuskon osoitusta.

ANTAKAA TOISILLENNE ANTEEKSI

23. sunnuntai helluntaista (2. vsk.): Matt. 18:15–22

Taustaa: Tässä tekstissä Jeesus neuvoo, miten helluntaina perustettavassa seurakunnassa pitää käsitellä kristittyjen välisiä riitoja. ”Veli” sana osoittaa tässä yhteydessä, että kysymys on kristittyjen sisarten ja veljien väleistä.

Jae 15. Vanha käännös kertoo, ketä vastaan rikotaan: ”rikkoo sinua vastaan”. Uusi sanoo vain ”tekee syntiä”. Tässä ei siis ole kysymys oppiriidoista.

- Mistä ainaiset riidat seurakunnissa ja kristillisissä järjestöissä mielestänne johtuvat?
- Millaisesta synnistä veljeä tai sisarta vastaan tässä ehkä on kyse?
- Mitä kristityt yleensä tekevät, jos veli tai sisar rikkoo heitä vastaan?
- Mitä äsken mainitsemistanne menettelytavoista yleensä seuraa?
- Mitkä ovat Jeesuksen neuvoman menettelytavan hyvät puolet?
- Mitä Jeesus tarkoittaa sanomalla: ”olet voittanut veljesi (takaisin)”? Millaista voittamista hän tarkoittaa?

Jakeet 16–17. Huomatkaa, etteivät pakana ja publikaani voineet olla synagogan jäseniä.

- Jeesus hahmottelee tässä neljän vaiheen ohjelman, miten syntiä tekevää ja katumatonta veljeä on kohdeltava. Sanokaa selkokielellä, mitä nuo vaiheet ovat.
- Mihin kakkosvaiheessa tarvitaan kahta muuta kristittyä?
- Miten seurakunnalle raportoinen pitäisi tapahtua?
- Mitä muutoksia seurakunnan jäsenen elämään tulee, jos hän joutuu pakanan ja publikaanin asemaan?
- Miksi tähän neljän kohdan menettelytapaan turvaututaan kovin harvoin kristillisissä piireissä?
- Mitkä ovat tämän menettelytavan hyvät puolet?
- Mitä seurakunnissamme tapahtuisi, jos kristittyjen väliset riidat selvitettäisiin näin?
- Miten nämä jakeet suhtautuvat Jeesuksen käskyyn toisen posken kääntämisestä?

Jae 18. Tässä jakeessa Jeesus puhuu kirkkokurista eli että seurakunnalla on oikeus kieltää katumatonta jäseneltään ehtoolliselle pääsy. Jumalanpalvelukseen pääsyä sen sijaan häneltä ei saa kieltää.

- Miksi Jumala on antanut seurakunnalle sellaisen vallan, että se saa päästää ihmiset heidän synneistään tai sitoa heidät niihin?
- Mitä tapahtuu seurakunnissa, jonka jäsenet saavat tehdä mitä tahansa, eikä heihin sovelleta kirkkokuria?
- Miten kirkkokuria pitää soveltaa silloin, kun seurakunnassa on epäilyjä rahaan tai seksiin liittyvistä synneistä tai jopa pedofiiliasta?
- Kuka avainten valtaa saa käyttää (katso myös jaetta 17)?
- Mitä tämä jae sanoo meille yksityisestä ripistä?

Jakeet 19–20

- Miten nämä jakeet kuuluvat edellisen tekstin yhteyteen?
- Jos olet kokeillut jaetta 19 käytännössä, kerro mitä tapahtui?
- Miten estetään se, etteivät nuo 2–3 ihmistä ano jotain Jumalan tahdon vastaista asiaa?
- Mikä on se asia, josta haluaisit tehdä uskonystäväsi kanssa tällaisen sopimuksen? (Voit vastata hiljaa sydämessäsi.)
- Mitä jae 20 sanoo Jumalan seurakunnasta?
- Miksi 2–3 hengen rukouspiiriä ei yleensä pidetä yhtä arvokkaana kuin tuhansien ihmisten massakokousta?

Jakeet 21–22. Vanha käännös sanoo 70x7 (eli 490) kertaa. Huomatkaa, että tässäkin puhutaan uskonveljistä ja sisarista.

- Millaiset asiat pitää viedä seurakunnan ratkaistaviksi ja millaiset asiat on annettava heti anteeksi?
- Mikä on yksityisen anteeksiannon ja kirkkokurin ero?
- Mitä se tekee ihmiselle, jos hänelle annetaan anteeksi 70x7 kertaa?
- Mistä ihmiselle tulee motivaatio tällaiseen loputtomaan anteeksiantamiseen?
- Mitä Jeesus tahtoi sanoa näiden jakeiden kautta omasta anteeksiannostaan?

Kokoava kysymys

- Miltä kirkkohistoria nyt näyttäisi, jos kaikissa seurakunnissa olisi seurattu näitä Jeesuksen ohjeita kriisitilanteiden selvittämisessä?

Ilosanoma: Jeesus antaa sanansa mukaan sinulle anteeksi 70x7 kertaa senkin helmasynnin, jota sinä eniten häpeät. Juuri sen synnin tähden hän ristillä kuoli. Etkö siis sinäkin tahtoisit antaa anteeksi sille lähimmäisellesi, joka on rikkonut kaikkein eniten sinua vastaan?

VALVOKAA!

Valvomisen sunnuntai (2. vsk.): Mark. 13:31–37 (käsikirja 33–37)

Taustaa: Jeesus on tätä ennen kertonut Jerusalemin hävityksen ja maailmanlopun ennusmerkkejä. Hän on puhunut kristittyjen vainoista, eksytyksistä, sodista ja luonnon mullistuksista, mutta myös kevään merkeistä. Nyt aletaan puhua Jeesuksen paluun ajankohdasta. Jakeet 34–35 sisältävät pienen vertauksen talon herrasta, joka lähtee ulkomaille ja järjestää talonsa työt poissaolonsa ajaksi. Isännällä Jeesus tarkoittaa itseään ja talolla hän tarkoittaa kirkkoaan.

Jakeet 32–33. (Jae 31 käsitellään viimeiseksi.)

- Mitä olisi tapahtunut, jos Jeesus olisi alun perin ilmoittanut paluunsa päivämäärän?
- Miten on mahdollista, ettei Jeesus itsekään tiedä paluunsa päivää, vaikka on kaikkivaltias Jumala?
- Mikä sinua pelottaa ja riemastuttaa eniten, kun ajattelet Jeesuksen paluuta?
- Mitä mielikuvia sinulle tulee mieleen sanasta ”valvominen”? Millainen on valvova kristitty?

Jae 34. Tuohon aikaan taloissa oli monia orjia. Yhden orjan ainoana tehtävänä oli pysytellä valveilla yöllä ja vartioida ovea. Monissa Aasian ja Afrikan maissa palkataan yövartioita vieläkin yksityiskoteihin.

- Mitä ihminen voi tehdä pitääkseen itsensä valveilla silloinkin, kun häntä nukuttaa armottomasti?
- Mitä ajattelet ovenvartijan tehtävästä, onko se mielestäsi helppo vai vaikea? Perustele vastauksesi.
- Miten ovenvartija oli ehkä tuohon aikaan varustautunut murtovarkaan tuloa varten?
- Mitä ovenvartijan tehtävä voisi tarkoittaa kristillisessä kirkossa ja kenelle se siellä kuuluu?
- Jos olet kristitty, on Jumala antanut sinullekin jonkin tehtävän ”talossaan”. Mikä se tehtävä sinun kohdallasi voisi olla? (Voit vastata myös hiljaa sydämessäsi.)

Jae 35. Yö oli tuohon aikaan jaettu kolmen tunnin yövartioihin, jotka olivat: iltayhdeksän, keskiyö, kukonlaulu (klo 3) ja aamun sarastus.

- Miettikää eri syitä, miksi vertauksen isäntä ei tullut takaisin päivänvalon aikaan?
- Mitä tapahtuisi, jos ovenvartija nukkuisi isännän palatessa kotiinsa a) isännälle ja b) ovenvartijalle itselleen?
- Kuviteltepa, että ovenvartija olisi valvonut joka yö kymmenen vuotta ja mitään ei olisi koskaan tapahtunut. Mitä se vaikuttaisi hänen työmotivaatioonsa?
- Miettikää, miten isännän ja ovenvartijan keskinäinen suhde vaikutti jälkimmäisen työmotivaatioon? a) Jos hän ei pitänyt isännästään tai b) jos hän rakasti tätä.)
- Mitä tarkoittaa kristillisen kirkon historiaan sovellettuna ilta, keskiyö, kukonlaulun aika ja aamun valkeneminen? Missä kohtaa arvelette meidän olevan nyt menossa?

Jae 36

- Jos Jeesus tulisi tänä iltana takaisin, tapahtuisiko hänen paluunsa mielestänne äkkiarvaamatta? Perustelkaa kantanne.
- Oletko pelännyt koskaan nukahtavasi ennen Jeesuksen paluuta? Missä tilanteessa tunsit tällaista pelkoa?
- Mitä tapahtuu niille kirkon ovenvartijoille, jotka nukkuvat Jeesuksen palatessa maan päälle?

Jae 37

- Kenelle ”kaikille” Jeesus nämä sanansa sanoo? (Mikä viesti näissä Jeesuksen sanoissa on myös kristinuskosta välinpitämättömille tai suorastaan sitä vihaaville ihmisille?)

Jae 31

- Taivas, maa ja kaikki, mitä me omistamme, on vain ajallista. Mitä johtopäätöksiä meidän pitäisi tehdä tästä tosiasiaista?
- Mitä valoa tämä jae tuo sen jäljessä seuraavaan valvomistekstiin? (Miten Jumalan sana voi pitää meidät valveilla loppuun asti?)
- Miten nukahtanut kirkon oven vartija ehkä suhtautui Jeesuksen sanoihin?

Kokoavat kysymykset

- Missä tässä tekstissä on Jeesuksen risti?
- Voidaanko mielestäsi ajatella tämän tekstin pohjalta, että Jeesus tulisikin kaksi kertaa, ennen ja jälkeen suuren ahdistuksen ajan?

Ilosanoma: Jeesus valvoi Getsemanessa verenhikeä vuodattaen. Meidän valvomisemme on sitä, että pidämme Jumalan sanasta kiinni sekä suurissa että pienissä asioissa, emmekä unohda, mitä Jeesus on puolestamme tehnyt.

KRISTUS, KAIKKEUDEN HERRA

Tuomiosunnuntai (kaikki vuosikerrat): Matt. 25:31–46

Taustaa: Vertaus vuohista ja lampaista kertoo meille, millä perusteella meidät kerran tuomitaan joko taivaaseen tai kadohkukseen. Tämän vertauksen tulkinnassa on aikojen saatossa esiintynyt kolme vaihtoehtoa: vähimmät veljet tarkoittavat a) kärsiviä kristittyjä, b) kärsiviä juutalaisia, c) kaikkia kärsiviä ihmisiä maan päällä.

Alustava kysymys

- Kuvitellaanpa tilannetta, ettei viimeistä tuomiota tulisikaan. Hitleriä ei tuomittaisi eikä sitä ihmistä, joka on tehnyt sinulle jotain todella pahaa. Valheita ei oikaistaisi. Emme pääsisi selville, kuka murhasi Kyllikki Saaren. Mitä ajattelet tällaisesta historian päätöksestä?

Tuomari, jakeet 31–33

- Millä kaikilla tavoilla Jeesuksen ensimmäinen ja toinen tuleminen eroavat toisistaan? (Vastaukset osittain tämän tekstin ulkopuolelta.)
- Mitä Jeesus tahtoo kertoa itsestään titteliensä valinnalla jakeissa 31–34?
- Miten lammaspaimen voi tietää, mikä hänen eläimistään on vuohi, mikä lammas?

Vähimmät veljet, kuusi ryhmää

- Miksi meidän on vaikea nähdä Jeesusta nälkäisessä, janoisessa, kodittomassa, alastomassa, sairaassa ihmisessä ja (etenkin!) vangissa?
- Mikä näistä ihmisryhmistä on mielestäsi kaikkein vaikein autettavaksi?
- Mitä tämä vertaus puhuu meille maahamme tulevista pakolaisista?
- Montaako näistä vähimpien veljien ryhmistä sinä itse olet joskus auttanut? (Voit vastata myös hiljaa mielessäsi.)
- Minkä verran sinun seurakuntasi tai kristillinen viiteryhmäsi panostaa näiden kuuden ryhmän auttamiseen?
- Mikä alussa mainituista kolmesta tulkinnasta on mielestäsi oikea: ketä vähimmät veljemme ovat?
- Mitä seurauksia tulee käytännön toimiimme riippuen siitä, mitä kolmesta tulkinnasta pidämme oikeana?

”Lampaat”, jakeet 34–40

- Miksi ”lampaat” hämmästyivät kuninkaan sanoja? (Mitä ajattelisit siitä, jos lampaat olisivatkin sanoneet kuninkaalle: ”Aivan oikein, juuri sen me olemme sinulle tehneet!”?)
- Mistä ”lampaat” ovat saaneet voiman rakastaa sellaisiakin ihmisiä, jotka eivät todellakaan olleet rakastettavia?
- Varmaan ”lampaatkin” ovat joskus laiminlyöneet jonkun kärsivän auttamisen. Miksi Jeesus ei mainitse noita laiminlyöntejä tuomiopäivänä?

”Vuohet”, jakeet 41–45

- ”Vuohetkin” hämmästyivät vilpittömästi tuomiotaan. Miksi he olivat luulleet sen olevan toisenlainen?
- Miten ”vuohet” ehkä puolustelivat käytöstään: miksi he eivät olleet auttaneet noita kuutta vähimpien veljien ryhmää?
- Jos ”vuohet” olivat joskus antaneet rahaa Pelastusarmeijan joulupataan tai yhteisvastuukeräykseen, miksi Jeesus ei ottanut sitä huomioon tuomion päivänä?

Taivas ja helvetti, jakeet 34, 41 ja 46

- Millaisten ihmisten pitäisi tavallisella maalaisjärjellä ajateltuna päästä taivaaseen ja millaisten joutua helvettiin?
- Miten Jeesus kuvaa taivasta ja kadotusta? (Millä nimillä hän niitä kutsuu? Mitä hän paljastaa niiden olotilasta?)
- Mikä on se synty, joka tämän vertauksen mukaan vie ihmisen helvettiin?
- Mitä opimme Jumalan siunauksesta ja kirouksesta näiden kolmen jakeen perusteella?

Usko vai teot?

- Vertaus viimeisestä tuomiosta näyttää puhuvan vain teoista. Missä kohtaa kuitenkin usko tulee kuvaan mukaan? (Minkä perusteella ihmiset oli jo alun perin jaoteltu vuohiin ja lampaisiin?)
- Jeesus käyttää lampaista sanaa ”vanhurskaat” (46). Mitä valoa se tuo tämän vertauksen tulkintaan?
- Maailmanlaajuinen kristillinen kirkko on viimeisen 2000 vuoden aikana auttanut noita kuutta vähimpien veljien ryhmää enemmän kuin mikään uskonto tai ideologia. Miettikää, miksi media vaikenee tästä tosiasiaista meidän aikamamme.

Jeesus vähimpänä veljenä

- Milloin Jeesus itse koki vähimpien veljiensä kohtalon? Milloin hän oli nälkäinen, janoinen, koditon, alaston, sairas ja vangittu?
- Miksi Jeesukselle luettiin sama tuomio kuin vuohille jakeessa 41?

Ilosanoma: Koko maailmanhistoriassa on vain kaksi tärkeää oikeudenkäyntiä: Jeesuksen tuomio ja viimeinen tuomio. Jokainen meistä joutuu vastaamaan laiminlyönneistään vähäisimpiä veljiä kohtaan jommallakummalla kerralla. Jos uskot, että syntisi on tuomittu jo Jeesuksen oikeudenkäynnin yhteydessä, niin saat myös olla varma, että sinut luetaan lampaiden joukkoon jo nyt ja viimeisenä päivänä.